

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА
Министър на околната среда и
водите

Дата: 21.10.2022г.

Специфични и подробни цели на опазване на
защитена зона BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“,
съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26 от заседание на
Националния съвет по биологично разнообразие, проведено на
28.04.2022 г.

Автори: Димитър Димитров¹, Свилен Чешмеджиев², Кристина Панова¹ и Петър Шурулинков³

¹Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

²Българско дружество за защита на птиците

³Национален природонаучен музей при БАН

Съдържание

Въведение.....	4
1. Специфични цели за A004 <i>Tachybaptus ruficollis</i> (малък гмурец).....	6
2. Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (голям корморан).....	8
3. Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (малък корморан)	12
4. Специфични цели за A019 <i>Pelecanus onocrotalus</i> (розов пеликан)	16
5. Специфични цели за A020 <i>Pelecanus crispus</i> (къдроглав пеликан).....	19
6. Специфични цели за A021 <i>Botaurus stellaris</i> (голям воден бик).....	22
7. Специфични цели за A022 <i>Ixobrychus minutus</i> (малък воден бик).....	25
8. Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (нощна чапла).....	28
9. Специфични цели за A024 <i>Ardeola ralloides</i> (гривеста чапла).....	31
10. Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (малка бяла чапла).....	34
11. Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (червена чапла)	37
12. Специфични цели за A030 <i>Ciconia nigra</i> (черен щъркел)	39
13. Специфични цели за A031 <i>Ciconia ciconia</i> (бял щъркел).....	42
14. Специфични цели за A036 <i>Cygnus olor</i> (ням лебед).....	47
15. Специфични цели за A394 <i>Anser albifrons albifrons</i> (голяма белочела гъска).....	49
16. Специфични цели за A042 <i>Anser erythropus</i> (малка белочела гъска).....	52
17. Специфични цели за A043 <i>Anser anser</i> (сива гъска)	55
18. Специфични цели за A396 <i>Branta ruficollis</i> (червеногуша гъска)	58
19. Специфични цели за A889 <i>Mareca strepera</i> (сива патица).....	62
20. Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (зеленоглава патица)	64
21. Специфични цели за A856 <i>Spatula querquedula</i> (лятно бърне).....	67
22. Специфични цели за A060 <i>Aythya nyroca</i> (белоока потапница)	70
23. Специфични цели за A072 <i>Pernis apivoris</i> (осояд).....	73
24. Специфични цели за A073 <i>Milvus migrans</i> (черна каня).....	76
25. Специфични цели за A074 <i>Milvus milvus</i> (червена каня).....	79
26. Специфични цели за A075 <i>Haliaeetus albicilla</i> (морски орел)	81

27. Специфични цели за A080 <i>Circaetus gallicus</i> (орел змияр)	84
28. Специфични цели за A081 <i>Circus aeruginosus</i> (тръстиков блатар)	87
29. Специфични цели за A082 <i>Circus cyaneus</i> (полски блатар)	91
30. Специфични цели за A084 <i>Circus pygargus</i> (ливаден блатар).....	93
31. Специфични цели за A899 <i>Accipiter gentilis</i> (голям ястреб).....	96
32. Специфични цели за A898 <i>Accipiter nisus</i> (малък ястреб).....	98
33. Специфични цели за A402 <i>Accipiter brevipes</i> (късопръст ястреб)	101
34. Специфични цели за A087 <i>Buteo buteo</i> (обикновен мишелов).....	103
35. Специфични цели за A403 <i>Buteo rufinus</i> (белоопашат мишелов).....	106
36. Специфични цели за A858 <i>Clanga pomarina</i> (малък креслив орел)	109
37. Специфични цели за A092 <i>Hieraaetus pennatus</i> (малък орел).....	111
38. Специфични цели за A094 <i>Pandion haliaetus</i> (орел рибар)	113
39. Специфични цели за A096 <i>Falco tinnunculus</i> (черношипа ветрушка).....	116
40. Специфични цели за A097 <i>Falco vespertinus</i> (вечерна ветрушка).....	118
41. Специфични цели за A099 <i>Falco subbuteo</i> (сокол орко).....	121
42. Специфични цели за A511 <i>Falco cherrug</i> (ловен сокол).....	124
43. Специфични цели за A123 <i>Gallinula chloropus</i> (зеленоножка).....	127
44. Специфични цели за A125 <i>Fulica atra</i> (лиска)	130
45. Специфични цели за A131 <i>Himantopus himantopus</i> (кокилобегач).....	132
46. Специфични цели за A133 <i>Burhinus oediconemus</i> (турилик).....	135
47. Специфични цели за A142 <i>Vanellus vanellus</i> (обикновена калугерица).....	138
48. Специфични цели за A861 <i>Calidris pugnax</i> (бойник).....	141
49. Специфични цели за A156 <i>Limosa limosa</i> (черноопашат крайбрежен бекас).....	143
50. Специфични цели за A165 <i>Tringa ochropus</i> (голям горски водобегач).....	146
51. Специфични цели за A743 <i>Chlidonias hybrida</i> (белобуза рибарка)	148
52. Специфични цели за A229 <i>Alcedo atthis</i> (земеродно рибарче).....	151
53. Специфични цели за A230 <i>Merops apiaster</i> (обикновен пчелояд).....	153
54. Специфични цели за A231 <i>Coracias garrulus</i> (синявица).....	157
55. Специфични цели за A338 <i>Lanius collurio</i> (червеногърба сврачка)	159
56. Специфични цели за A339 <i>Lanius minor</i> (черночела сврачка)	161
57. Цитирана литература:	164

Въведение

Специална защитена зона (СЗЗ) BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“ по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици заема площ от 5439,8 ha и попада изцяло в Континенталния биогеографски регион. Обявена е със Заповед № РД-768/28.10.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 102 от 2008 г.), изменена със Заповед № РД-82/28.01.2013 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 10 от 2013 г.). Съгласно стандартния формуляр за данни (СФД), в зоната предмет на опазване са 54 вида птици. **Направено е предложение за включване на два допълнителни вида в СФД – бойникът (*Calidris pugnax*) и черноопашатият крайбрежен бекас (*Limosa limosa*).** Направена е обосновка и са предложени параметри са таблица 3.2 в СФД.

СЗЗ обхваща територията на обработваемите площи между Белене и Свищов, които често се заблвят през есенно-зимния и пролетния сезон. В миналото низината е била периодично заливана от р. Дунав, при което са се образували плитководни влажни зони с богато биоразнообразие. Към момента СЗЗ включва предимно земеделски площи с полуестествена тревна растителност, храсти и изолирани групи от дървета и полезащитни пояси, пресичани от дренажни канали за отводняване. Югозападната част на СЗЗ е заета от блатото Кайкуша, което в голямата си част е обрасло с водолюбива растителност (тръстика, папур и др.).

СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ е важно място за хранене и почивка на мигриращите и зимуващи гъски (голямата белочела, червеногушата, малката белочела и сивата гъска) през есенно зимния период на годината. Според актуалния СФД, в зоната липсват видове с оценка на популацията „D“ и настоящата разработка включва всички приоритетни за опазване видове птици от таблица 3.2 (54 вида).

Методика на теренните проучвания

По време на теренните проучвания на птиците през 2021 г., СЗЗ беше посетена минимум два пъти по време на размножителния сезон на упоменатите в таблица 3.2 на СФД видове. Принципно методиката на проучването следва тази от „Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие“ (НСМБР), но ограничението във времето и средствата не позволиха стриктно прилагане на методите за отделните видове птици. Направена е верификация на актуалното състояние на популациите на видовете в СЗЗ (основно гнездящи) и техните местообитания. При констатирането на конкретни заплахи за видовете, те са описани в текста към тях. В допълнение, са посочени и принципни заплахи, базирани на конкретни наблюдения и информация (от литературата, СФД и др.), която имат авторите на разработката.

Оценката на популациите на зимуващите видове е направена на база данните от Средно-зимните преброявания на водолюбивите птици (СЗП) за 2019 и 2020 г., предоставени от ИАОС.

Оценката на популациите на мигриращите / концентриращи се видове в СЗЗ е направена предимно на база на литературни източници и СФД, много рядко в случай на наблюдения от пролетта на 2021 г.

При поставянето на специфични цели за отделните видове изискващи провеждане на допълнителен мониторинг за установяване размера на гнездящата, мигриращата и/или зимуващата популация на вида в зоната, предлагаме да се следват методиките приети от МОСВ и ИАОС, и утвърдени от Националния съвет по биоразнообразие. Сроковете на мониторинг да са съобразени с изискванията дадени в "Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг", утвърдени от МОСВ през месец юни 2010 г.

- ✓ Мониторинг на гнездящите видове: Шуруликов и др.(2015) Методика за мониторинг на гнездящите видове птици. НСМБР - ИАОС.
- ✓ Мониторинг на мигриращите птици: Мичев, Т. и Профиров, Л. (2010) Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг и Методика за мониторинг на реещите се мигриращи птици. НСМБР - ИАОС.
- ✓ Мониторинг на зимуващите птици: Методика за мониторинг на зимуващи птици. НСМБР - ИАОС.

За отделните видове и групи птици тези методики са доразвити и допълнени, съгласно целите на Докладването по чл.12 (Схеми 1 - 5) и приложени през 2020 г., с което препоръчваме да се съобразят бъдещите теренни проучвания.

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида.
- ✓ Кратка характеристика на вида.
- ✓ Характер на пребиваване в страната, характерно местообитание и хранене.
- ✓ Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво.
- ✓ Състояние на ниво СЗЗ.
- ✓ Анализ на наличната информация.
- ✓ Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната.
- ✓ Необходимост от промени на СФД на СЗЗ.
- ✓ Използвана литература.

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне стабилна/нарастваща тенденция на популацията на вида. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗЗ от мрежата Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите на видовете**, а само целеви стойности за минималния размер на популациите в зоната. За да се посочат статистически достоверни, дори и само краткосрочни тенденции в популациите (за 10 г. период) на птиците в СЗЗ, са необходими данни от поне 5 г. систематизирам мониторинг на видовете.

Специфични цели за A004 *Tachybaptus ruficollis* (малък гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 23-29 cm, тегло 0,120 – 0,235 kg, размахът на крилата - 40-45 cm. В брачно оперение темето, гърбът и вратът са черно-кафяви. Бузите, шията и горната част на гърдите са кестеняво-рижи. Тялото отстрани е черно-кафяво. В зимно оперение общата окраска е по-светла и размита. Бузите, шията и гърдите бежавокафяви. Подбрадието и коремът – бели. Гърбът е тъмен. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но с тъмни ивици зад и под окото. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 бели яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др., 1990). Зимува по незамръзналите водоеми в границите на гнездовия ареал. Птици от северна и централна Европа зимуват по Черноморието. Миграцията е от началото на септември до март. В средата на зимата по водоемите на страната се задържат няколко стотин екземпляра – между 400 и 1500 индивида съгласно Докладването от 2019 г. По-големи струпвания са установени във Варненското езеро, залива при Бургас и яз. Искър.

Характерно местообитание

През размножителния период, миграция и зимуване обитава както равнинните, така и планински водоеми. Среща се в малки и големи сладководни или бракични водоеми, като езера, реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в. При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водорасли (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е разпространен в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг. ред., 2007).

В Тунджанската равнина гнездови находища има по р. Тунджа, в редица рибарници, язовири и микроязовири. През зимния период малките гмурци се концентрират в речните вировете по р. Тунджа, кариерите покрай реката и язовирите (Даскалова и др., 2020).

По дунавското крайбрежие видът е разпространен в почти всички подходящи местообитания, но не е многочислен. Регистриран е във влажни зони, покрити с гъсти тръстикови масиви. Броят варира между 24 и 50 гнездящи двойки, но предвид Характера на местообитанието и ниската откриваемост, вероятно числеността е по-висока (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **500 – 1500 двойки**, а според Янков отг. ред. (2007) числеността е 800 – 1900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **неизвестна**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G05, G06, J02, F02.

Зимуващата популация е оценена на **400 – 1500 индивида**, като по данни от СЗП за България през период 2013-2018, минималната зимуваща популация е 384 индивида, а максималната – 987. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива. Като заплахи за зимуващата популация са посочени J02 и G01.

Мигриращата национална популация е оценена на **500 – 1000 индивида**. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **до 5 двойки**, което е 0,3 % от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездящата популация на малкия гмурец в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“, по-конкретно в блато Кайкуша през 2010 г. е оценена на 1 – 2 дв., през 2011 – 0 дв. и през 2012 на 2 – 5 дв. (Матеева и др. 2013). Според Shurulinkov et al. (2019a), СЗЗ не се споменава като място със съществена част от популацията на вида в района на р. Дунав. Според авторите, предвид гнезденето на вида в гъста водолюбива растителност, вероятно размера на популацията е по-голям (Shurulinkov et al. 2019a). По време на теренните проучвания през 2021 г., са установени 2 двойки в блато Кайкуша.

Заплахите за гнездовата популация са свързани със силното обрастване на блато Кайкуша с тръстика и засилващите се процеси на еутрофикация. Пресушаване на блатото, безпокойство по врем на размножителния сезон и опожаряване на местообитанието през есенно-зимния период. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
-----------	---------------	-----------------	-------------------------	---------------------------

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база литературни данни и проучването през 2021 г. Ще зависи от наличието на воден стълб в блато Кайкуша. Поради липса на достатъчно данни, тенденцията на популацията на вида в СЗЗ е неизвестна .	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 гнездящи дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Включва площта на местообитания N06 – открити водни площи и N07 – блата, мочурища, водолюбива растителност, изчислена на база % от общата площ на СЗЗ. Включва и хранителното местообитание за вида.	Поддържане на подходящото гнездово местообитание в размер най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за размера на гнездовата популация на вида не е необходима актуализация в СФД.

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 cm. Размах на крилата: 121 – 149 cm. Най-едрият от трите вида корморани, срещащи се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно

отстрани на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др. 1990). По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др., 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпва на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият корморан обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, сива, нощна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Cyprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Няма SPEC категория. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на **2600 – 4800 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **5000 – 16 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **флукутираща**.

Зимуващата популация е оценена на **7800 – 24 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукуираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Според СФД, вида е само зимуващ за зоната. Зимуващата популация на вида се оценява на **до 17 индивида**, което е **0,07 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Поради липсата на големи водни площи СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ едва ли концентрира голям брой големи корморани през зимата. Повечето птици след гнездовия период ще се концентрират по р. Дунав и северно разположената СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Наистина, по данни от СЗП през 2019 г. северно от зоната по р. Дунав са установени 23 инд., а през 2020 г. – 21 инд. Птиците, които са посочени в СФД вероятно са само прелитащи индивиди, които не се задържат за хранене и почивка в зоната. По врем на теренните проучвания, през април и май на 2021 г. са наблюдавани 2 инд. в полета в района на блато Кайкуша.

Поради ниската численост и неясната локация на концентрацията на вида в зоната не могат да бъдат определени заплахи и въздействия за него.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Като максималната стойност в СФД е посочена 17 инд. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При наличие на открити незамръзнали водоеми и подходящи кацалки в близост се очаква целевата стойност да надвишава 1 инд. По всяка вероятност числеността, посочена в СФД се отнася само за прелитащи птици, които се придвижват между различни хранителни местообитания.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на мониторинг за изясняване числеността на зимуващата популация.
Местообитание	ha	Най-малко	Включва % на местообитание	Подобряване на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида		163 ha	N06 – открити водни площи от СФД. Единствения водоем, подходящ за храненето на вида в рамките на зоната е блато Кайкуша, което обаче е силно обрасло с растителност. Нужно е подобряване на местообитанието, чрез възстановяване на водния режим в блатото и разчистване на открити водни площи. През есенно зимния период вида се храни основно по р. Дунав, което е извън пределите на СЗЗ-на.	откритите водни площи за осигуряване на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 163 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съобразно наличната актуална информация за вида в зоната, предлагаме следните промени в СФД:

- Предвид липсата на подходящо хранително местообитание за големия корморан в зоната, предлагаме поставяне на отметка за неприсъствие на вида в колона „NP (поп present)“ в СФД. Необходими са мерки по възстановяване на местообитанието и подобряване на популацията;
- Предлагаме и актуализация в СФД, по отношение на кода и научното наименование на вида (в червено);

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>		X	w		17	i		G	C	A	B	C

Специфични цели за *A875 Microcarbo pygmaeus* (малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 cm. Размах на крилата: 75 – 90 cm. Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клюнът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди.

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др., 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp & Simmons, 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и цялостно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов и Муравеев 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречието на незамръзващите реки и плитките водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони концентрират голям брой зимуващи индивиди.

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви; открити или бавнотечащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитките води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al., 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m надморска височина (Иванов и Муравеев, 2002). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (*Ardeidae*), бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев, 2000; Иванов и Муравеев, 2002). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовищата си около края на април и началото на май (Иванов и Муравеев, 2002). В Горнотракийската низина в колонии близо до зимните нощувки малките корморани са отбелязани да заемат гнездовищата още през втората десетдневка на април (Демерджиев, 2000). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна“, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода“, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов и Муравеев, 2002). В Сребърна гнездата са устроени по ниски върби в южната част на езерото, до микроязовир Конуш и микроязовир Партизанин – по средно-високи дървета, а в Беленските блата и на остров Вардим – на високи стари дървета (Плачийски и кол., 2014).

Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни бозайници (BWPI, 2006). В Дунавската делта Andone et al. (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомаха на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18.8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14.8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10.8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9.7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5.6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7–71 гр.) (BWPI, 2006; Crivelli et al., 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, ЗМ „Калимок-Бръшлен“, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода“ край Бургас и др.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Видът е включен в SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **340 – 900 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **2000 – 12 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **6000 – 15 000 индивида**.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **до 19 двойки**, което представлява **2,1 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна поради липса на данни „DD“, но с оценка „В“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД зимуващата популация е неизвестна поради липса на данни „DD“, но с оценка „В“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малкия корморан е гнездил преди време в блато Кайкуша с 19 двойки (Тодоров и др., 2007), което явно е запазено и в настоящия СФД (ревизиран 2015 г.) като максимална численост. Според последвалите проучвания, вида не е посочен като гнездящ в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ (Матеева и др., 2013; Shurulinkov et al. 2019b). По време на теренните проучвания през размножителния период на 2021 г., вида не е установен в СЗЗ (блато Кайкуша). Предвид този факт и информацията от публикуваните изследвания, считаме че блато Кайкуша е изгубило подходящите условия за гнезденето на вида в зоната през последните над 10 г. Нужно възстановяване на гнездовото местообитание, за да се завърне вида като гнездящ в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция и зимуване, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 двойки	Определена като средна на максималната стойност в СФД. Вида не е установен да гнезди в зоната през последните 10 г. Нужно е възстановяване на блато Кайкуша, като местообитание за гнездене, за да се завърне вида в зоната.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД липсва информация за числеността на мигриращата популация поради липса на данни „DD“. Нужен е адекватен мониторинг в периода октомври – март месец, за да се установят параметрите на популацията.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД липсва информация за числеността на зимуващата популация поради липса на данни „DD“. Нужен е адекватен мониторинг в периода октомври – март месец, за да се установят параметрите на популацията.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 163	Включва площта на блато Кайкуша. Необходимо е възстановяване на блатото, като подходящо местообитание за гнездене на вида, чрез разчистване на водни огледала и осигуряване на воден обмен с р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 163 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Включва площта на местообитания N06 – открити водни площи и N07 – блата, мочурища, водолюбива растителност, изчислена на база % от общата площ на СЗЗ. Включва и гнездовото местообитание за вида.	Подобряване на подходящото хранително местообитание в размер най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация на СФД (маркирани в червено):

- Промяна на научното наименование и кода на вида, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.;
- Понижаване на оценката за популациите в зоната от „В“ на „С“, поради липсата на гнездова популация през последните 10 г. и отсъствието на подходящи местообитания за значителни концентрации на вида по време на миграция и зимуване;
- Промяна на общата оценка за значение на зоната за опазване на популацията от „А“ на „С“;
- Предвид липсата на подходящо хранително и гнездово местообитание за малкия корморан в зоната, предлагаме поставяне на отметка за неприсъствие на вида в колона „NP (non present)“ в СФД за размножаващата се, мигрираща и зимуваща популация. Необходими са мерки по възстановяване на местообитанието и подобряване на популациите;
- Предлагаме и актуализация в СФД, по отношение на кода и научното наименование на вида (в червено);

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeu</i>		X	r		19	p		G	C	B	C	C
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeu</i>		X	c				P	DD	C	B	C	C
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeu</i>		X	w				P	DD	C	B	C	C

Специфични цели за A019 *Pelecanus onocrotalus* (розов пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 140 – 175 cm. Размах на крилата: 245 – 295 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните е бяло, с розов оттенък през размножителния период. На тила с кичур от удължени пера. С голямо жълто петно на гушата. Клюнът е голям с яркочълто-оранжева „торба“ през размножителния период. Ирисът е тъмен (червен), обкръжен от розова гола кожа. Краката са жълто-розови, по-червени при гнездене. В полет черните махови пера отдолу рязко контрастират с белите подкрилия. Младите са предимно с тъмно-кафеникаво и сиво оперение, с жълтеникава „торба“, с розова орбитална кожа и жълтеникаворозови крака.

Характер на пребиваване в страната

В миналото розовият пеликан е гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др., 1990). С рядко непериодично гнездене през отделни години в езеро Сребърна и в Писченско блато на остров Персин. Последното успешно

гнездене е на пет двойки в езерото Сребърна през 2018 г. У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната – от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка. Отделни малки групи остават да зимуват в страната, основно по влажните зони в района на Южното Черноморско крайбрежие и Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Розовият пеликан гнезди в големи самостоятелни и смесени (най-често с големи корморани и къдроглави пеликани) колонии, разположени на плаващи тръстикови острови, или изкуствени платформи. Пълното люпило е от 2-3 яйца. Мътят и двете птици, като имат едно поколение годишно в периода май-юли. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Carassius spp.*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus* и др., която лови поединично или в групи. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колониален. Единични двойки гнездят неперидично в езерото Сребърна (2018 г.) и в Писченско блато на остров Персин (2016). Неразмножаващи се индивиди и ята се задържат през целия гнездов сезон в Бургаските влажни зони и някои други водоеми (Янков отг. ред., 2007). В миналото розовият пеликан е гнездял в Мандренското езеро (до около 1958 г.) и Стралджанското блато (до към 1920 г.).

Природозащитният статус на розовият пеликан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Изчезнал“. Включен в SPEC 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 0 двойки.

Зимуващата популация е оценена на 1 – 20 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - неизвестна.

Мигриращата национална популация е оценена на 20 000 – 51 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, J02, D02, C03, K04, G01 и G14.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина”

Съгласно СФД на зоната розовият пеликан е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация се оценява на до **54 индивида**, което е около **0,1 %** от

националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Розовият пеликан е рядък вид за СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Единичните наблюдения на вида са от периода на есенната миграция – 03.09.2014 г. 22 инд. в реещ полет над разклона за АЕЦ – Белене (Чешмеджиев, непубл. данни). По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 54 инд. розови пеликани (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш розови пеликани не са установени (Матеева и Янков, 2013).

По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше наблюдаван в границите на зоната. Розови пеликани са установени в съседната СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Не са регистрирани заплахи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели		
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30 инд.	Мигриращи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална. Птиците не остават за хранене и почивка в зоната, а в повечето случаи прелитат над северната част от територията ѝ, в близост до р. Дунав.	Поддържане на популацията в размер най-малко 30 инд..		
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 163 ha	Изчислена на база откритите водни площи по в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Предвид на липсата на обширни открити водни площи, видът не се храни в зоната. Розовите пеликани се хранят в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ и в езеро Сухая в Румъния.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 163 ha.		
Местообитание на вида: Екологично	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	Поддържане или подобряване на екологичното
Екологично състояние						
1-Отлично - High						

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="background-color: #92d050; padding: 2px 5px;">2-Добро - Good</div> <div style="background-color: #ffff00; padding: 2px 5px;">3-Умерено - Moderate</div> <div style="background-color: #ffcc00; padding: 2px 5px;">4-Лошо - Poor</div> <div style="background-color: #ff0000; padding: 2px 5px;">5-Много лошо - Bad</div> </div> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на розовия пеликан в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A020 *Pelecanus crispus* (къдроглав пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 160 – 180 cm. Размах на крилата: 270 – 320 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните през размножителния период е сиво-бяло, перата на главата са къдрави, клюнът е голям с яркочервена „торба“ и с жълто петно на гушата. Ирисът на очите е сив. Краката са оловносиви. През зимата на темето имат слабо удължени пера, образуващи ръб, нямат жълто петно на гушата и цветът на кожената „торба“ е жълт. Младите са с умерено бледокафяво до сиво оперение в горната част на тялото и мръснобяло оперение в долната част. По-едър от розовият пеликан.

Характер на пребиваване в страната

Къдроглавият пеликан е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ във в нашата страна (Симеонов и др. 1990). Птиците от Черноморското-средиземноморската популация са близки мигранти. Пролетната миграция на вида е от края на февруари до края на март, а есенната протича от началото на октомври до ноември (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в блато Песчина и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони – язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Къдроглавият пеликан гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Пълното люпило е 2-3 яйца. Мътят и двете птици. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, като хранителният спектър се състои от *Carassius carassius*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius* и др. (Michev&Kamburova, 2012). Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. При търсене на храна може да се отдалечи до 20-30 км. от гнездовите колонии.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колониален. Къдроглавият пеликан гнезди в езерото Сребърна (колонията е известна от 1882 г.), блато Песчина (от 2016 г.) и Мъртво блато (от 2020 г.) на остров Персин и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (от 2021 г.). През гнездовия период малки ята от неразмножаващи се птици са наблюдавани на редица места по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, както и в някои водоеми във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на къдроглавия пеликан според IUCN е NT (Near Threatened) (BirLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен в SPEC 1. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80-150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 700 – 880 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 1999 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 600 – 1800 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, къдроглавия пеликан е мигриращ вид. Мигриращата популация на вида се оценява на максимум до **271 индивида**, което е **15,1 % от националната мигрираща популация** (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Къдроглавият пеликан се среща сравнително рядко в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Най – близката гнездова колония на вида се намира на остров Персин в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Наблюденията на къдроглави пеликани в низината са основно от периода на есенната миграция – 6 инд. на 06.09.2018 г., 2 инд. на 02.11.2011 г., 10 инд. на 01.10.2019 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). Един възрастен индивид е регистриран във водното огледало на блато Кайкуша на 08.05.2020 г. По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 271 инд. къдроглави пеликани (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш са наблюдавани няколко малки ята (10 инд. общо) (Матеева и Янков, 2013).

По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше наблюдаван в границите на зоната. Не са регистрирани заплахи. Възстановяването на водния режим в ЗМ „Кайкуша“ ще има благоприятен ефект върху популацията на къдроглавия пеликан в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна.	Целевата стойност е определена на база спорадични данни и информацията от СФД на СЗЗ. Нужно са допълнителни проучвания върху миграцията на къдроглавия пеликан, за да се изясни регулярната численост на вида по време на миграция.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на систематизиран мониторинг за изясняване на целевата стойност..
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела (163 ha) като и с добавената площ на блато Кайкуша (163 ha). Видът не се храни в зоната. Къдроглавите пеликани се хранят в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ и в езеро Сухая в Румъния.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 326 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1- Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на кървоглавия пеликан в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A021 *Botaurus stellaris* (голям воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 69 – 81 cm. Размах на крилата: 100 – 130 cm. Оперението на тялото на големия воден бик е охренокафяво с по-тъмни петна и черти. Коремът е по-светъл. Горната страна на главата и перата между очите и клюна са чернокафяви. Няма полов диморфизъм. Младите екземпляри имат по-светло оперение, изпъстрено с бели петна и черти. Няма много добре изразен полов диморфизъм.

Характер на пребиваване в страната

В България големият воден бик е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. По-голямата част от гнездящата популация през зимата мигрира на юг и напуска страната. Над територията на цялата страна преминава интензивен миграционен поток на големи водни бикове, част от които остават да зимуват в страната. (Шурулинков, 2014). Голяма част от българската популация, както и птиците от северните части на ареала зимуват в България (Симеонов и др., 1990). Долита през март и отлита през септември-октомври. Големият воден бик е нощен мигрант, преминаващ по време на своята миграция през територията на цялата страна, но най-масово – по Черноморското крайбрежие. Обикновено мигрира поединично или по двойки, рядко на малки семейни групи (Шурулинков, 2014). Зимува в Средиземноморието. Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрасли с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в

Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид.

Характерно местообитание

Големият воден бик у нас гнезди в разнообразни влажни зони, обрасли в една или друга степен с масиви от висша водна растителност (тръстика, папур, камъш), от морското равнище до 860 м н.в. (в миналото – до около 1100 м н.в.). Това са най-често блата, езера, рибарници, язовири, вкл. микроязовири, бавни речни участъци. Най-голям дял от находищата (39%) са в естествени блата и езера. В най-голям брой от находищата (50%), гнездовото местообитание са обширните масиви от тръстика (Шуруликов, 2014). Големият воден бик е полигамен вид. В територията на един мъжки, която варира от 8–10 до 100 хектара обикновено има между 1 и 5 женски, които строят свои гнезда. Две съседни гнезда могат да са на минимална дистанция от 39 м. и дори 5 м. (Шуруликов, 2014). Гнездата се изграждат в миналогодишна тръстика и се състоят от листа на тръстика и друга висша водна растителност. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Големият воден бик се храни с риби, жаби, тритони, мишевидни гризачи, раци, охлюви, насекоми, пиявици, червеи, паяци, а по-рядко и с дребни птици и влечуги (Симеонов и др., 1990; White et al. 2006). В Чехия сред насекомите са регистрирани водни кончета, водни твърдокрили и техните ларви, водни полутвърдокрили и сухоземни бръмбари (Hudec, 1994). В Драгоманското и Алдомировското блато основният хранителен компонент най-вероятно е *Carassius auratus* (Шуруликов, 2014). В Англия предпочитаните видове риби за вида са змиорката (*Anguilla anguilla*), червеноперката (*Scardinius erythrophthalmus*), трииглата (*Gasterosteus aculeatus*) и деветиглата бодливки (*Pungitius platygaster*) (Gilbert et al., 2003).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрасли с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид (Янков, отг. ред. 2007; Шуруликов, 2014).

Природозащитният статус на големият воден бик според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен в СПЕС 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 70-110 токуващи мъжки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 50 – 100 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - флукуираща.

За гнездящата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A08, D01, F01, F02, F03, F05, H01, J01, J02, G10, G14 и K01.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002083 „Свищовско –Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, (постоянен) с численост 1-3 двойки/токуващи мъжки. Тази численост представлява 1,4 - 2,7 % от националната популация – оценен е с „С“, а трябва да бъде „В“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“.

4. Анализ на наличната информация

Големият воден бик е рядък и малоброен по р. Дунав. Въпреки многото наглед подходящи местообитания в този район, видът отсъства в повечето от тях (Shurulinkov et al., 2019a). Гнезденето на вида в блатото Кайкуша ни е известно от 2010 г. насам като ежегодно гнездят 1-2, а в някои години и 3 двойки / токуващи мъжки (С. Чешмеджиев- непубл. данни, Shurulinkov et al.2019a). При проучванията през 2021 г. присъствието на вида в Кайкуша е потвърдено - установени са два токуващи мъжки – в южния и източния край на блатото, през април и май –периода на активно токуване.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, евтрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки /токуващи мъжки	Най-малко 1 дв./токуващ мъжки	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация ще зависи наличието и дълбочината на водата в блатото Кайкуша. При по-високи нива на водата се очаква и по-висока численост, около максимума от 3 токуващи мъжки.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойки /токуващ мъжки.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание на вида	ha	Най-малко 163 ha	Включва висшата водна растителност (тръстика, папур) и водните площи в блатото Кайкуша и други тръстикови масиви в близост.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 163 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по	5 степенна скала	2-Добро или 1- Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация има нужда от следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за числеността на популацията от „С“ на „В“, предвид по-високия процент от националната популация, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A021	<i>Botaurus stellaris</i>			p	1	3	p		G	B	A	C	A

Специфични цели за A022 *Ixobrychus minutus* (малък воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32 см. Размах на крилете: 42 см. Темето, тилът, гърбът, крилата и опашката на мъжкия малък воден бик са черни със зеленикав оттенък. Челото и надочната ивица са бели. Двете страни на главата, шията, гърдите и плещите са охреноръждиви. По гърдите има тъмни надлъжни резки. Коремът и подопашката са белезникави. Темето и тилът на женската са черни, а останалите части от горната страна на тялото - тъмнокъфяви с жълтеникави краища на перата. От предната страна на шията има неясни надлъжни резки. Горната страна на главата при младите екземпляри е тъмнокъфява, а гърбът - кафяв изпъстрен с белезникави точки. Долната страна на тялото има белезникав цвят с надлъжни тъмнокъфяви петна. Мъжкят е по-едър. Младите са жълто-кафяви, с черни надлъжни шрихи.

Характер на пребиваване в страната

В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка и около Средиземноморието.

Характерно местообитание

Малкият воден бик обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрасли предимно с тръстика (Симеонов и

др., 1990). Среща се дори в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Снася 2 – 7 яйца, има едно поколение годишно през периода май-юли. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият воден бик се храни предимно рано сутрин и вечер. Храната си търси в тръстикови масиви, по края на водни площи с различни размери и по-рядко на открито (Симеонов и др., 1990). Лови малки рибки, жаби, пиявици, водни насекоми, миди, охлюви и червеи. Рядко напада гнездата на дребни блатни птици и унищожава яйцата и малките им.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на малкият воден бик според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен в SPEC 3.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **1500 – 4500 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е **стабилна**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F05, H01, J01, J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, прелетен с концентрация се по време на миграция. През гнездовия период е посочен с численост 10-15 двойки. Тази численост представлява 0,3 – 0,7% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида през гнездовия период е „С“.

За числеността на малкия воден бик по време на миграция не е посочена конкретна стойност в СФД. Има недостиг на данни – Data Deficient. Оценка са същите както през гнездовия период. За да се изясни количеството на мигриращите малки водни бикове е необходим специализиран мониторинг в района на блатото Кайкуша, включително и с използване на метода на улов и опръстеняване на птиците, тъй като те водят доста скрит начин на живот и полевите наблюдения само не са достатъчни за определяне на реалната им бройка.

4. Анализ на наличната информация

Малкият воден бик е широко разпространен и многочислен гнездящ вид по българското поречие на р. Дунав, като в блатото Кайкуша живеят около 16% от установените по реката двойки (Shurulinkov et al., 2019a). В периода 2010-2014 г. числеността на вида там е 10-15

двойки, колкото е и в СФД на зоната (С. Чешмеджиев- непубл. данни). При проучванията през 2021 г. присъствието на вида в Кайкуша и на други места в зоната (по каналите) е потвърдено – при посещения на 6 май, 10 юни и 7 юли са регистрирани 5 или 6 двойки. Доколкото не са посетени всички места на възможно гнездене на вида, считаме че числеността посочена в СДФ отговаря на реалната.

Местообитанията подходящи за гнездене на вида в зоната включват блатото Кайкуша и няколко по-малки тръстикови масива. Обща площ -175 ха. Отделни двойки гнездят и по каналите обрали с тръстика.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, евтрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 дв	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация ще зависи наличието на вода в блатото Кайкуша.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	брой	Неизвестна	Няма конкретни данни нито в СФД ,нито публикувани такива.	Провеждане на проучвания в блатото Кайкуша периода 25 април-25 май и 1 август – 30 септември за изясняване на размера на мигриращата популация в зоната						
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание на вида	ha	Най-малко 175 ha	Включва висшата водна растителност/тръстика, папур/ и водните площи в блатото Кайкуша и други тръстикови масиви в близост.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 175 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация няма нужда от промени в СФД.

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото на нощната чапла достига до 63 см., а размахът на крилата ѝ - до 110 см. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е белезникава с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на ношната чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 2500 – 6000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е преминаващ и гнездящ. Числеността на **мигриращата** популация е неизвестна (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Гнездящата популация се оценява на до **36 двойки**, което представлява **1,4 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина е най-многочисленият вид гнездяща чапла. Пролетният прелет е през април до началото на май, а есенният – от август до ноември (Шурулинков и др., 2005). При първоначалните проучвания за ОВМ в България и Натура 2000 гнездовата численост е оценена на 36 дв. (Годоров и др., 2007). В резултат на мониторинг на водолюбивите птици в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ за периода 2010-2012 г. край блатото Кайкуша не е установено гнездене на ношни чапли (Матеева и др., 2013). Според Shurulinkov et al. (2019b), територията на зоната не е спомената сред гнездовищата на вида. По време на теренните проучвания в зоната на 06.05.2021 г. са наблюдавани 4 индивида в полет. Няма данни в eBird видът да е бил регистриран в района на зоната. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, еутрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 двойки	Определена на база мин. брой дв. за устойчива колония на вида по експертна преценка. Към момента вида не гнезди в зоната и са нужни мерки по възстановяване на подходящите гнездови местообитания.	Подобряване на популацията на вида в размер най-малко 10 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Целевата стойност е неизвестна според СФД. За да се установи целевата стойност е необходимо прилагане на адекватен мониторинг в периода на пролетната миграция – от средата на март до май, и за есенната – от края на август до октомври.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за вида	ha	Най-малко 326 ha	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. Данните са взети от СФД като % на местообитание: N06 - вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода) и N07 - мочурища, блата.	Поддържане на площта на подходящите местообитания за вида в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина”

Предвид наличната информация могат да бъдат предложени следните промени в СФД:

- Добавяне на знак „X“ в колоната за неприсъствие „NP“ на размножаваща популация на вида, предвид наличната публикувана информация и данните от теренните проучвания през 2021 г.;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>			c				P	DD	C	A	C	C
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>		X	r		36	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A024 *Ardeola ralloides* (гривеста чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 cm. Размах на крилете: 86 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период имат на главата удължени украсяващи пера с черни ръбове, гърбът е жълто-кафяв, клюнът синкав, с черна предна половина, краката са червеникави, кожата около очите е синьо-зелена. През другите сезони клюнът, краката и кожата около очите са жълто-зелени. Младите отгоре са кафяви, а отдолу по-светли с кафяви щрихи. Клюнът е с жълта основна половина.

Характер на пребиваване в страната

Гривестата чапла е гнездящо-прелетен вид в България. Размножителният период започва към средата на май и продължава до началото на август. Пролетната миграция е през март-април, а есенната – август до октомври. Зимува в Африка, южно от Сахара (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Гривестата чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Гнезди в смесени колонии. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в долните етажи на дърветата, или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, земноводни, насекоми и безгръбначни. В изследване на птици от Софийско са установени *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Carasius auratus*, *Cobitis tenia*, Libellulidae, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Dytiscidae, Elateridae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, Chilopoda, *Asellus aquaticus*, Lumbricidae. Ловува в ранните утринни часове и

особено привечер. Местата за хранене са отдалечени до около 10 км. от гнездовите колонии (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Сигурно, но епизодично находище в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на гривестата чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 550 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 600 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, прелетен, с численост 0-1 двойка. Тази численост представлява 0,29 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

Гривестата чапла не е установена като гнездящ вид в зоната през последните 10 години. Няма такива данни и от проучването през 2021 г. Според Тодоров и др. (2007), видът е включен като гнездящ в ОВМ „Свищовско-Беленска низина“ с 1 дв., от където идва и информацията за СФД. От друга страна, тази чапла се среща редовно в зоната като мигриращ вид с приблизителна численост 10-20 екз. (С. Чешмеджиев – непубл. данни). За точното изясняване на тази численост обаче е нужно специализирано проучване. Пролетната миграция на вида в Средна Дунавска равнина е от средата на април до края на май, а есенната – август – септември (Шуруликов и др., 2005). Предлагаме промяна в СФД като вместо гнездящ видът бъде включен като мигриращ за зоната, каквото показва актуалната информация.

Местообитанията подходящи за концентриране, почивка и хранене на вида в зоната включват блатото Кайкуша и няколко по-малки тръстикови масива. Обща площ -175 ха.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, еутрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойки	Определена на база максималната стойност в СФД (актуализиран през 2015 г.). Към момента вида не гнезди в зоната и са нужни мерки по възстановяване на подходящите гнездови местообитания.	Подобряване на популацията на вида в размер най-малко 1 гнездяща двойки.						
Популация: Размер мигриращата популацията	Брой индивиди	Най-малко 10	Размера на спиращите гривести чапли по време на миграция ще зависи от наличието на вода в блатото Кайкуша. Извършване на отделно проучване върху числеността на гривестата чапла в периодите на сезонните миграции.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание на вида	ha	Най-малко 175 ha	Включва виспата водна растителност (тръстика, папур) и водните площи в блатото Кайкуша и други тръстикови масиви в близост.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 175 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация могат да бъдат предложени следните промени в СФД:

- Добавяне на знак „X“ в колоната за неприсъствие „NP“ на размножаваща популация на вида, предвид наличната публикувана информация и данните от теренните проучвания през 2021 г.;
- Добавяне на параметри за вида като мигриращ с численост 10-20 инд. Това представлява 1,67% от националната мигрираща популация на вида.

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>		X	r		1	p		G	C	B	C	C		
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>			c	10	20	i		G	C	B	C	C		

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 см. Размах на крилата: 88 – 106 см. Изцяло бяла птица. Може да се сгрещи с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клюн и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 м. над водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризачи и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Carabidae, Dytiscidae, Hydrophylidae, Chrysomelidae, Curculionidae, *Geotrupes sp.* Ловува рано сутрин и вечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С епизодично гнездене в Софийското поле. Често неразмножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 3000 – 5000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е гнездящ. **Гнездящата популация** се оценява на **до 25 двойки**, което представлява **1,25%** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В миналото, малката бяла чапла е била добре представена в зоната с 25 двойки (Тодоров и др., 2007). Тази стойност е останала като максимална численост на популацията в СФД за зоната. В резултат на мониторинг на водолубивите птици в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ за периода 2010-2012 г. в блатото Кайкуша не е установено гнездене на малки бели чапли (Матеева и др., 2013). Гнездовата популация по р. Дунав се концентрира предимно по островите по реката и територията на зоната не е посочена като гнездовище на вида (Shurulinkov et al., 2019b). По време на теренните проучвания в защитената зона през месец май 2021 г. са наблюдавани 6 индивида в полет, близко до блато Кайкуша и 2 инд., които се хранят по разливите в низината. Данните от eBird не дават информация за концентрация на птици от вида в зоната.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, еутрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 12 двойки	Определена на база средната стойност на числеността от настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.). През последните години няма данни за гнездене на вида в зоната.	Подобряване на условията в блато Кайкуша до достигане за постигане на целевата стойност от най-малко 12 дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 163 ha	Включва % местообитание N07 – блато Кайкуша от СФД.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 163 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. Данните са взети от СФД като % на местообитание: N06 - вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода) и N07 - мочурища, блатата.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация могат да бъдат предложени следните промени в СФД:

- Добавяне на знак „X“ в колоната за неприсъствие „NP“ на размножаваща популация на вида, предвид наличната публикувана информация и данните от теренните проучвания през 2021 г.;

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>		X	r		25	p		G	C	B	C	B

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 cm. Размах на крилата: 110 – 145 cm. Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др., 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на **100 – 200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **60 – 350 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M07, F01 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско Беленска низина”

Съгласно СФД на зоната, вида е **гнездящ** с численост до 1 двойка. Тази численост представлява **0,67 % от националната** популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червената чапла е широко разпространен гнездящ вид по българското поречие на р. Дунав, но с ниска численост (Shurulinkov et al., 2019a). Гнезденето на 1 двойка ръждиви чапли в блатото Кайкуша, част от зоната, се предполага през гнездовия сезон на 2010 и 2012 г., а е било сигурно през 2013 г. (С. Чешмеджиев- непубл. данни, Shurulinkov et al., 2019a). При проучванията през 2021 г. присъствието на вида в блато Кайкуша е потвърдено през април и май, когато е видяна 1 ръждива чапла в източната половина на блатото.

Местообитанията подходящи за гнездене на вида в зоната включват блатото Кайкуша и няколко по-малки тръстикови масива в рамките на зоната. Обща площ -175 ха.

Заплахи за вида в зоната – запалване на тръстикови масиви, осушаване на разливи и други влажни зони, химизация в селското стопанство, еутрофикация на водоемите.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация ще зависи наличието на вода в блатото Кайкуша.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание на вида	ha	Най-малко 175 ha.	Включва висшата водна растителност (тръстика, папур) и водните площи в блатото Кайкуша и други тръстикови масиви в близост.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 175 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1- Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
5-Много лошо - Bad				
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация няма нужда от промени в СФД.

Специфични цели за A030 *Ciconia nigra* (черен щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 90-105 см, тегло 2,4 - 3,6 kg, размах на крилата – 120 - 138 см., дължина на крилото 52-60 см. Оперението е черно с синкавовиолетов отблясък, коремът е бял. Клюнът и краката са червени, при младите кафеникави. Няма полов диморфизъм, женските са само малко по-дребни от мъжките. Оперението на младите е без синкавовиолетов отблясък. Често използва в полет въздушните термики за да набира височина. При миграция, летуване и зимуване образува големи самостоятелни ята, често надхвърлящи 50 екз.

Характер на пребиваване в страната

Черният щъркел е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански гл. ред. 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Максималната численост, отчетена при Бургаския залив през 2011 г. е 1 998 индивида, а за периода 2012-2017 г. численостите варират между 3 781 и 6 293 индивида (Michev et al., 2018).

Характерно местообитание

Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, по-рядко габърви и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др.

Гнездовия хабитат включва всички типове горски местообитания у нас, с изключение на горите от клек, мура и келяв габър.

Хранене

Храни се предимно с риба, земноводни, едри околводни безгръбначни, понякога и с дребни бозайници и новоизлюпени малки на наземно гнездящи птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Масово гнезди в низинни и нископланински гори в ЮИ България –в Тунджанската хълмиста низина (70-80 дв.), Сакар и Източните Родопи (Стойчев и др. 2008, Даскалова и др.2020). Многоброен и в Източна Стара планина, Поломието и Лудогорието. В Западна България по-малоброен, повече двойки там гнездят в Северозападна България и Предбалкана. В горите над 1000 м. е рядък и спорадично разпространен. По Дунавските острови е сравнително рядък и малоброен –установен е да гнезди на 11 острова, но в прилежащите части на Дунавската равнина е по-чест като общата численост в крайдунавския район е оценена на 80-150 дв. (Cheshmedzhiev et al., 2019).

Включен в Червената книга на България като уязвим (Големански В. Ред. 2015).

Понастоящем популацията се оценява на 600-900 гнездещи двойки (Докладване на България по чл.12) и е разпространен в цялата страна. Тенденцията в гнездовата численост на популацията и в разпространението у нас е положителна. Съгласно Докладването от 2019 г., краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Според нашите данни и краткосрочната тенденция показва увеличение.

Посочени са следните заплахи: земеделски дейности, генериращи точкови замърсявания на повърхностните води, както и спортни и туристически дейности извън населените места и туристическите зони. Всъщност вида страда най-силно от горскостопанските дейности при които се унищожават гнездовия му хабитат, възниква значително безпокойство и дори се отсичат дървета с гнезда. Други негативни фактори са изграждането на ВЕЦ по реките, създаването на нови и разширяването на стари каменни кариери, сблъсъците с електропреносната мрежа, изграждането на ветрогенератори, незаконния отстрел в района на рибовъдни стопанства и язовири.

Черният щъркел се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 2 000-11 000 индивида (Michev et al., 2011; Матеева и Янков, 2013). Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: отводняване, рекултивация и преобразуване на влажни зони, блата, и др. в селищни или туристически зони; електропреносна и комуникационна мрежа (кабели).

В Червената книга (Големански отг. ред. 2015) е посочено като заплаха замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната само като **мигриращ** (концентриращ се) с **численост до 169 индивида**, което е 1,5 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“). Популацията не е изолирана в рамките и разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Миграцията на черния щъркел над България се осъществява на широк фронт, но главно над Източна България. Най-голям процент от птиците през есента преминават, следвайки Черноморското крайбрежие. През пролетната миграция ятата са по-разпръснати и често големи ята се наблюдават и дълбоко във вътрешността на страната (Матеева и Янков, 2013). На територията на СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ през есента на 2009 г. са отчетени 169 инд. в района на блато Кайкуша (Cheshmedzhiev et al., 2019). Същата стойност е посочена, като максимална в СФД. През есента на 2011 г. е установена сходна численост от 162 инд. ([Доклад есенна миграция 2011](#)). Няма по-актуална информация за числеността на мигриращата популация на черния щъркел в зоната, което налага извършването на мониторинг до 2025 г., за да се установи тенденцията в популацията на вида.

Основна заплаха за вида по време на прелет са опасност от токов удар и сблъсък с електропроводи, загуба на подходящите местообитания за хранене и почивка в зоната и безпокойство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 160 инд.	Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята черни щъркели, но не е достатъчно условие за поддържане на посочената численост. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях – нещо върху което никакви консервационни дейности на наша територия не биха имали ефект.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 160 индивида. Провеждане на мониторинг на миграцията за актуализиране на данните в СФД до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 326 ha	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. Данните са взети от СФД като % на местообитание: N06 -	Поддържане на площта на подходящите местообитания на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода) и N07 - мочурища, блата.	вида в размер най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Към монета не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A031 *Ciconia ciconia* (бял щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 95 – 110 cm. Размах на крилата: 180 – 218 cm. Оперението е бяло, като само маховите пера са черни. При възрастните клонът и краката са яркочервени, докато при младите те са кафеникавочервени. В полет шията е изпъната. Представителите на двата пола са идентични на външен вид, с тази разлика, че мъжките са по-големи от женските.

Характер на пребиваване в страната

Белият щъркел е гнездящо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до към средата на април, а есенната – от началото на август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимата прекарва в Африка, южно от Сахара. Отделни индивиди остават и през зимните месеци у нас, основно в района на Бургаските езера и по оризищата около Пловдив.

Характерно местообитание

Видът е синантропен и представителите му гнездят в селища или в непосредствена близост до тях. Изграждат гнездата си върху комини, стълбове от електропреносната и електроразпределителната мрежа, покриви, паметници и все по-рядко върху стари изсъхнали дървета. Белият щъркел обитава населени места в близост до влажни зони от естествен или изкуствен произход; влажни ливади, мочурища, блата, обработваеми площи, рибарници, микроязовири, язовири и др. водоеми. Размножителният период е от началото на

април до края на юли. Гнезди поединично, но понякога и на малки групи (Симеонов и др. 1990). По време на VII Международно преброяване на белия щъркел в България (2014 – 2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда, от които 5874 са разположени на електрически стълбове, 201 гнезда – върху дървета, 445 гнезда – на комини и 287 гнезда – на покриви (Чешмеджиев, 2016). Снася най-често 2 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, и 7140 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се със земноводни, влечуги, риби, водни насекоми, личинки, червеи, скакалци, дребни гризачи, по изключение и дребни птици и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широкоразпространен гнездящ синантропен вид. Белият щъркел гнезди почти в цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Видът е най-многочислен и с най-висока плътност (29-61 двойки на 100 кв. км) в Софийското и Самоковското поле, по долините на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край р. Дунав и около Бургаските езера. Най-много заети гнезда (4841, 83%) са разположени между 0 и 400 м н.в. Добруджа е сред местата, където видът почти отсъства, въпреки подходящата надморска височина, вероятно поради липсата на водоеми и подходяща хранителна база. По време на VII Международно преброяване на вида (2014-2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда. От тях 5825 са заети от размножаващи се двойки. Най-много от тях са в областите Пловдив, София и Хасково. Общината с най-много заети щъркелови гнезда е Самоков – с 198 гнезда, следвана от община Петрич (188 гнезда) и община Тунджа (154 гнезда). Населените места с най-много щъркелови гнезда са: село Драгушиново (община Самоков) – 51 гнезда; село Кулата (община Петрич) – 42 гнезда; село Белозем (община Раковски) – 38 гнезда; село Белчин (община Самоков) – 31 гнезда; град Съединение (област Пловдив); град Хаджидимово (област Благоевград); село Звиница (община Кърджали); село Караджалово (община Първомай) и село Равно поле (община Елин Пелин) имат по 29 гнезда. Средната плътност на щъркелите в страната (брой гнездящи двойки на 100 кв.км.) е 5,25 двойки на 100 кв.км. За сравнение по време на VI Международно преброяване (2004 – 2005 г.) плътността е била 4,3 двойки (Чешмеджиев и др., 2016).

Природозащитният статус на белия щъркел според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 5700 – 6000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – флукутираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 250 000 – 500 000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A03, E01, C03, G05, A02, D06, C01, D02 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, белият щъркел е гнездящ и мигриращ вид. Гнездящата популация на видът се оценява на **3 - 10 двойки**, което представлява **0,1 – 0,2 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценя на до **23 индивида**, което представлява **0,01 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

По данни от VII Международно преброяване на белия щъркел (2014 – 2015 г.) белият щъркел гнезди в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ (Чешмеджиев и др., 2016), като в границите на зоната има едно активно гнездо. В съседните на СЗЗ населени места броят на щъркеловите гнезда е както следва: гр. Свищов – 1 гнездо, гр. Белене – 16 гнезда и с. Ореш – 2 гнезда (Чешмеджиев и др., 2016). По време на теренното проучване през 2021 г. също са регистрирани гореизброените щъркелови гнезда.

Популацията на белия щъркел в област Плевен през 2014–2015 г. наброява 346 гнездящи двойки (Чешмеджиев и др., 2016). За сравнение през 2004 – 2005 г. двойките са били 312. Популацията на белия щъркел в област Велико Търново през 2014 – 2015 г. наброява 240 гнездящи двойки (Чешмеджиев и др., 2016). За сравнение през 2004 – 2005 г. двойките са били 195.

В северна България, интензивен прелет на бели щъркели през пролетта се наблюдава на изток от Нови Пазар до морския бряг. Миграция е установена и при Никополско плато, Свищовско-Беленска низина, Златията и рибарници Калимок по поречието на Дунав, но тя не е интензивна (до 500 бели щъркели на сезон) (Матеева и Янков, 2013). По време на есенна миграция през територията на България прелитат поне 500000 бели щъркели. Фронтът на миграция на вида през България е съсредоточен в източната част на страната – през Лудогорието и Добруджа в Северна България и в Южна България от село Попово (източно от долината на река Тунджа) на изток до морето. Сателитните проучвания на 8 унгарски бели щъркела посочват наличието на миграционен коридор, преминаващ през България между района на Свищов и Западна Странджа (Матеева и Янков, 2013). По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 23 инд. бели щъркели (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш, през август са наблюдавани 234 инд. ([Доклад есенна миграция 2011](#)).

Основна заплахи за вида в зоната са рискът от токов удар и сблъсък с електропроводи, загуба на подходящите местообитания за хранене и почивка в зоната и безпокойство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	На база данните от теренните проучвания. Общият брой на гнездата в съседни населени места е 19. В границата на СЗЗ попада 1 активно гнездо.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 23 инд.	Целевата стойност е изчислена на база проучвания върху пролетната и есенната миграция на вида в СЗЗ „Свищовско-Беленската низина“.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 23 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 4080 ha	Площта е определена на база на площите на отделните класове хабитати според СФД на зоната. От общата площ на зоната са извадени местообитания N12 – обширни зърнени култури (субоптимално местообитание) и N06 – открити водни площи.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 4080 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 0,21 ha	Изчислени на база площта на територията с активното гнездо в границата на СЗЗ „Свищовско-Беленската низина“	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 0,21 ha
Смъртност от антропогенна инфраструктура - електрически стълбове	да / не	не	Някои от гнездата на вида в защитената зона са разположени върху електрически стълбове, но не	Подобряване на безопасността на гнездата на вида,

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			всички гнезда са върху изкуствена платформа. Всички тези гнезда са застрашени от изгаряне и загиване на птици в резултат на токови удари и къси съединения. Необходимо е да бъдат повдигнати на платформи и да бъдат поставени пластмасови изолации (Чешмеджиев и др., 2016).	разположени върху електрически стълбове, до достигане на целевата стойност - всички бели щъркели са защитени.
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади, като част от хранителното местообитание на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителното местообитание на вида се управляват екстензивно	Видът предпочита да се храни в ливади, пасища, обработваеми земи, мери и др. с невисока растителност. За да се поддържат тревните местообитания (ливади и пасища) във вид подходящ за търсене на храна от белия щъркел е необходима паша на домашни животни (1 крава на хектар), с малко използване на торове и други химикали, които биха довели до изчезване на плячката на вида.	Подобряване на състоянието на хранителното местообитание на вида по този параметър до постигане на 100% екстензивно управление на пасища и ливади, част от хранителното местообитание на вида

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата и концентриращата се по време на миграция популация на белия щъркел в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в числеността на мигриращата популация от до 23 инд. на 23 – 235 инд., предвид публикуваната информация от есенната миграция при с. Ореш през 2009 и 2011 г.;
- Промяна в категорията за общата оценка на зоната за опазването на вида по време на миграция от отлична „А“ на значима „С“, предвид не толкова интензивната миграция на вида през зоната;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			c	23	235	i		G	C	A	C	C
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			r	3	10	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A036 *Cygnus olor* (ням лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, тегло 5,5 -22,5 kg, а размахът на крилата – 200-240 cm. Оперението е изцяло бяло. Клюнът е червен, в основата си черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сивокафяви, със сив клюн с черна основа. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата. Най-често мигрира на семейни групи, но често в районите на зимуване формира големи ята, обикновено смесени с патици и лиски.

Характер на пребиваване в страната

Немият лебед у нас е гнездец, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до декември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, язовири, рибарници, изоставени баластриери и стари речни корита. По-рядък и в крайбрежната водна растителност на по-големи бавнотечащи реки. Гнезди главно в сладководни и по-рядко бракични водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми, дори и с малки размери. По време на миграция и зимуване се среща и в бързотечащи реки, в плитководни участъци на р. Дунав, в лагуни, солени езера, както и в морето. Подходящи местообитания за гнездене са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се главно с водна растителност – най-вече водорасли, включително и семена по дъното. В малки количества яде и водни безгръбначни – ракообразни, насекоми и мекотели. Понякога се храни и из посеви със зимна пшеница и други култури (BWPi, 2006)

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен по Дунавските езера, блата и рибарници, по езерата по Черноморското крайбрежие, в редица образли с водна растителност рибарници и язовири в Горнотракийската низина, както и в малък брой подобни водоеми в Дунавската равнина, включително и в стари речни корита (Янков отг. ред., 2007). Според Червената книга на България у нас гнездят 12-36 двойки с тенденция на увеличение. Понастоящем числеността на вида у нас е в рамките на 80-120 двойки. Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 20-50 двойки, което вече не е актуално. Тенденцията и в числеността и в разпространението е положителна. В Докладването е посочено, че краткосрочната тенденция (за периода 2000-2018 г.) на разпространението на вида у нас е увеличаваща се. За този период немият лебед се появи в редица нови локалитети главно в Горнотракийската низина и Дунавската равнина (Shurulnikov et al. 2019a; Даскалова и Шурулинков, 2020).

Немият лебед зимува в цялата страна, във водоеми под 1200 мнв. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море и в крайморските езера – Поморийско, Атанасовско, яз. Мандра, ез. Дуранкулак, Шабленска тузла и др. Ята от по 10-50 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири и поречията на реките Марица, Янтра, Тунджа, Огоста, Искър, Вит и др. Числеността на зимуващите у нас неми лебеди според Докладването по чл.12 е 1000-4100 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща. През по-сурови зими броят на зимуващите лебеди е значително по-висок отколкото при меки зими.

По време на миграция немият лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 500-1200. Всъщност няма никакви системни и стандартизирани проучвания в това направление и числеността по време на миграция остава неизвестна.

В Червената книга на Р България са посочени като заплахи отравянето с оловни сачми и тежести, безпокойство, отстрел, унищожаване и деградация на местообитания. Замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др. Често пъти местообитанията се засягат от умишлени пожари в тръстиковите и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони – особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при немия лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като зимуващ с численост до 2 екз., което представлява 0,05 % от националната численост на вида през зимата /според Докладването/ - посочена е оценка „С“. Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А“). Популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

Неми лебеди редовно зимуват в прилежащите части на р. Дунав в близост до Свищовско – Беленската низина. Например ято от 23 екз неми лебеди е видяно на 3.11.2013 г. в р. Дунав до Свищов (Т. Стефанов – ebird). Нерядко част от тези птици идват да се хранят по нивите и

разливите в зоната, а добро място за тяхно укритие е блатото Кайкуша. По време на теренните проучвания през 2021 г. немият лебед не беше установен в зоната.

Площта на оптималните местообитания на вида по време на зимуване приемаме тръстиковите масиви на блатото Кайкуша – 165 ха както и клас на местообитание N12 – Extensive cereal cultures. Площта на това местообитание в зоната възлиза на 1197 ха. В това местообитание има разливи в които немите лебеди могат да почиват и същевременно подходящи посеви с които да се хранят. Общата площ на потенциалните местообитания на вида през зимата в зоната е 1262 ха.

Основни заплахи за вида са пожарите в тръстикови масиви и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Зимуват по нивите, където почиват в разливите и се хранят със стръкове или зърна пшеница, царевица или рапица.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 екз
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1100 ha	Засетите площи трябва да са със зимна пшеница, рапица или царевица. Площта на обширните зърнени култури (N12) в зоната е 1196 ha. Заложени са около 95% тази земя за зимни култури като целева стойност	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1100 ha. Недопускане смяна на посочените хранителни култури

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за *A394 Anser albifrons albifrons* (голяма белочела гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Тегло между 1,4 и 3,3 kg. Дължина на тялото 65 - 78 cm, размах на крилете около 130 – 165 cm. Няма изразен полов и сезонен диморфизъм. По-дребна от сивата гъска. При възрастните бялото петно на челото не достига окоото. Надопашнето и подопашнето бели. Гърдите и коремът сивокафяви със светли окраища на перата. Гърбът и кръстът са тъмносиви. Клюнът

е розов с жълтеникави основи на гребена и долния полуклюн. Нокътът бял. Краката жълтооранжеви. Ирисът тъмнокафяв. При младите липсва бялото петно на челото и коремът е без черни петна. Клюнът е сивожълт или сиворозов със сивочерен нокът. Краката жълти до сивожълти. Издава висок, звънлив кръсък.

Характер на пребиваване в страната

Голямата белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид в България. Есенната миграция е основно от втората половина на октомври и началото на ноември. Пролетният прелет започва през февруари и приключва до края на март (Нанкинов и др., 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

По време на размножителния период голямата белочела гъска обитава райони от лесотундрата с богата мрежа от реки и езера. По време на миграции и през зимните месеци се среща край реки, езера, блата и изкуствени водоеми, които са в близост до обработваеми площи със зимници (Нанкинов и др., 1997). Нощува в блата, езера, язовири, по-рядко в реки и крайбрежни морски води. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

По време на миграциите и зимуването видът се храни главно по обработваемите площи със зимници, както и с разпиляна и неприбрана от нивите царевица (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широкоразпространен вид в страната през зимните месеци. Основните зимовища на голямата белочела гъска у нас са Бургаските езера, езерата Шабла и Дуранкулак, поречието на река Дунав (и по конкретно при Специално защитените зони Свищовско-Беленската низина, Златията и Сребърна), както и някои от по-големите вътрешни язовири.

Природозащитният статус на голямата белочела гъска според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2а и 4 на ЗБР. Ловен обект.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 20 000 – 450 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 5400 – 400 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02, А06, С02, С03, D01, E01, F03, F05, D05, E04 и G02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, голямата белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид. **Мигриращата** популация на вида се оценява на **13916 - 43000 индивида**, което е средноаритметично **14,04 %** от националната мигрираща популация (оценка „А“).

Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД зимуващата популация на голямата белочела гъска се оценява на **49953 - 52946 индивида**, което е средноаритметично **21,9 % от националната зимуваща популация** (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ е една от най – важните зони в страната за опазване на голямата белочела гъска, която се струпва тук през есенно-зимния период. Често видът може да бъде наблюдаван да се храни в границите на зоната. Гъските ношуват в румънското езеро Сухая. Най – рано видът е регистриран в района на 01.10.2016 г. – 119 инд., а най – късно – на 25.03.2021 г. – 21 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). На 28.12.2019 г. е установена най-високата численост на зимуващи големи белочели гъски в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ за периода от 2004 до 2020 г. – 74919 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от СЗП през 2019 г. са регистрирани 9168 инд., през 2020 г. – 353 инд., а през 2021 г. – 105 инд.

Като основни заплахи могат да бъдат посочени: браконьерски и прекомерен лов, безпокойство и загуба на хранителни местообитания в СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 13916	Определена на база мин. Количеството на мигриращите птици ще зависи от метеорологичните условия и състоянието на мястото за ношуване (езеро Сухая) и хранителните местообитания в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 13916 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 50000 инд.	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 50000 инд. от вида. Количеството ще зависи и от състоянието на местата за	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията > 50000 инд. Поддържане на популацията.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			ношуване и хранителните местообитания.	.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най – малко 4800 ha	Площта е определена на база % на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната – обработваеми площи (N12 и N15). Необходимо е наличие на достатъчно количество есенни култури, които да осигурят достатъчна хранителна база за вида. Голямата белочела гъска не винаги се храни в границата на СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 4800 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на зимуващата и концентриращата се по време на миграция популация на голямата белочела гъска в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в максималната стойност на зимуващата популация от 52946 инд. на 74919 инд., съобразно актуалната информация за числеността на зимуващата популация;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A394	<i>Anser albifrons albifrons</i>			w	49953	74919	i		G	A	A	C	A
B	A394	<i>Anser albifrons albifrons</i>			c	13916	43000	i		G	A	A	C	A

Специфични цели за A042 *Anser erythropus* (малка белочела гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 56 - 66 см., размах на крилете около 115 – 135 см. Малката белочела гъска е монотипен палеарктичен вид с гнездови ареал от Скандинавския полуостров до полуостровите Ямал, Таймир и Чукотка. Видът има три естествени субпопулации – Феноскандинавска, Западна основна и Източна основна (Ruokonen et al, 2004), както и една изкуствена, създадена в Швеция чрез освобождаване на отгледани на затворено птици от Феноскандинавската субпопулация с изкуствено променен миграционен път и места на зимуване (Essen, 1991). Без полов, но с ясно изразен възрастов диморфизъм. Възрастните са сиво-кафяви с голямо бяло петно на челото, което достига задния край на окоото; гърдите са с

черни препаски. При младите петното на челото и препаските липсват. При всички възрасти има жълт кръг около окото. Една от най-съществените особености на вида, пораждащи проблем с опазването му, е значителното сходство във външния вид, биологията и придвижванията на вида с тези на многобройната голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), обект на интензивен лов в целия ѝ ареал (Янков & Добрев, 2017).

Характер на пребиваване в страната

Малката белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид в България. Есенният прелет е през втората половина на ноември. Пролетната миграция е от втората половина на февруари до края на март (Нанкинов и др., 1997). Зимува в Югоизточна Европа, южните части на Централна Азия и Далечния Изток. Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

Гнездовите местообитания на малката белочела гъска в тундрата и лесотундрата са оставали относително непроменени през периода на драстично намаляване на вида, независимо от засилващото се ползване и свързаните с климатичните промени отрицателни процеси (Янков & Добрев, 2017). В същото време влажните зони, особено сладководните или бракични езера и блата, както и полустествените тревни терени и обработваемите земи, които се използват от малката белочела гъска в местата за временно пребиваване и зимуване, през последните петдесет години в Европа и Централна Азия са били подложени на постоянни и значителни промени (Jones et al., 2008). В районите около Полярния кръг малката белочела гъска гнезди поединично в мочурливи открити участъци с водоеми, често в близост до гнезда на сокол скитник (*Falco peregrinus*) или северен мишелов (*Buteo lagopus*). Разполага гнездото си на земята, на малки сухи участъци или хълмчета, сред гъсти храсти или на скалисти обриви в планинските райони, най-често близо до вода (BWPi, 2006). Малката белочела гъска не се размножава в България. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Видът е растителнояден, като добива храната си (листа на тревисти растения) на сушата. През зимата се храни заедно с другите видове гъски най-вече в посеви от зимна пшеница и с остатъчни царевични зърна след прибиране на реколтата (Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С помощта на сателитната телеметрия е установено, че в България се срещат малки белочели гъски както от Феноскандинавската, така и от Западната основна субпопулация (Jones et al., 2008). Птици и от двете субпопулации зимуват в Северна Гърция и около Черно море, като мигрират до зимовищата през редица страни от Централна и Източна Европа. Разпространението на малката белочела гъска в България е относително слабо познато. Местата в България, в които е установен видът, и които могат да бъдат използвани за описване на съвременното му разпространение в страната, обхващат Крайморска Добруджа – районите около Дуранкулашкото и Шабленското езера и южно от тях, районът южно от Балтата, районите около Бургаските влажни зони, около Дунавското крайбрежие, както и някои водоеми в Източните Родопи и Горнотракийската низина (Янков и Добрев, 2017).

Природозащитният статус на малката белочела гъска според IUCN е VU (Vulnerable). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 15 – 275 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукутираща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03, A08, A06, C03, G02 и F06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Според СФД, малката белочела гъска се опазва в зоната като зимуващ и мигриращ вид. **Зимуващата** популация на малката белочела гъска в СЗЗ се оценява на **1 – 5 индивида**, което е **1,8 - 6,7 % от националната зимуваща** популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Според СФД за зоната, мигриращата популация на вида се оценява на 1 – 5 индивида (оценка „В“). Мигриращата популация не е оценена в Докладването по чл. 12 от 2019 г. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Единични малки белочели гъски могат да бъдат наблюдавани в ятата от големи белочели през зимата, но двата вида са трудно различими (Michev & Profirov, 2003). През есенно-зимния период гъските използват активно есенните култури по земеделските площи в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ като хранителна база. Гъските ношуват в румънското езеро Сухая и всеки ден прелитат към хранителните си полета в България, намиращи се в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина”, или в зимниците южно от зоната. По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав не са наблюдавани малки белочели гъски. По време на средно зимното преброяване през 2021 г. видът също не е установен в СЗЗ.

Като основни заплахи могат да бъдат посочени: браконьерски лов, безпокойство и загуба на хранителни местообитания в СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най вече	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			температурата, както и от наличието на хранителни местообитания.	
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Количеството на мигриращите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата, както и от наличието на хранителни местообитания в зоната.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 4800 ha	Площта е определена на база % на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната – обработваеми площи (N12 и N15). Необходимо е наличие на достатъчно количество есенни култури, които да осигурят хранителна база за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 4800 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване и миграция не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A043 *Anser anser* (сива гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 74-90 cm, тегло 2,4 - 4,6 kg, размах на крилата – 147 - 180 cm. (BWPi, 2006). Оперението е сивокафяво, с бяла подопашка. Гърбът е по-тъмен. Предната част на крилата отгоре е по-светло сива, дори сивобяла. Клюнът е оранжев, краката розови. Птиците от популации обитаващи Сибир и СИ Европа са с розов клюн (подвидът *A. anser*

rubrirostris). Няма полов диморфизъм. Доста гласовита, издава звуци подобни на домашните гъски. Най-често мигрира и зимува на големи ята.

Характер на пребиваване в страната

Сивата гъска у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене – например в делтата на р. Дунав и по някои недостъпни пясъчни коси в р Дунав. През есента и зимата големи ята от този вид долитат от север и североизток и се концентрират главно по Северното Черноморско крайбрежие, по р. Дунав и по-рядко и в по-малък брой по Южното Черноморие и в някои от по-големите вътрешни водоеми. В тези ята има и индивиди от подвида *A. anser rubrirostris*. Пролетната миграция е от началото на февруари до началото на април. Есенната миграция е от средата на октомври до декември, най-забележима през ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци. У нас гнезди само в сладководни водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Много често през деня се храни в нивите покрай водоемите избрани за нощувка и почивка. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Сивата гъска се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, листа на върби, трева, поници на пшеница и други култури, семена. По-често се храни на сушата край водоемите (BWPI, 2006). В хранителния спектър на вида в Чехия са установени 35 вида растения (Štastny & Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен у нас само в Крайдунавските влажни зони от Никопол на изток и в езерата Дуранкулашко и Шабленско по Северното Черноморие (Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015; Shurulinkov et al., 2019a). Според Червената книга на България у нас гнездят 20-30 двойки с тенденция за намаление.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 15-25 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 4-14 двойки (Shurulinkov et al., 2019a).

Сивата гъска зимува в цялата страна, но главно по р. Дунав и в крайморска Добруджа. Зимните ята рядко надхвърлят 100 екз. Среща се редовно и в Бургаските езера. Във вътрешните водоеми зимува спорадично и нередовно. Числеността на зимуващите у нас сиви гъски според Докладването по чл.12 е между 50 и 700 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща.

По време на миграция сивите гъски преминават главно по Черноморския бряг и по течението на р. Дунав. По-рядко спират и в някои от по-големите вътрешни водоеми, по-често в Северна България. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100-2500. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви гъски по дунавските острови достигат до 500-1000 екз. и явно произхождат от гнездилищата както у нас така и в Румъния.

В Червената книга на Р България (Големански гл. ред., 2015) са посочени като заплахи за сивата гъска прекомерното обрастване с тръстика и папур на водоеми, непостоянен и неблагоприятен воден режим, безпокойство от рибари и ловци, браконьерството и отсичането на стари върбови гори на о. Персин. Освен това местообитанията на вида се засягат от умишлени пожари в тръстиковите и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони – особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

При Докладването по чл.12 са посочени като заплахи използването на повърхностни и подземни води за напояване в земеделието, осушаването на водоеми за селскостопански нужди и промяната на предназначението на земите.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) и зимуващ.

Мигриращата популация в зоната според СФД е с численост 16 - 200 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 8,0 – 16,0 % от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „А“. Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А“), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за вида е А” – отлична стойност.

Зимуващата популация на вида в зоната според СФД е до 69 екз., което представлява 9,9 % от националната численост на вида през зимата (оценка „В“). Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А“). Популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А” - отлична.

4. Анализ на наличната информация

Сиви гъски се срещат редовно в зоната през периода на миграция – октомври-ноември и февруари-март и през периода на зимуване - декември-януари. Те се хранят по нивите с зимна пшеница и царевица. При последните среднозимни преброявания в близост до зоната са отчетени сиви гъски както следва - 2019 г. – при устието на р. Янтра -62 екз., при с. Загражден – 126 екз., 2020 г. – при с. Дъбован – 50 екз. По време на есенната миграция, на 3.11.2013 г., ято от 80 екз. е наблюдавано край Свищов (Т. Стефанов – ebird).

Площта на оптималните хранителни местообитания на вида по време на миграция приемаме клас на местообитание N12 – Extensive cereal cultures. Площта на това местообитание в зоната възлиза на 1197 ха. Вероятно част от птиците се хранят и в земите заети от местообитание клас N15 – Other arable, но това зависи от вида на засетите култури и стадия на развитието им.

Основни заплахи за вида са браконьерството, безпокойството през зимния период, пожарите в тръстикови масиви и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 35 инд.	Определена на база средната стойност от СФД. Зимуват в по нивите, където се хранят със стръкове или зърна пшеница, царевица или рапица.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 35 екз. Ежегодно преброяване на зимуващите сиви гъски през декември и януари, ежеседмично.
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция и линеене	Брой индивиди	Най-малко 16 инд.	Концентрират се главно в нивите където се хранят със стръкове или зърна пшеница, царевица или рапица.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 16 екз..
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1197 ha	Засетите площи трябва да са със зимна пшеница, рапица или царевица	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1197 ha. Недопускане смяна на посочените хранителни култури

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A396 *Branta ruficollis* (червеногуша гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 54 - 60 см., размах на крилете около 110 – 125 см. Червеногушата гъска е най-дребната гъска, обитаваща Западна Палеарктика и е лесно различима от останалите видове по пъстрото си оперение, оцветено в черно, бяло и ръждиво-червено. Монотипен вид. Има възрастов диморфизъм. При възрастните главата отгоре, гърбът, крилата и корема са черни, шията, гърдите и бузите - червено-кафяви, а юзичката, тясната ивица от страни на шията и подопашката - бели. Младите са с 4-5 тесни бели ивици при свито крило. Червеното бузно петно е малко (или липсващо при някои), неярко и оставящо широка бяла ивица около него.

Характер на пребиваване в страната

Червеногушата гъска е мигриращ и зимуващ вид в България (Нанкинов и др., 1997). Проучванията сочат, че България може да се счита за най-южната част от ареала на червеногушата гъска и тук популацията долита да зимува. Първите птици се появяват в края на октомври – началото на ноември. Последните екземпляри напускат страната към края на март. През целия зимен период видът е много мобилен и често извършва непериодични миграции, които до голяма степен са предопределени от метеорологичните условия и/или състоянието на хранителния ресурс и на фактора безпокойство. Основно птиците мигрират от Румъния към България и обратно. На територията на страната кратки или по-далечни миграции могат да бъдат наблюдавани най-вече при лоши климатични условия при рязко значително снижаване на температурите и обилен снеговалеж, като птиците се придвижват от районите на северните крайбрежни езера край Дуранкулак и Шабла на юг по крайбрежието (Петков и Илиев, 2014). Миграции на юг от България са много рядко явление, но има съобщение за наблюдение на около 2000 екз. през студената зима на 1984/1985 г. в Северна Гърция (Heredia et al., 1996). Пролетният прелет започва през февруари (Нанкинов и др., 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

България се среща основно през зимата, когато е свързана с незамръзващи влажни зони (за нощуване и водопой) и просторни открити места, засети най-вече с есенни посеви на житни култури, с пониците на които се храни. Червеногушата гъска у нас има специфични изисквания по отношение на местообитанията за нощуване и за хранене и тяхното съчетаване. За нощуване птиците се нуждаят от обширни сладководни водоеми, като предпочитат такива със стоящи води и значителни открити водни огледала, макар и с обраствания от тръстика по периферията. Задължително условие е водоемът да е незамръзнал, да е с минимално присъствие на човека и безпокойство (т.е. основното, което видът търси там, е сигурност през нощта), както и да е в близост до земеделски площи, засети през есента със зърнени култури. В някои случаи птиците могат да нощуват в отчасти бракични води, течащи води и в морето, но това най-вероятно е принудителен избор. Освен за нощувка видът използва сладководните водоеми и за пиене на вода сутрин преди излитане и към 10 – 12 часа през деня, както и вечер след пристигане от местата за хранене. Хранителните местообитания са открити площи с поникнали зърнени култури на равнинен терен, осигуряващи достатъчна видимост и възможност птиците отдалеч да забележат евентуален неприятел. През есента, когато житните култури още не са поникнали, гъските се хранят често в подобно ситуирани царевични ниви, където обикновено има неприбрано опадало зърно. В значителна степен пригодността на хранителните местообитания зависи както от състоянието на самите култури, така и от наличието, дебелината и трайността на снежната покривка (Петков и Илиев, 2014). Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Червеногушата гъска е растителнояден вид. У нас основен хранителен ресурс се явяват листата на посевите от зимна пшеница (Dereliev et al., 2000) подобно на съседните райони на зимуване в Румъния (Hulea, 2002). Видът се храни и с по-калорични храни като царевични зърна, като това е най-често в началото на зимата, когато все още има останали малки количества от тях след събирането на реколтата (Петков и Илиев, 2014). Наблюдавано е

червеногуши гъски да се хранят в края на зимата с листа от глухарче (*Taraxacum officinale*) и ежова главица (*Dactylis glomerata*) (Dereliev et al., 2000), както и люцерна (*Medicago*) (Д. Митев – лично съобщ.).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Червеногушата гъска у нас е зимуващ и отчасти преминаващ вид. Понастоящем се среща ежегодно в страната със значителна част от общия си брой и България се явява от ключово значение за презимуването на световната популация. Понастоящем видът у нас се среща основно в Североизточна България (Добруджа), където се придържа в района на Шабленския езерен комплекс (Шабленски езеро, Езерецко езеро и лагуната Шабленска тузла и на Дуранкулашкото езеро., както в района на Бургаските езера. В по-ниска численост и нередовно червеногушата гъска се среща и в района на езерото Сребърна, Свищовско-Беленската низина и други места по Черноморското ни крайбрежие, река Дунав и някои вътрешни водоеми (Kostadinova & Dereliev, 2001; Michev & Profirov, 2003).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червеногушата гъска според IUCN е VU (Vulnerable) (BirdLife International, 2017). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 2500 – 50 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, G02 и XE.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско – Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, червеногушата гъска е мигриращ и зимуващ вид. Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на **122 - 386 индивида** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД зимуващата популация на червеногушата гъска се оценява на **25 - 222 индивида**, което представлява **0,4 – 1 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червеногушата гъска се среща редовно в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ през есенно-зимния период. Често видът може да бъде наблюдаван да се храни в границите на зоната. Гъските ношуват в румънското езеро Сухая. Най-рано видът е регистриран в района на 28.10.2016 г. – 157 инд., а най-късно – на 23.02.2019 г. – 29 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от СЗП през 2019 г. са регистрирани 75 инд, а през 2020 г. и 2021 г. не са

наблюдавани червеногуши гъски в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. По време на теренното проучване през 2021 г. червеногушата гъска не беше наблюдавана.

Като основни заплахи могат да бъдат посочени: браконьерски лов и загуба на хранителни местообитания в СЗЗ „Свищовско-Беленската низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 100 инд.	Количеството на мигриращите птици ще зависи от метеорологичните условия, състоянието на мястото за нощуване (езеро Сухая) и хранителните местообитания в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“	Поддържане на популацията в размер най-малко 100 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 75 инд.	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида. Количеството ще зависи и от състоянието на местата за нощуване и хранителните местообитания.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията в размер от най-малко 75 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 4800 ha	Площта е определена на база % на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната – обработваеми площи. Червеногушата гъска не винаги се храни в границата на СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 4800 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на зимуващата и концентриращата се по време на миграция популация на червеногушата гъска в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A889 *Mareca strepera* (сива патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-56 cm, тегло 470-1300 g., размах на крилата – 78-95 cm. (BWPi, 2006; Svensson et al., 2009). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, със сивокафява глава и черна опашка. Крилното огледало е съчетание на черно, бяло и ръждиво. Клюнът е тъмносив, а краката жълти. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира малобройни ята през прелета и зимата. Защитен вид, включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Сивата патица у нас е гнездещ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене –например по влажните зони около р. Дунав. През есента и зимата ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Ятата на сивата патица у нас рядко надхвърлят 50 екз. Пролетната миграция е от края на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на сивата патица е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Подходящи местообитания са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Сивата патица се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, а понякога и трева, поници на пшеница и други култури, които намира покрай водоемите. Понякога отнема храна на други видове - лиски, червеноклюни потапници, звънарки. Животинска храна –водни безгръбначни - ядат само в някои случаи малките до 3 седмична възраст (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е малочислен, разпространен у нас само в крайдунавските влажни зони, по дунавските острови, в някои крайморски езера, в Драгоманското блато и в редица язовири в Горнотракийската низина (Янков отг. ред. 2007; Shurulinkov et al. 2019a). По-рядко, отделни двойки гнездят нередовно и в някои язовири в Дунавската равнина. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 30-51 двойки (Shurulinkov et al. 2019). В източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) са установени да гнездят 15-30 двойки (Даскалова и др., 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 30-50 двойки с тенденция за намаление (Големански гл.

ред., 2015). Тази численост както се вижда от представените по-нови данни вече не е актуална и е силно занижена.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., гнездовата популация се оценява на 80 - 120 двойки със стабилна тенденция. Тази численост според нас правилно отразява размера на популацията у нас. Наличните данни обаче показват, че числеността и разпространението, поне в краткосрочен план (2000-2018 г.) имат положителна тенденция.

Сивата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации дори в големите езера рядко надхвърлят 100 екз. Зимува редовно в Бургаските езера, Варненското и Белославското езеро, езерата Шабленско и Дуранкулашко, в много и язовирите във вътрешността на страната. Числеността на зимуващите у нас сиви патици според Докладването по чл.12 е между 160 и 660 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукуираща.

По време на миграция сивите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според Докладването по чл.12 от 2019 г., миграционната численост на вида е в рамките на 40-800 екз. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви патици в крайдунавски влажни зони достигат няколкокостотин екземпляра.

В Червената книга (Големански гл. ред., 2015) като заплахи за сивата патица са посочени унищожаването на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Действително много от ценните местообитания на вида покрай Дунав понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние - рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Там осушаването на водоемите, липсата на връзка с р. Дунав и постоянните палежи на тръстиката са довели до пълна деградация на местообитанията за вида. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на вида. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните също въздейства негативно върху гнездовата популация на сивата патица.

При Докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони. За зимуващата популация са посочени замърсяването на водите, добива на нефт и газ и промяната предназначението на земите.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско Беленска низина“

Според СФД на зоната, сивата патица е гнездящ вид с численост до 2 двойки. Тази численост представлява 1,7 % от националната гнездова популация. Оценката в СФД за значимост на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Сивата патица гнезди нередовно в блатото Кайкуша. В периода 2010-2014 - 0-2 двойки (С. Чешмеджиев –непубл. данни). При проучванията през 2021 г. сивата патица не беше установена в зоната.

Местообитанията подходящи за гнездене на вида в зоната включват блатото Кайкуша и няколко по-малки тръстикови масива. По време на хранене и почивка птиците се задържат и в околните разливи в нивите ако има такива.

Заплахи за вида в района са браконьерския отстрел, паленето на тръстика, осушаването на влажни зони. Също химизацията в селското стопанство

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1	Гнезди в тръстикови масиви	Поддържане на популацията в зоната в размер на най-малко 1 дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база% местообитание N06 и N07 от СФД. Включва тръстиковите масиви и откритите водни площи в зоната.	Поддържане на площта на подходящото гнездово местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолубиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 750- 1570 g, размах на крилата – 81-98 cm. (BWPI, 2006; Svensson et al., 2009). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьовиолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със

защитно кафеникаво оперение. Формира големи ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездещ, постоянен, а също преминаващ вид по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи ята от този вид, често са смесени с други видове патици, които долитат от по-северни популации.

Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях – на няколкостотин метра. Най-често гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околородни и сухоземни растения яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и в житните и други посеви (рапица, ориз), особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили (главно хириномиди) и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 мнв. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков отг. ред., 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84-148 двойки, като това не включва гнездещите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al., 2019a). Посочена е положителна тенденция в числеността. Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация в страната се оценява на 2500 - 4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000-3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро, ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и

др. Числеността на зимуващите у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 5000 – 10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпрос за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При Докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида. Освен това следва да се отбележат прекомерният отстрел, браконьерството, безпокойството в местата за хранене и почивка от страна на ловците, и тежките зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Зеленоглавката е посочена в СФД на зоната като гнездещ, постоянен вид с численост 5 дв.. Това представлява средноаритметично 0,14% от националната гнездова популация на вида. Оценката за значимост е „С“, опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

Зеленоглавката гнезди редовно в блатото Кайкуша с численост 1-5 двойки – по данни от 2010 г. насам. Отделни двойки обаче гнездят и в други части на зоната –вероятно в отводнителни канали и около по-големи разливи. През 2021 г. в източната част на блатото Кайкуша са наблюдавани 4 дв. на 21.04.2021 г. Пак там 1 мъжки е видян в западните части на блатото на 6.05., а 2 двойки са били в близост до мястото на наблюдението от 21 април. Две двойки са видени и на 16.04.2021 г. в разливи сред полето в централните части на зоната, югоизточно от площадката на АЕЦ Белене. Възможно е тези птици обаче и да са закъснели мигранти. Тези данни потвърждават посочената в СФД численост.

Местообитанията на вида по време на гнездовия период включват тръстиките масиви и открити водни площи в блатото Кайкуша, както и някои по-малки тръстикови масиви в зоната. Тези местообитания в зоната имат площ около 175 ха.

Сред основните заплахи за зеленоглавките в зоната през последните години са паленето на тръстикови масиви, браконьерския отстрел и пресушаване на техните местообитания. Също химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 5	Гнездят главно в блатото Кайкуша. Отделни двойки могат да гнездят покрай отводнителните канали, покрай някои разливи в нивите или в по-малки тръстикови масиви.	Поддържане на популацията от не по-малко от 5 дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база% местообитание N06 и N07 от СФД. Включва тръстиковите масиви и откритите водни площи в зоната.	Поддържане на площта на подходящото гнездово местообитание на вида в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A856 *Spatula querquedula* (лятно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 37-41 cm, тегло 250- 550 g, размах на крилата – 59-67 cm. (BWPI, 2006). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия главата е кафява с ясно изразена бяла

ивица през окото. Гърдите са светлокафяви, коремът бял, маховите отгоре светлосиви. Гърбът е кафяв с пъстрини. Крилото огледало е зелено. Клюнът е светлосив, а краката тъмносиви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира многобройни ята през прелета и при линеене.

Характер на пребиваване в страната

Лятното бърне у нас е гнездещ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене.

Пролетната миграция е от края на февруари до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до първите дни на октомври. Пролетната миграция е много по-силно изразена във вътрешността на страната в сравнение с есенната.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на лятното бърне са масивите от висша водната растителност - тръстика, папур, камъш в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири, стари речни корита и рибарници. Понякога гнезди и в наводнени върбалаци покрай реките и в затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в езера, блата, малки и големи язовири, реки, плитководни участъци на р. Дунав, в крайморски лагуни, бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). В същите местообитания се концентрират и много от мигриращите летни бърнета, но някои ята кацат и в реки, язовири и рибарници без тръстикови масиви.

Хранене

Лятното бърне се храни с растителна и животинска храна – водорасли, семена, зелени части и корени на различни видове висши водни растения /вкл. тръстика, водна леща, острица, дзука, водни лилии, лютичета и др. Животинската храна е разнообразна и включва различни водни безгръбначни – водни дървеници, водни бръмбари, ларви и възрастни на водни кончета, ручейници, хириномиди, мекотели, ракообразни, прешленести червеи, яйца и ларви на жаби, малки рибки. Малките патенца ядат около 90% животинска храна (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид у нас се среща в цялата страна, но е малочислен и с редица нередовни находища (Янков отг. ред., 2007; Shurulinkov et al. 2019a; Даскалова и др. 2020). Повече находища и по-висока численост видът има в крайдунавските влажни зони, в Бургаските езера и на места в Горнотракийската низина. В Дунавската равнина и Софийско гнезди рядко и с ниска численост (Нанкинов и др.2004, Shurulinkov et al.2007, Shurulinkov et al.2013).. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 38-81 двойки като силно зависи от нивата на р. Дунав през пролетта (Shurulinkov et al., 2019a). В източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) е определена очаквана гнездова численост от 14-16 двойки (Даскалова и др. 2020). Според Атласа на гнездещите птици в България (Янков отг. ред., 2007) у нас гнездят 100-350 двойки летни бърнета.

Включен в Приложение 2 на Директивата на птиците. С категория SPEC3 за България. Включен в Червената книга на Р България - уязвим VU. Според IUCN – VU за държавите от ЕС.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 340-530 двойки без ясно изразена тенденция, със стабилна численост и разпространение. На ез. Сребърна е установена тенденция на намаление на гнездовата численост на вида през последните 20 години (Shurulinkov et al., 2019a).

По време на миграция летните бърнета преминават над цялата страна. Ятата са многочислени и често надхвърлят 200-300 екз. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100 - 500 екз., без да е посочена тенденцията. Тази оценка няма нищо общо с действителността. Само през пролетният прелет над България прелитат и спират за почивка хиляди летни бърнета. За по-точното установяване на миграционната им численост са нужни специализирани проучвания. За периода 1970 - 2005 г. е налице явно намаление в миграционната численост на този вид в Софийско (Нанкинов и др., 2004), а по наши наблюдения този процес продължава и след това и обхваща и други части на страната.

В Червената книга като заплахи за лятното бърне са посочени унищожаването и увреждането на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон (Големански гл. ред., 2015). Много от ценните местообитания на вида покрай Дунав, а във вътрешността на страната, понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние - рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Друг негативен фактор е прекомерния, а често и незаконен лов на вида. Установени са много случаи на браконьерски лов на летни бърнета през пролетта. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните, а и по теченията на вътрешните реки, също въздейства негативно върху гнездовата популация на вида.

Според Докладването по чл.12 заплахи за вида са промяната на предназначението на земите, пресушаването на водоеми и превръщането им в туристически и рекреационни зони и провеждането на спортно-туристически дейности в нерегулирани имоти.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД, видът е гнездящ за зоната с численост 2-5 двойки. Зоната поддържа 0,6 - 0,9 % от националната популация на лятното бърне (оценка „С“), опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Лятното бърне гнезди редовно в блатото Кайкуша. В периода 2010 - 2014 – 1-5 двойки (С. Чешмеджиев непубл. данни). При проучванията през 2021 г. лятното бърне не беше установено в зоната.

Заплахи за вида в района са браконьерският отстрел, паленето на тръстика, осушаването на влажни зони. Също химизацията в селското стопанство

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 3	Определена на база средна стойност от СФД.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер на-малко 3 дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база% местообитание N06 и N07 от СФД. Включва тръстиковите масиви и откритите водни площи в зоната.	Поддържане на площта на подходящото гнездово местообитание на вида в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A060 *Aythya nyroca* (белоока потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 38-42 cm, тегло 0,550 – 0,590 kg, размахът на крилата - 60-67 cm. В брачно оперение мъжките са изцяло с тъмнокафениво оперение, по-тъмно по гърба. Тясно тъмна яка, която рядко е видима. С бяло подопашие и бяло око. Женските са тъмнокафяви с

червеникав оттенък на главата. Бяло подопашие. Окоето е тъмно. При младите оперението е като възрастните женски, с тъмно око, но по-убитокафяв цвят на оперението. По-малко бяло подопашно петно. (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и рядко зимуващ вид за страната. Сезонни прелети извършва от септември до ноември и от началото на февруари до средата на април. Предпочита сладководни езера и блата с много тръстика, камъш и подводна растителност. По време на прелет се задържа по различни водоеми, предимно по откритите водни пространства. Някои двойки мътят и малки заблатени участъци, стари корита и устия на реки.

Гнезди сред гъсти тръстикови масиви, върху натрупани стари стебла от тръстика, върху плаващи острови, на брега на водоемите и рядко в хралупи. Гнездото е покрито със сухи растения и пух. Снася между 4 и 14 яйца, но най-често техния брой е 7-9. Снася в края на април и през май, мътенето продължава 25-27 дни. Младите започват да летят след 55-60 дни. Полова зрялост настъпва на едногодишна възраст. (Симеонов и др., 1990; Нанкинов, 2012; Чешмеджиев и Петков, 2014).

Характерно местообитание

Предимно по-плитки рибарници, блата и микроязовири с мозаечно разположена растителност или големи тръстикови масиви с малки водни огледала и канали, с полегати брегове и тинести плитчини и хидрофитна растителност. По време на миграции – разнообразни влажни зони. При зимуване – езера, язовири и малки морски заливи по Черноморското крайбрежие. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Белооката потапница се счита за предимно растителнояден вид. При анализ на стомашно съдържание са установени различни растения и водорасли. Освен растения в хранителния спектър влизат и много насекоми и други безгръбначни животни, както и дребни гръбначни – безопашати земноводни (*Anura*) и риби (*Pisces*) (Чешмеджиев, Петков, 2014).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото белооката потапница е описвана като един от най-многобройните видове от семейство Патицови (*Anatidae*) и едва през 1994 г. е включена в списъка на световно застрашените видове. От първите десетилетия на ХХ в. местообитанията на вида са подложени на системно унищожение поради пресушаване на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи, а по-късно – и поради замърсяване на водите. Видът е бил ловен обект и ежегодно част от птиците са били отстрелвани. Това са основните причини за намаляването му както в световен мащаб, така и у нас (Чешмеджиев и Петков, 2014).

Към момента разпространението на вида е групово и разпръснато, главно покрай р. Дунав и прилежащите райони на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и Софийското поле. Най-значими гнездовища: ез. Сребърна, рибарници Хаджи Димитрово, Калимок, о. Персин, Дуранкулашкото и Шабленското езеро и Драгоманското

блато. Разпространението се влияе силно от водното ниво в гнездовите водоеми, някои от които през отделни години пресъхват. Често при изчезване на дадено находище се появяват нови наблизно. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN европейската популация на вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017), а в световен мащаб видът е почти застрашен – NT (Near threatened). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120 – 400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, M08, M07, J02, D03, F02, H01.

Според Докладването от 2019 г., зимуващата популация е оценена на 2 – 40 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща.

Според Докладването от 2019 г., мигриращата национална популация е оценена на 320 – 4 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ. Гнездящата популация на белооката потапница се оценява на 2 – 6 двойки, което представлява 1,5 – 1,7 % от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

При наличие на воден стълб в блато Кайкуша белооката потапница гнезди в СЗЗ „Свищовски-Беленска низина“. Последното известно гнездене на вида е през 2010 г. – 2-4 дв. и 2011 г. – 3-5 дв. (Чешмеджиев и Петков, 2014). Според Матеева и др. (2013) численостите са сходни: 2010 г. – 2-4 дв., 2011 – 3 дв. и 2012 г. – 2 дв. През последните 10 г. вида не гнезди в блато Кайкуша поради силното обрастване с тръстика. Нужно е възстановяване на откритите водни площи в блатото за осигуряване на подходящо гнездово местообитание за вида в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. По време на теренното проучване през 2021 г. вида не е установен в зоната.

Основна заплаха за вида е загубата на местообитание в блато Кайкуша, поради силната еутрофикация и обрастване с тръстика.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база СФД за зоната. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			на водата в блато Кайкуша и наличието на открити водни площи в него. Необходимо е възстановяване на гнездовото местообитание, за да се изпълни целевата стойност.	малко 2 гнездящи дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания за вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база% местообитание N06 и N07 от СФД. Включва тръстиките масиви и откритите водни площи в зоната. Необходимо в осигуряван на открити водни площи в блато Кайкуша, за да се осигурят подходящи условия за гнездене на вида.	Подобряване на площта на подходящото гнездово местообитание на вида в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона не може да бъде предложена актуализация в СФД.

Специфични цели за A072 *Pernis apivorus* (осояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm, размах на крилата: 135-145 cm. Полиморфен вид, характерен със значителна индивидуална вариация на окраската. Челото и юзджиката покрити с дребни

люсповидни пера. Главата сиво-пепелява до сиво-кафява. Горната страна на тялото кафява с тъмни до черни надлъжни резки. Окраската на долната страна на тялото разнообразна: бяла с кафяви препаски, червено-кафява или тъмнокафява с многобройни или редки бели петна. Опашката сиво-кафява с 2-3 черни препаски - в основата, средата и края. Клюнът черен, восковицата тъмносива, краката жълти (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване

В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клони на височина 10-22 m. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Пълното мътило най-често 2 яйца (Симеонов и др., 1990). Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 m надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа. Числеността се оценява на 450-550 двойки (Янков, ред., 2007). При плътност 1 двойка на 50–100 km² числеността в страната най-вероятно е 300-400 гнездещи двойки. Уязвим вид VU (Домусчиев и Спиридонов в Червена книга, 2015).

Характеристика на местообитанието

През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600-1700 m надм. в. в близост до открити пространства. Гнездовия участък е над 1000 ha, но търси храна до 7 km от гнездото. Проучване показва, че осояда има предпочитание към гората. Гнездовите територии варират между 13,5 и 25,8 km² (Ziesemer & Meyburg, 2015). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91CA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с жилещи насекоми, техните яйца и ларви, гъсеници, едри бръмбари, рядко с гущери, дребни птици и гризачи (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 m надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN в Европа видът е в категория LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017) – „слабо засегнат“. Включен е в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU - vulnerable). Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 400 и 800 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. През последните 18 години краткосрочната тенденция (2000-2018) в разпространението на вида е стабилна, а дългосрочната е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, B02, D02, F03, G01, D06.

Осоядът се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 15 000-25 000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната не е посочена. Посочени са следните заплахи: A02, A07, B02, F03, D06.

В Червената книга (2015) е посочено като заплаха масовото изсичане на старите гори и безпокойството, браконьерството, използването на пестициди в земеделието.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, осоядът е мигриращ вид. **Мигриращата** популация на вида се оценява на максимум **100 индивида**, което е **0,4 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Осоядът е сравнително чест мигриращ вид в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). Видът не гнезди в зоната. Най – близкото гнездово находище се намира в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реешките се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 100 инд. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш са наблюдавани 94 осояда през август (45 инд.) и септември (46 инд.) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)).

1 инд. е наблюдаван на 17.05.2008 г. и 10 инд. са наблюдавани на 30.05.2017 г. в границите на зоната (Чешмеджиев, непубл. данни). Нужно е да се проведе допълнително проучване върху пролетната и есенната миграцията на реешките се птици, за да се изясни числеността на вида в зоната.

По време на теренното проучване през 2021 г. не са регистрирани заплахи за осояда в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Мин. 50 инд.	Мигриращи/преминаващи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост	Поддържане на популацията в размер на най-малко 50 инд..

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			изглежда оптимална.	
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3700 ha	Площта е определена на база % местообитания N08, N09 и N15 от площта на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3700 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на осояда в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в общата оценка за стойността на зоната за опазване вида по време на миграция от отлична „А“ на значима „С“

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			c		100	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A073 *Milvus migrans* (черна каня)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm, размах на крилата: 165-175 cm. Тъмнокафява, средно голяма птица с дълги тесни крила и дълга, слабо връзана опашка. Главата е белезникаво-сива, гърлото е белезникаво, а клонът е черен. Восковицата и краката са жълти. Когато опашката е широко разперена връзването не се забелязва. Лети с плавни махове. Често се рее и прави широки кръгове (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид за страната. Пролетния прелет е от началото на март до средата на май. Есенният прелет е от началото на август до първата десетдневка на октомври (Симеонов и др., 1990). През размножителния сезон (юни - юли) е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Гнезди поединично или в разредени колонии до 30 двойки. Събира се на групи по време на хранене, скитане, почивка и миграция (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Обитава гори и групи дървета в големи речни долини, по Черноморската крайбрежие и край изкуствени водоеми. През зимата се среща и в открити пространства в равнини (Симеонов и др., 1990). Според Стойчев и др. (в Янков, отг. ред., 2007) гнезди в алувиални и много влажни гори и храсталаци и широколистни листопадни гори, по-рядко – в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, обикновено в близост до по-големи реки и други влажни зони.

Средната гнездова плътност на вида варира между 1 и 20 дв./100 km² (Maciorowski et al., 2021). Според едно изследване в южна Испания (Tanferna et al., 2013) средната територия на отделните индивиди е 153.3 km². Гнездящите мъжки и женски индивиди предпочитат влажни зони, горско-земеделски местообитания (dehesa) и храсталаци. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0 (може би и други широколистни гори); открити местообитания за търсене на храна – естествени и полуестествени тревни формации(6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Полифаг, храни се с мърша, често отнема плячката на други птици, лови насекоми и дребни гръбначни животни (Големански гл. ред., 2015). В стомашното съдържание на български птици са установени: сива полевка, обикновена горска мишка, белокоземна белозъбка, водна жаба, зелен гушер, торен бръмбар, бръмбар бегач (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Групирано основно по поречията на големите реки и притоците им – р. Тунджа, р. Марица, р. Дунав, р. Арда, по-разпръснато в Лудогорието и суходолията в Добруджа и др. С най-плътно разположени находища в района между Източните Родопи, Източна Стара планина и Странджа, където съществуването на по-големи реки е съчетано с наличието на над 1000 микроязовира, няколко язовира и други водоеми. Почти напълно отсъства от Западна България и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007). Българската популация наброява 130 - 170 двойки (Нанкинов и др., 2004), а според Янков отг. ред., (2007) наброява 140-160 двойки. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие (Големански гл. ред., 2015).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е в категория LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017) – „слабо засегнат“. Включен в SPEC 3 Уязвим. Включен в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU – vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **140 – 170 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, D02, F03, G01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на **800 – 900 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, F26, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, черната каня е мигриращ вид. Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на максимум **1 индивид**, което е **0,1 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черната каня е изключително рядък мигриращ вид в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). През пролетта черната каня прелита над територията на цялата страна (единични мигриращи индивиди са наблюдавани в Западна България), като предпочита да прелита през източната част от страната. Интензивен прелет е установен по поречието на Тунджа и в източната част на страната, най-общо от линията Суходол – Шумен – Силистра на изток до Бургаския залив в Южна България и до Преселенци в Добруджа. През есента черните кани също летят над територията на цялата страна, но миграцията е концентрирана в източната част на страната. В Северна България интензивният миграционен коридор е между Острово (в Лудогорието) и района на Каварна – Българево (в Добруджа). В Дунавската равнина също се наблюдават, макар и по-малко интензивни, прелетни пътища – в Централната Дунавска равнина в района на с. Ореш, а също и в Западната Дунавска равнина между село Разград и Галиче (Матеева и Янков, 2013).

По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша е установена 1 черна каня на 19.09.2009 г. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците през 2011 г. от наблюдателна точка до с. Ореш, са установени общо 10 индивида (2 – август и 8 – септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Нужно е да се проведе допълнително проучване върху пролетната и есенната миграцията на реещите се птици, за да се доизясни числеността на вида.

По време на теренното проучване през 2021 г. видът не е установен в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Не са регистрирани заплахи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Мигриращи/преминаващи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3700 ha	Площта е определена на база % местообитания N08, N09 и N15 от площта на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3700

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на черната каня в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в минималната и максималната стойност за размерна на популацията от до 1 на мин. 1 и макс. 10 индивида, съобразно информацията от доклада за есенната миграция през 2011 г.
- Промяна в категорията за общата значимост на зоната за опазване на вида от „А“ на „С“, предвид относително ниската численост на вида в района;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			c	1	10	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A074 *Milvus milvus* (червена каня)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 60-65 cm, размах на крилата: 180-190 cm. Средно голяма дневна граблива птица с дълги, тесни крила и дълга, дълбоко връзана опашка. Лети с бавни махове на крилата. От черната каня се различава по ръждиво-червеникавата окраска и по-дълбоко връзаната опашка. Среща се поединично или на двойки, а по време на прелет и на малки ята (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване и разпространение в страната

Постоянен и преминаващ вид. Единични индивиди се срещат спорадично в Добруджа и Хасковско. Среща се главно по време на миграция или като зимуващ вид, основно единични птици. През гнездовия период са наблюдавани двойка и единични индивиди в Източни Родопи, ез. Сребърна, по една двойка на р. Дунав, Черноморието, Сакар и Източни Родопи, единични птици по време на миграция и гнездовия период при яз. „Студен кладенец“, Сливенско, Ямболско и Добруджа. През зимата и по време на миграция се среща главно по Черноморското крайбрежие и откритите пространства. Гнезди главно на дървета с височина 12–15 m, в покрайнини на гори, като рядко използва стари гнезда на вранови птици или на обикновен мишелов (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава гори в равнини в близост до открити пространства, обработваеми земи и пасища. По време на миграция се среща и в открити полета, а през зимата и в гори в предпланински райони до около 1200 м. н. в. (Симеонов и др., 1990;

Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за търсене на храна вероятно са 6210, 6220, 6240, 6250, 6260, 62С0, 6510 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009), обработваеми земи, пасища.

Хранене

Храни се с безгръбначни и гръбначни животни, включително и мърша, у нас предимно със земноводни, влечуги, гризачи (Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened), а в света е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017) Включен в SPEC 2 Намаляващ. Включен в Червената книга на Р България със статус „критично застрашен“ CR (Critically Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 0 – 15 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденция в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, A09, F03, D06.

Зимуващата популация е оценена на 0 – 1 индивиди. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, червената каня е мигриращ вид. **Мигриращата** популация на вида се оценява на максимум **1 индивид**, което е **6,7 % от националната мигрираща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червената каня е изключително рядък мигриращ вид в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). Последните 10 години няма налични данни за наблюдение на вида в района на зоната.

По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша е установена 1 червена каня на 20.09.2009 г. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш видът не е наблюдаван ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Нужно е да се проведе допълнително проучване върху пролетната и есенната миграцията на реещите се птици, за да се изясни числеността на вида.

По време на теренното проучване през 2021 г. видът не е установен в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Не са регистрирани заплахи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	0-1 инд.	Мигриращи/преминаващи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Междинна цел: да се проучи пролетната и есенната миграция на вида за актуализиране на информацията до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3700 ha	Площта е определена на база % местообитания N08, N09 и N15 от площта на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3700 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на червената каня в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A075 *Haliaeetus albicilla* (морски орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 80-85 cm. и размах на крилата – 215-225 cm. Едър орел с широки дълги крила. Горната страна на тялото е сиво-кафява, а главата и шията – светложълти. Опашката е къса, слабо клиновидна, при възрастните е бяла, а при младите – тъмна. При полет първостепенните махови пера са разтворени като пръсти. Среща се поединично или на двойки, често в близост до водоеми (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). От началото на 90-те години на миналия век се наблюдава бавно възстановяване на популацията, най-вече по р. Дунав (сега има най-малко 12 двойки, 6 от които на българска територия). По Черноморското крайбрежие засега има само 3 двойки. Новост е задържането на двойка във вътрешността на страната при яз. „Ивайловград“ (Големански гл. ред., 2015). Общата численост на гнездящите и потенциално гнездещи двойки е 23, като по Дунавското крайбрежие са 11 дв., а в Тракия и Източните Родопи – 9 дв. (Todorov et al., 2015). През

зимата числеността се увеличава за сметка на скитащи и разселващи се млади птици основно от делтата на р. Дунав и се колебае вероятно между 30 и 40 индивиди. През януари 2005 г. по р. Дунав между Сомовит и Силистра са отбелязани 25 птици. Двойката има няколко гнезда, построени главно на бяла топола, които сменя през отделните години (Големански гл. ред., 2015). В Дунавската делта (Sándor et al., 2014) е установена гнездова плътност от 0,048 дв./км². В Германия териториите на птиците варират между 2,7 и 669,7 км² (Krone & Treu, 2018).

Характерно местообитание

Крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми – язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна – 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, водоплаващи птици, дребни бозайници и др.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С отделни гнездовища, съсредоточени покрай р. Дунав и по Черноморското крайбрежие, а отделни находища – и по долното течение на р. Арда. Част от двойките по Дунавското крайбрежие през отделни години гнездят на румънския бряг. В редица квадрати установен с ниска степен на достоверност за гнездене и вероятно се касае за скитащи или не гнездящи индивиди (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017) за територията на континентална Европа и за света. Включен в SPEC 1 Рядък. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 23 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, B03, C03, D02, E01, F03, H01, J03, L07.

Зимуващата популация е оценена на 20 – 35 индивида (за периода 2013-2018 г.). Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Тук са посочени същите заплахи както при гнездовата популация.

Мигриращата национална популация е оценена на 10 – 40 индивида (за периода 2001-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: C03, D02, E01, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, морският орел е мигриращ и зимуващ вид. Мигриращата популация на вида се оценява на максимум **2 индивида**, което е **5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД зимуващата популация на морския орел се оценява на максимум **1 индивид**, което представлява **2,9 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Морският орел не гнезди в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). Най – близкото активно гнездовище на вида е в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ (Cheshmedzhiev et al., 2019; Todorov et al., 2015). Концентрацията на плячка (предимно гъски) в зоната по време на миграция и зимуване може да привлече морския орел в зоната като потенциална ловна територия

По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 2 инд. морски орли на 15.10.2009 г. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш също са наблюдавани 2 птици (Матеева и Янков, 2013).

Морският орел се среща в района на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ и през зимните месеци. Видът е неколккратно установяван в района на зоната, като често преследва ятата от зимуващите диви гъски: 28.10.2016 г. – 1 инд., 15.12.2018 г. – 1 инд., 25.01.2020 г. – 1 инд., 02.03.2020 г. – 1 инд., 01.11.2021 г. – 1 инд., 06.11.2021 г. – 1 инд., 20.11.2021 г. – 1 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По време на теренното проучване през 2021 г. са наблюдавани 3 инд. на 16.04.2021 г.

По време на теренното проучване през 2021 г. не са регистрирани заплахи за вида в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина. Въпреки това химизацията в селското стопанство би имало лимитиращо въздействие върху морския орел.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Нужно е по-детайлно проучване върху миграцията и скитанията на морския орел.	Поддържане на популацията на вида.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Количеството на зимуващите птици силно ще зависи от наличието на плячка (предимно гъски и др. водолюбиви	Поддържане на популацията в размер мин. 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	птици). Изчислена на база % местообитание N06 и N07 в рамките на СЗЗ, взети от СФД. Тези местообитания се очаква да концентрират водолюбиви птици, които са потенциална плячка за морския орел.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 326 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за опазването на зимуващата и концентриращата се по време на миграция популация на морския орел в зоната, предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за численост и плътност на мигриращата популация от „С“ на „В“, съобразно по-високия процент от националната популация на вида, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			w		1	i		G	C	A	C	B
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			c		2	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A080 *Circaetus gallicus* (орел змияр)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 62 – 68 cm. Размах на крилата: 185 – 195 cm. Едра граблива птица с дълги и широки крила и голяма глава. Опашката е дълга с няколко тъмни напречни препаски. Гръбната страна на тялото тъмна, а долната бяла с тъмни напетнявания по гушата и гърдите. При някои млади индивиди отдолу липсват напетняванията и гушата също е по-светла, поради което изглеждат изцяло бели. Среща се по единично или на двойки. При ловуване често „увисва“ във въздуха (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Числеността му е оценена на 50–100 двойки, което вероятно е занижена оценка предвид откритите голям брой нови находища след 1990 г. Числеността му се оценява на 300–360 двойки. Гнезди по дървета, основно

широколистни (Големански гл. ред., 2015; Симеонов и др., 1990). Орелът змияр е прелетен вид с разтеглена във времето миграция, но с най-голям брой прелитащи индивиди през септември и април. Пролетната миграция започва от средата на март и продължава до средата на май, а есенната – от втората половина на август до края на октомври. Като се има в предвид, че видът мигрира през територията на цялата страна, то общият брой на птиците по време на пролетна миграция може да се оцени на около 600 индивида. По време на есенна миграция през България са установени да прелитат поне 1100 орли змияри (2012 г.), от които 250 – при Атанасовско езеро (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Гнезди в стари разредени широколистни и рядко в иглолистни гори с малки поляни в близост до сухи пустеещи терени, ерозираны склонове, пасища, ливади. Откритите местообитания се използват за търсене на плячка, а в горите видът гнезди. По време на миграция се среща и в открити обработваеми площи с единични дървета в равнини (Симеонов и др., 1990).

Изследване на гнездовите местообитания на орела змияр в гората Дадя разкрива, че предпочитани са откритите местообитания - интензивно обработваеми площи, в които се срещат много жълтоухи водни змии (*Natrix natrix*) - основна плячка на орлите змияри в гората Дадя. Други две предпочитани местообитания са неинтензивно обработваемите площи и пасища (Bakaloudis et al., 1998). В Италия за избор на гнездово местообитание наклонът на терена е важен, като предпочитани са по-стръмните склонове, които позволяват на орлите по-лесен достъп до гнездото. Също така орлите избират тези места, за да използват възходящите въздушни течения за реене и ловуване. Средно разстоянието между съседни активни гнезда в Италия е 2,1 км, в Гърция - 2,2-2,7 км. (Cauli et al., 2021). В редица Европейски държави е отчетена различна гнездова плътност: в Гърция в гората Дадя е установена гнездова плътност от 5,9-7,3 дв./100 км² (Vlachos and Papageorgiou, 1994); в Южна Македония е установена гнездова плътност от 1 дв./20,3 км² (Velevski and Grubač, 2008); в Испания – 11,8 дв./100 км²; в Италия – 2,1 дв./100 км²; В територията на гнездото трябва да се намират и подходящи места за търсене на храна.

Характеристики на гнездовото местообитание: широколистни, иглолистни или смесени гори с дървета на възраст по-голяма от 80 години, с южно изложени; горските участъци трябва да са с площ по-голяма от 0,1 ха и гъстотата на дърветата да не е голяма (около 146 дървета на 0,4 ха); 12,7 м. средна височина на дърветата, където се разполагат гнездата; повече от 40 см. дебелина на ствола на дърветата измерена на височината на гърдите. Разстоянието между две активни гнезда е 2 км. В територията на гнездото трябва да се намират и подходящи места за търсене на храна. **Характеристики на мястото за хранене:** открити местообитания – сухи тревисти места, пасища, обработваеми земи с площ повече от 0,5 ха, където видът ловува влечуги, с които се изхранва (Barrientos and Arroyo, 2014; Vlachos and Papageorgiou, 1994; Bakaloudis et al., 2001; Bakaloudis, 2009; Cauli et al., 2021).

Хранене

Храни се предимно със змии, гущери и жаби, по-рядко с дребни бозайници и насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово в цялата страна, по-плътно в откритите, сухи и богати на влечуги райони. Основно в хълмистите и нископланински части на страната – Източните Родопи, Сакар, Дервентски възвишения, Странджа, Средна гора, Източна Стара планина, Предбалкана, Лудогорието. Единични двойки са регистрирани и в по-високите планини и равнините – Рила, Пирин, Западните гранични планини, Тракийската низина, Дунавската равнина (Янков, отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021). Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 300 и 450 двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са увеличаващи се. Посочени са следните заплахи: B02, G05.

Мигриращата популация е оценена на 600 – 1500 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: F03, B02, D06.

В Червената книга (2015) като отрицателно действащи фактори са посочени едромашабното залесяване, голата сеч и пожарите; добиване на птици за изготвяне на препарати; смъртност, причинена от сблъскване с електрически стълбове и електропроводи, пряко преследване, безпокойство.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на **6 индивида**, което е **0,4-1 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина по време на миграция е наблюдаван по-често. Напролет се среща през март-април. През есента мигрира от втората половина на август до края на септември. (Шурулинков и др., 2005). През 2009 г. мигриращи индивиди са отчетени при блатото Кайкуша по време на есенния прелет (6 инд.) (Cheshmedzhiev et al., 2019). В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. е установено, че орелът змияр мигрира на широк фронт над Северна България, като разпределението на птиците е относително равномерно (Матеева и Янков, 2013). При наблюденията до с. Ореш през 2011 г. са установени 2 мигриращи инд. през август ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). По време на теренното проучване през 2021 г. не са установени птици от вида в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от наличието на плячка и подходящо местообитания.	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 инд. Мониторинг на миграцията за определяне на тенденциите в популацията и актуализиране на информацията за вида в зоната
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3700 ha	Площта е определена на база % местообитания N08, N09 и N15 от площта на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3700 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на вида в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A081 *Circus aeruginosus* (тръстиков блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50-55 cm, размах на крилата: 120-130 cm. Най-едрият блатар. Има полов и възрастов диморфизъм. Женската и младото са едноцветни, тъмни, със светла глава, а мъжкият отгоре кафяв със сива опашка и тъмни върхове на крилата. Лети с бавен, плавен махов полет, понякога планира (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежия и прилежащите им райони и в Софийското поле. Отделни изолирани находища и на други места в страната. През периода след 1985 г. националната популация показва постепенно възстановяване. Преобладават

единично гнезещите двойки, но са познати и малки гнездови колонии. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Големански гл. ред., 2015). Според Янков, отг. ред. (2007) видът наброява 220-240 двойки.

Характеристика на местообитанието

В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Разпространен на надморска височина до 600 м. По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната.

Проучване в Португалия разкрива, че важно местообитание са тръстиковите масиви, в които се случва гнезденето и изхранването. Факторите, допринасящи за качеството на местообитанието са сезонните наводнения, които предпазват гнездата от сухоземни хищници; гъстотата и височината на тръстиката, предпазваща от вятър; наличие на храна (дребни бозайници и птици). През неразмножителния период предпочитани места за хранене са оризовите полета (Alves et al., 2014). Изследване в Испания показва че интензификацията на селското стопанство е довела до промени в състава и изобилието на плячката в земеделските земи. Тръстиковите блатари в райони с интензивно земеделие консумират основно дребни бозайници и имат по-бедна диета в сравнение с тези в райони с традиционно земеделие (Cardador et al., 2012).

Хранене

Предпочитана храна са водоплаващи и блатни птици (белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия) (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021). Включен е в Червената книга на Р България (2011) в категория „застрашен“.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 220 и 260 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, C03, D02, F03, J01, J02, J03, M07.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 3300 – 5000 индивида. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна

тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, F03, F26, D06.

В Червената книга (2015) основните посочени заплахи за вида са пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води. Използването на отрови за борба срещу гризачи; безпокойство от рибари.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е преминаващ и гнездящ, постоянен. **Мигриращата** популация се оценява на **268 индивида**, което е **5,36-8,12 %** от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Гнездящата популация (постоянно пребиваващ) се оценява на **1-2 двойки**, което представлява **0,45-0,76 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът гнезди основно в по-големите влажни зони. В миналото (1985) вида е гнездил в блато Кайкуша с 1 двойка (Големански гл. ред., 2015). Видът гнезди в защитената зона и през периода 2010-2012 г. с численост 1 двойка (Матеева и др., 2013). По време на теренните проучвания в защитената зона през май 2021 г. са наблюдавани 1 мъжки и 2 женски индивида в близост до блато Кайкуша. Вероятно към момента в зоната гнездят поне 2 двойки.

Миграцията на тръстиковия блатар през страната е на широк фронт като по-интензивен е прелетът в източните части на Лудогорието и централните части на Дунавската равнина. По време на миграция видът е обикновен, като по време на есенния прелет дори е многоброен в централните части на Дунавското крайбрежие (между Ореш и Брестовица). Пролетната миграция е от март до средата на май. През есента мигрира от август до края на ноември, най-често през септември (Шурулинков и др., 2005). През 2009 г. мигриращи индивиди са отчетени при блатото Кайкуша по време на есенния прелет (268 инд.) (Cheshmedzhiev et al., 2019). През есента на 2011 г., от наблюдателна точка при с. Ореш са преброени 88 тръстикови блатаря, като повечето птици са наблюдавани през септември ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база минималната стойност в СФД. По Дунавското крайбрежие видът гнезди основно в по-големите влажни зони.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 дв.
Популация:	Брой	88 инд.	Определена на база	Поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Размер на мигриращата популация	индивиди		доклада за есенната миграция през 2011 г.	популацията в размер най-малко 88 инд. Редовен мониторинг на пролетната и есенната миграция на реещите се птици за актуализиране на информацията и установяване на тенденциите в популацията.
Местообитание на вида: площ на гнездовите местообитания	ha	Най-малко 163 ha	Определена въз основа на % местообитание N07 – блата в рамките на зоната. Гнездата си разполага предимно в обширни тръстикови масиви. Важни фактори са височината и гъстотата на тръстиката.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 163 ha
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури като субоптимално (N12) местообитание и откритите водни площи (N06).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за числеността на гнездовата и мигриращата популация на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в минималната численост на мигриращата популация от неизвестна на 88 инд., съобразно Доклада за есенната миграция през 2011 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			c	88	268	i		G	B	A	C	B
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			p	1	2	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A082 *Circus cyaneus* (полски блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 45-50 cm, размах на крилата – 110-120 cm. Средно голяма граблива птица с дребно тяло, дълги тесни крила и дълга, права опашка. Полетът е плавен с бавни махове на крилата. Често лети ниско над земята, увисва във въздуха, като слабо размахва повдигнати нагоре крила. Мъжкият се отличава от останалите блатари по широката ивица на надопашката. Женската и младото са трудно различими от другите видове – бялата ивица на надопашката е малко по-широка и добре очертана и размерите на тялото са по-големи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Пролетния прелет е от началото на март до средата на април, а есенният – от началото на август до края на ноември. Сега през размножителния период има наблюдения в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но без доказателства за гнездене. Възможната гнездова популация в страната се оценява на 0–6 двойки. Броят на зимуващите в България индивиди през отделните години варира от няколко десетки до няколко стотици. Гнездото е на земята, сред гъста тревна или блатна растителност, храсталаци, житни култури (Симеонов и др., 1990; Големански и гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Тревни съобщества – ливади, пасища, обработваеми земи, стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер, широки речни долини (Симеонов и др., 1990; Големански и гл. ред., 2015). В Ирландия е установена гнездова плътност между 0,25 и 4,24 дв./100 km² (Wilson et al., 2017). Според Madders (2003) полският блатар в Шотландия предпочита тревисто-храстови местообитания, които са богати на неговата плячка – тъмната полевка, *Microtus agrestis* и ливадна бърбрица, *Anthus pratensis*. Подходящи местообитания са ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През размножителния период се храни основно с дребни бозайници (полевки, мишки) и птици, в по-малка степен с насекоми (скакалци), влечуги и земноводни, през зимата и с мърша (Симеонов и др., 1990; Големански и гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установен в Тракийската низина, района на бившето Стралджанско блато, Северното Черноморско крайбрежие и Дунавската равнина. Отделни индивиди и двойка са наблюдавани неколкократно през периода 1994–1996 г. между селата Къшин, Къртожабене и Търнене, Плевенско. Брачни игри при 2 двойки са регистрирани на 09.06.1997 г. до с.

Оризиво, Пловдивско. На 31.05.2002 г. са наблюдавани 2 отделни птици, съответно до гр. Раковски и до с. Момино село, Пловдивско (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened), а в света е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в SPEC 3 Изтощен. Включен в Червената книга на Р България със статус „критично застрашен“ CR (Critically Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 480 – 700 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A01, A02, D02, F03, D06.

Зимуващата популация е оценена на 250 – 400 индивиди. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A01, A02, C03, D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на до **10 индивиди**, което е **1,4 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Миграцията на полския блатар през страната е на широк фронт, но по-голяма част от птиците преминават през източната част на страната (Матеева и Янков, 2013). В Средна Дунавска равнина най-висока е числеността на вида през есенния прелет – от края на октомври до декември. Среца се повсеместно в полските райони (Шурулинков и др., 2005). През 2008-2009 г. по време на проучване на пролетната миграция в Дунавската равнина са наблюдавани 10 инд. край блатото Кайкуша (Матеева и Янков, 2013). През есента на 2011 г. в зоната са наблюдавани общо 22 инд. от вида като повечето са регистрирани през септември и октомври ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). По време на теренните проучвания през пролетта на 2021 г. видът не е установен в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. Данните от eBird за 2020 и 2021 г. не дават информация за птици в района и около зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Определена на база СФД и доклада от 2011 г. за есенната миграция в района на с. Ореш. Скитащи/преминаващи индивиди.	Поддържане на популацията в размер най-малко 10 инд.
Местообитание на вида: площ на	ha	Най-малко	Включва % местообитания N07, N08,	Поддържане на подходящи

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитанието за търсене на храна		4000 ha	N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури като субоптимално (N12) местообитание и откритите водни площи (N06).	местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за мигриращата популация на вида в С33, предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в минималната численост на мигриращата популация от неизвестна на 10 инд. и промяна на максималната численост от 10 на 22 инд., съобразно Доклада за есенната миграция през 2011 г.

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>			c	10	22	i		G	C	A	C	A		

Специфични цели за A084 *Circus pygargus* (ливаден блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-47 cm, размах на крилата – 110-115 cm. Мъжкият наподобява полски блатар, но горната страна на тялото е по-тъмна, коремът е с надлъжни ръждиви шарки. Крилото отгоре с черна ивица и върховете на първостепенните махови пера са черни, а отдолу изглежда раирано. Женската и младото при полет практически не се различават от степния блатар. Почива като останалите блатари на земята (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Сега гнезденето е доказано за редица райони от Западна България (включително Софийското поле), долината на Марица и Югоизточна България. Територии с най-висока гнездова плътност са Дервентските възвишения, районът на яз. „Малко Шарково“, Ямболското и Старозагорското поле. По време на прелет се среща из цялата страна, по-често по Черноморското крайбрежие. През зимата са наблюдавани рядко единични индивиди. Пролетния прелет е от средата на март до края на април, а есенният от средата на август до края на октомври (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Разнообразни влажни зони (включително влажни ливади, блатата, торфища), към които проявява силно изразена привързаност. В България често гнезди в обработваеми площи, най-често засети с пшеница. Извън размножителния сезон връзката с влажните зони значително отслабва. Гнезди поединично или в разредени колонии. Мигрира поединично или по двойки, особено през есента, понякога формира малки ята с други хищни птици при пресичане на големи водни площи (Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за гнездене са обработваеми земи със зимна пшеница, а по време на миграция също селскостопански площи с житни култури и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с яйца и малки на наземно гнездящи птици, гризачи, малки зайци, гущери, едри насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в цялата страна. По-плътно заета почти цялата територия на Югоизточна България между Сакар и Източна Стара планина, с изключение на гористия район на Странджа. Разпръснато в Добруджа, Софийското поле и други места. Равномерно ниска на по-голямата част от заетата територия (по-малко от 10 дв./кв.). С най-висока плътност в района между р. Тунджа и Бургаската низина, където в някои квадрати гнездят повече от 10–15 дв. Там се размножава в рехави колонии (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездова популация на вида се оценява на 300 – 350 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочените са следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A06, D02, C03, F03, J01, K03.

Мигриращата популация е оценена на 500 – 1100 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, ливадният блатар е мигриращ вид. Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на максимум **28 индивида**, което е **2,5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Ливадният блатар е сравнително рядък мигриращ вид в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). На 05.04.2015 г. е наблюдаван 1 инд. в

близост до гр. Свищов (Чешмеджиев, непубл. данни). По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени 28 инд. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците през 2011 г. са установени 21 инд. (август-септември) от вида в района на с. Ореш ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Нужно е да се проведе допълнително проучване върху пролетната и есенната миграцията на реещите се птици, за да се изясни актуалната численост на вида и да се посочат тенденциите в популацията.

По време на теренното проучване през 2021 г. видът не е установен в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Поради ниската численост на ливадния блатар в СЗЗ, не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район. Разораването на ливадите и химизацията в селското стопанство биха имали негативно влияние върху вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Мин. 20 инд.	Мигриращи/преминаващи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията в размер най-малко 20 инд..
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4080 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Изключени са обширните зърнени култури като субоптимално местообитание и откритите водни площи.	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4080 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на ливадния блатар в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в стойността на минималната численост на популацията от неизвестна на 21 инд. и промяна на категорията за обща оценка на зоната за опазване на вида от отлична „А“ на значима „С“
- Промяна в оценката за численост и плътност на популацията от „С“ на „В“ предвид на по-високия процент (> 2%) от националната популация на вида, която зоната поддържа.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			c	21	28	i		G	B	A	C	C

Специфични цели за A899 *Accipiter gentilis* (голям ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 50-55 cm, размах на крилата – 150-160 cm. Средно голяма дневна граблива птица. Женската е с размери на каня, а мъжкият – на полска врана. Лети с маневрен махов полет. Възрастните отгоре са сиво-кафяви, отдолу белезникави с тъмни напречни препаски. Крилата са къси и широки. Първостепенните махови пера разтворени като пръсти. Опашката е дълга, а подопашката – бяла. Когато е кацнал изглежда гърбав (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. През есенно-зимния период се среща до горната граница на гората. След 1985 г. е „твърде рядък“ с численост не по-голяма от 100 двойки (Симеонов и др., 1990), но според други автори – между 1700–2100 двойки с тенденция към увеличение (Нанкинов и др., 2004). Сега числеността му е около 1200–1500 двойки. В много райони се наблюдава намаляване на броя на гнездящите двойки. Размножителният период започва през март – началото на април. Строи големи гнезда, но използва и стари гнезда на други хищни или на вранови птици. Обикновено всяка двойка има по 2–3 гнезда в гнездовата си територия, които птиците използват през различни години (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Високостъблени гори в планините и равнините, крайречни гори; стари паркове в градската и крайградската зона. В много райони на България гнезди в иглолистни култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища (Големански гл. ред., 2015). Според Симеонов и др. (1990) видът обитава разредени широколистни, смесени и иглолистни гори, изпъстрени с обширни поляни в съседство с обработваеми площи и пустеещи земи и други открити пространства предимно в предпланини и планини. През есента и зимата се среща в културния ландшафт в равнини, обширни паркове, групи дървета и покрайнини на селища. Подходящи местообитания за гнездене на вида са вероятно 9110, 9130, 9150, 9180, 91E0, 91F0, 91S0, 91W0, 95A0 и др., за търсене на храна – открити и пустеещи земи и повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009), а също градски и крайградски зони, покрайнини на села.

Хранене

В България в хранителни остатъци са установени 42 компонента, като бозайниците са представени от 8 вида – див заек, катерица, лалугер. Птиците са основна храна, като ловни обекти са 5 вида – гълъб, яребица, фазан, пъдпъдък, зимно бърне. Идентифицирани са също и домашни кокошки (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен с разпръснати единични гнездовища, по-групирани предимно в гористите планински и полупланински райони, също и в хълмистите равнини. Отсъства от някои равнинни райони с обширни земеделски площи поради липсата на подходящи горски местообитания (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа, а и за целия свят видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Няма SPEC категория. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ EN (Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 560 – 970 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна. Не са посочени заплахи и влияния.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 6000 индивида (за периода 2005-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Краткосрочната и дългосрочната тенденции в развитието на популацията са стабилни. Посочени като заплахи са извеждането на голи сечи (B09) и електропреносната мрежа (D06).

3. Състояние в СЗ ВГ0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на големият ястреб се оценява на до **3 индивида**, което е **0,05 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Големият ястреб се среща в района на СЗ „Свищовско-Беленска низина“ основно по време на пролетната и есенната миграция. През 2011 г., по време на есенна миграция в района на с. Ореш са установени общо 15 инд. (повечето през октомври) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Необходимо е провеждане на допълнителни проучвания по време на пролетна и есенна миграция, за да се получат актуални данни за числеността и тенденциите в популацията.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Определена на база доклада за есенната миграция на точка Ореш и СФД.	Поддържане на популацията в размер най-малко 3 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури като субоптимално (N12) местообитание и откритите водни площи (N06).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за мигриращата популация на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД (маркирано в червено):

- Промяна в кода на вида, съобразно последното Докладване по чл. 12 от 2019 г.
- Промяна в числеността на популацията от до 3 инд. на 3 – 15 инд., предвид публикуваните данни и доклада за есенната миграция през 2011 г.
- Промяна в категорията за оценка на популацията в зоната и на категорията за общата стойност на СЗЗ за опазването на вида от „А“ на „С“, предвид неголямата концентрация на вида в зоната по време на миграция и липсата на оптимални местообитания.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A899	<i>Accipiter gentilis</i>			c	3	15	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A898 *Accipiter nisus* (малък ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 35-37 см., размах на крилата: 60-65 см. *Мъжки*. Горната страна на тялото тъмносива, по тила бели основи на перата, ушите и страните на гушата ръждиви. Гърдите, корема и гащите изпъстрени с ръждиви напречни препаски. *Женски*. Горната страна на тялото сиво-кафява. Тилът тъмнокафяв с бели петна, над очите бяла „вежда“. Долната страна на тялото бяла, по гушата с тъмни надлъжни резки, а останалата част с тъмнокафяви напречни препаски. И при двата пола клюна е тъмносив с черен връх. Восковицата и краката светложълти. Ирисът е тъмножълт (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България видът е постоянен, прелетен и зимуващ. Понастоящем през гнездовия период се среща почти в цялата страна; с най-висока численост в планините и предпланините (Стара планина, Пирин, Славянка, Витоша) и Черноморското крайбрежие. По-рядък е в равнините и низините. Числеността на гнездящата популация в България нараства, като оценките на различните автори са разнообразни. Зимуващата популация се оценява на 2000–5000 птици (Големански гл. ред., 2015). Гнездовия период започва в края на април и началото на май. Гнездото си прави по единични дървета в открити пространства, покрайнини на гори, групи дървета в сухи дерета и край обработваеми площи (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава основно широколистни, смесени и иглолистни гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци, по-рядко – ивици дървета, храсти и мозайки от тях, овощни градини, дървесни и храстови плантации, а също в градски паркове и градини или други гористи части на градове, села. По време на миграции и през зимата се среща в хълмисти райони, открити полета, обработваеми площи, паркове, покрайнини на селища (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007).

Хранене

Предимно орнитофаг. Ловува дребни птици до 120 g, обикновено до 7 km от гнездото. Малкия ястреб не извършва селекция при ловуване, преобладават жертвите, които имат най-висока плътност (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово на почти цялата територия на страната с изключение на някои земеделски райони. По-плътно в гористите части, особено в планините, полупланинските и хълмисти райони, но и в Лудогорието и дори в Добруджа (където гнезди в полезащитните пояси и суходолията). Относително ограничено разпространен по Дунавското крайбрежие и поречието на някои от големите реки, където вероятно е заместен от *Accipiter brevipes*. Като цяло плътността по-висока в планинските и полупланинските райони на Рила, Пирин, Родопите, Стара планина и Предбалкана (Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа, а и за целия свят видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021). Няма SPEC категория. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ EN (Endangered).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между 1000 и 2300 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Не са посочени заплахи и влияния.

Малкият ястреб се опазва също така и като мигриращ вид с численост 1000-2200 индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, B02, F03, D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на до **43 индивида**, което е **2 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на проучване на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г., е установено, че малкият ястреб лети на широк фронт над цялата страна, като интензивен прелет се наблюдава в Добруджа и в източната част на Дунавската равнина (Брестовица). В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи малки ястреби са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (43 инд.) (Матеева и Янков, 2013). За българското поречие на р. Дунав малкият ястреб е много по-многочислен по време на зимуване и миграция, отколкото през размножителния сезон. По време на миграция може да бъде наблюдаван най-често от септември до средата на ноември и от средата на март до края на април (Cheshmedzhiev et al., 2019). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция пор с. Ореш са регистрирани общо 67 инд. от вида (повечето през октомври) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). По време на теренните проучвания на 06.05.2021 г. е бил наблюдаван 1 женски екземпляр. Данните от eBird не дават информация за вида в района и около зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на	Брой индивиди	Най- малко 43	Определена на база публикуваната	Поддържане на популацията в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
мигриращата популация		инд.	информация за есенната миграция през 2009 и 2011 г. Необходим е редовен мониторинг на пролетната и есенната миграция за да се актуализира информацията за числеността на вида в зоната и да се установят тенденции в популацията.	размер най-малко 43 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури (N12) като субоптимално местообитание и откритите водни площи (N06).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за концентрациите на вида по време на миграция в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД (маркирани в червено):

- Промяна в кода на вида, съобразно последното Докладване по чл. 12 от 2019 г.;
- Промяна в числеността на популацията от до 43 инд. на 43 – 67 инд., предвид публикуваните данни и доклада за есенната миграция през 2011 г.;
- Промяна в категорията за оценка на популацията от „С“ на „В“, съобразно завишените числености на популацията;
- Промяна в категорията за обща оценка на зоната за опазването на вида от „А“ на „В“ предвид не толкова голямата концентрация на вида в зоната;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A898	<i>Accipiter nisus</i>			c	43	67	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A402 *Accipiter brevipes* (късопръст ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 30 – 37 cm. Размах на крилата: 63 – 76 cm. Подобен на малкия ястреб, но за разлика от него има черни върхове на крилата, които го правят лесен за определяне. Ирисът е тъмен. Бузите също. Има полов и възрастов диморфизъм. Младите са тъмнокафяви отгоре с леко по-тъмни върхове на крилата. Отдолу са с надлъжни капковидни ивици и петна по страните на тялото и отдолу по крилото. С ясна вертикална ивица на гърлото.

Характер на пребиваване в страната

В България късопръстият ястреб е гнездещо-прелетен вид (Симеонов и др., 1990). Пролетната миграция е през април-май, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Късопръстият ястреб се среща в разреждени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др., 1990). Гнезди по дървета. Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно през периода май-юли. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни пойни птици (основно врабчета), мишевидни гризачи, гущери и насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречията на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на късопръстият ястреб според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Видът е включен в СПЕС 2. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 190 – 470 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 1100 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, D02 и A08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е само мигриращ. Мигриращата популация на късопръстия ястреб се оценява на **до 43 индивида**, което е **3,6 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Късопръстият ястреб се среща в района на СЗЗ основно по време на пролетната и есенната миграция. Периодите на активна миграция по р. Дунав са август – септември и април – май (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици в района на блато Кайкуша през 2009 г. са установени съответно по 5 индивида, наблюдавани през септември (Cheshmedzhiev et al., 2019). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция при с. Ореш са регистрирани общо 25 инд. от вида (повечето през август и септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)).

По време на теренното проучване през размножителния сезон на 2021 г. е установен 1 инд. в подходящо гнездово местообитание. По всяка вероятност, понастоящем има поне 1 гнездяща двойка от вида в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ (Чешмеджиев, непубл. данни).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5 инд.	На база публикуваната информация от есенната миграция през 2009 г. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на мигриращата популация на вида в размер от най-малко 5 индивида.
Популация: размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	На база теренните проучвания през 2021 г. и лична информация от С. Чешмеджиев	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури (N12) като субоптимално местообитание и	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			откритите водни площи (N06).	
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание	Ha	Най-малко 217	Включва местообитания N08 и N23, където може да има подходящи биотопни дървета за гнездене на вида.	Поддържане подходящите местообитания в размер най-малко 217 ha.
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата численост на вида в защитената зона по време на размножителния сезон и през миграцията е необходима следната актуализация на СФД (маркирана в червено):

- Промяна в числеността на мигриращата популация от до 43 на 5 – 25 индивида, съобразно публикуваната информация за есенната миграция през 2009 и 2011 г.;
- Добавяне на гнездяща популация с размер до 1 двойка с параметрите посочени в таблицата по-долу. На база теренните проучвания през 2021 г. и лично съобщение от С. Чешмеджиев;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A402	<i>Accipiter brevipes</i>			c	5	25	i		G	B	B	C	A
B	A402	<i>Accipiter brevipes</i>			r		1	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A087 *Buteo buteo* (обикновен мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 58 cm. Размах на крилата: 120 – 130 cm. Средно голяма граблива птица с широки, къси крила и къса закръглена опашка. Оперението е кафяво, като на горната страна еднообразно, а на долната е с белезникав или ръждив оттенък и пъстрини. Лети с плавни махове на крилата. Восковицата и краката са жълти. В България се среща подвидът *Buteo buteo vulpinus* (обикновен ръждив мишелов) (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е постоянен и прелетен. Един от най-многобройните и широко разпространени видове хищни птици в страната. Размножителния период започва през април. Гнездото си строи по широколистни и иглолистни дървета на височина 6-20 м. Според Янков отг. ред. (2007) българската популация наброява 2500-4000 двойки, а според Нанкинов и др. (2004) – от 7000 до 11 000 дв. Видът е известен като далечен мигрант (главно подвидът *vulpinus*) и мигрант на къси разстояние, но на широк фронт, отчасти зимува в България (подвидът *buteo*). Мишеловът е най-многобройният мигрант сред грабливите птици през периода 1979-2003 г. в Бургаския залив. Общата му численост варира между 7963 и 31 746 инд. (средно – 17 739) (Michev et al., 2018). Пролетната миграция интензивна през март, а есенната през втората половина на октомври. Образува сравнително многочислени ята (300-400), всред които може да присъстват и други единични видове (тръстикова блатар, черна каня). Общо проучванията през 2011 и 2012 г. показват, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна, основната част от прелитащите птици се концентрират в източната част (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среца се до 1500 м. - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007). Вида избира горски местообитания, които са отдалечени от асфалтирани пътища (1500 м), но пък са в близост до долини в пресечени ландшафти. Също така предпочитат гнездата да са разположени в крайнините на горите, за да има поглед над заобикалящия ландшафт (Penteriani & Faivre, 1997).

Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91СА), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Основно се храни с бозайници (15 вида), като доминират дребните гризачи – обикновена полевка, лалугер, горска полевка, горска мишка и др.). От птиците (17 вида) най-често ловува обикновен скорец.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен на цялата територия на страната. Не е установен на места в равнинни безлесни райони с преобладаване на земеделски култури – локално в Дунавската равнина, Тракийската низина, Бургаската низина и др. Числеността му е относително равномерна, като е по-висока в предпланинските и хълмистите райони с по-голямо разнообразие на местообитания (комбинация от гори с ливади, пасища и обработваеми земи) (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021) за територията на континентална Европа, също и за света. Няма SPEC категория. Не е включен в Червената книга на Р България.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между 2400 и 4200 двойки. Краткосрочната (2001-2018 г.) популационна

тенденция е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Не са посочени заплахи и влияния.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), видът се опазва и като мигриращ с численост между 36 000 и 40 000 индивиди. Не са посочени тенденции в миграционната численост. Посочени са следните заплахи – промяна в земеделските практики (A02), провеждане на интензивна паша (A04), ловна дейност (F03) и други форми на превоз и комуникация (D06).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на до **136 индивида**, което е **0,3 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Национално проучване на миграцията за 42 вида птици през 2011 и 2012 г. показва, че макар обикновеният мишелов да прелита над цялата страна, основната част от прелитащите птици се концентрира в източна България. В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи обикновени мишелови са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (136 инд.) (Матеева и Янков, 2013). Есенният прелет е от втората половина на септември до декември. Птиците мигрират по-често на югозапад и запад. Пролетният прелет е през март и април. Преобладаващата посока на миграцията е север (Шурулинков и др., 2005). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция при с. Ореш са регистрирани общо 152 инд. от вида (повечето през септември и октомври) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). По време на теренните проучвания в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ през април-май 2021 г. са наблюдавани 4 индивида. Няма данни от eBird видът да е регистриран в зоната.

Основните заплахи за обикновения мишелов са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 136 инд.	На база информацията от доклада за есенната миграция през 2011 г. и СФД. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията в размер мин. 136 инд. Извършване на.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание.	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			Изключени са обширните зърнени култури (N12) като субоптимално местообитание и откритите водни площи (N06).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима следната актуализация в СФД:

- Промяна в минималната и максималната численост на популацията от до 136 на 136 - 152 инд., предвид публикуваната информация от 2009 г. и доклада от есенната миграция през 2011 г.;

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			c	136	152	i		G	C	A	C	A

Специфични цели за A403 *Buteo rufinus* (белоопашат мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 590-1760 g, размах на крилата – 126 – 155 cm. (BWPI, 2006). Има три цветови фази на оперението – тъмна, светла и ръждива. Последните две са застъпени у нас. Птиците от светлата фаза имат светложълто до жълтеникаворъждиво оперение. Ръждивите птици са по-тъмноръждивокафяви. При всички опашката е светложълта, белезникава, едноцветна. “Гащите“ са тъмнокафяви до черни. Профилът на крилата в полет е V-образен. Краката са жълти.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, но младите извършват значителни скитания. При по-студени зими вероятно и възрастните мигрират на къси разстояния

Характерно местообитание

Гнезди в открити местообитания - степи, ливади, ниви с единични или групи дървета и храсти пръснати сред тях. Често пъти в хълмисти области с мозаично пръснати храсти и единични дървета. Обича степни и ливадни местообитания в близост до скалисти речни каньони, скални венци, суходолия и др. скални форми където устройва гнездата си. Понякога гнезди в каменни карриери. Избягва гъсти и компактни горски комплекси или ако се среща там е винаги в периферията им. Среща се както в низините така и в хълмисти и предпланински райони, до около 900 м.н.в. Гнезди на скали и на дървета, по-рядко и на стълбове на далекопроводи (метални). Гнездата на дървета са на единични или ивици дървета сред полето, най-често са на тополи.

По време на миграция, скитане и зимуване се среща във всякакви типове открити местообитания, често недалеч от гнездото си.

Хранене

Белоопашатият мишелов има твърде широк хранителен спектър. Храни се с дребни бозайници – лалугери, хомяци, полевки, слепи кучета, къртици и др., с влечуги – змии и гущери, с различни видове врабчоподобни птици, жаби, едри насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Белоопашатият мишелов гнезди в цялата страна, с изключение на високопланинските райони и на обширните компактни горски масиви в Странджа, Лудогорието и някои части на Западна България. Най-висока численост има в Горнотракийската низина, Дунавската равнина, Поломието, Добруджа, Сакар, Източните Родопи (Шурулинков и др. 2005, Янков отг. ред., 2007, Даскалова и др., 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 800-1000 двойки (Големански гл. ред., 2015). Тази оценка е направена през 2011 г. и се отнася за периода 2005-2010 г.

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на белоопашатия мишелов според IUCN е LC (Least Concern)(Least Concern) (BirdLife International, 2021). Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., гнездовата популация се оценява на 500-600 двойки, а краткосрочната тенденция е на намаление. Дългосрочната тенденция обаче е на значително увеличение. Действително през последните 10-15 години е налице тенденция на намаление на вида в редица райони, особено в Северна и Западна България. За гнездовата популация са посочени следните заплахи и въздействия: A02, A04, A06, A07, A10, B01, C01, C03, D02, F03.

Мигриращите белоопашати мишелови, според Докладването по чл.12 се оценяват на 850-900 екз. Краткосрочната тенденция на популацията в Натура 2000 е неизвестна. За мигриращата популация са посочени следните заплахи и въздействия: A02, A04, A06, A07, A10, B01, D06, L07.

Числеността на зимуващите у нас птици от този вид не е проучена и зимуващата у нас популация не е обект на Докладването по чл.12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на **21 индивида**, което е **2,3 %** от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина е често срещан през периода август-ноември, но след началото на декември и до март числеността му значително намалява (Шурулинков и др., 2005). В резултат на проучване на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. е установено, че белоопашатият мишелов лети на широк фронт над цялата страна, като в Дунавската равнина (Галиче и Брестовица) са установени най-голям брой мигриращи птици. В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи белоопашати мишелови са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (21 инд.) (Матеева и Янков, 2013). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция при с. Ореш са регистрирани общо 15 инд. от вида ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Видът не е бил наблюдаван по време на теренните

проучвания през 2021 г. Данните от eBird не дават информация за вида в района и около зоната.

В Червената книга на България като заплахи за белоопашатия мишелов са посочени деградацията на биотопите, залесяването на големи площи, смъртност от далекопроводи, употреба на препарати (Големански гл. ред., 2015). При Докладването по чл.12 са посочени голям брой заплахи свързани с промяна на предназначение на земите, превръщането на пасищата в гори, изоставянето на пасищата и обрастването им, преустановяване на пашата, хидроенергийното строителство, развитието на спортно-туристическа инфраструктура, застрояване. Освен това следва да добавим и заплахи като незаконния отстрел, загиването на птици от сблъсъци с автомобили, отравянето с отрови за борба с наземни хищници и др.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 15 инд.	На база информацията от доклада за есенната миграция през 2011 г. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на мигриращата популация на вида в размер от най-малко 15 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури (N12) като субоптимално местообитание и откритите водни площи (N06).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за числеността на мигриращата популация а вида в зоната, предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Промяна в минималната численост на популацията от неизвестна на 15 инд., предвид доклада от есенната миграция през 2011 г.;

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A403	<i>Buteo rufinus</i>			c	15	21	i		G	B	B	C	A		

Специфични цели за A858 *Clanga pomarina* (малък креслив орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 60-65 cm., размах на крилата: 140-150 cm. Възрастните са с кафяво оперение, черни махови пера, бели петна на крилата и черна опашка с бяло дъгообразно петно в основата. Ирисът е жълт. Може да бъдат разграничени от възрастните на големия креслив орел по дребните размери; при полет маховите пера отдолу са черни, а подкрилията – кафяви (при големия креслив орел е обратно). Опашката е къса, а профилът при реене – „увиснал“. Младите са кафяви с добре оформено жълто петно на тила; надкрилията са с два реда бели петна (младите на големия креслив орел имат повече такива редове); тялото отдолу е изпъстрено със светли шрихи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Максимална миграция е наблюдавана през последната десетдневка на септември. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Запазени горски масиви широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. По време на миграции повсеместно из страната в открити пространства и до горната граница на гората. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Хранят се с малки бозайници, малки птици, земноводни, влечуги, полевки и от време на време насекоми. (Симеонов и др., 1990, Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение, по-голямата част от гнездовата популация е концентрирана в Югоизточна и Източна България и обхваща почти изцяло Странджа, Сакар и значителни части от Източна Стара планина, Източните Родопи и Добруджа. Останалата част от двойките разпръснати в почти цялата страна, главно в по-ниските ѝ части. Отсъства или слабо представен в Северозападна България, Западните погранични планини, южната част на Дунавската

равнина и Предбалкана, долините на реките Струма и Места и др. Избягва високите планини като Рила, Пирин и Западните Родопи. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на България със статут уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 460-600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са нарастващи.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., (за периода 2013 – 2018 г.) националната мигрираща популация е оценена на 30 000 – 52 000 индивида. За Натура 2000 тенденцията в популацията е флукуираща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02, А03, В01, В03, В06, С03, D02, F03.

3. Състояние в СЗ ВГ0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Според СФД мигриращата популация на малкия креслив орел се оценява на до 37 индивида, което е 0,1 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Малкият креслив орел е преминаващ вид по време на сезонните миграции през СЗ „Свищовско-Беленска низина“. Видът е редовно установяван в района по време на миграция. През 2009 г., по време на есенната миграция в района на блато Кайкуша са установени 37 инд., което явно е отразено и в СФД за зоната (Cheshmedzhiev et al., 2019). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция при с. Ореш са регистрирани общо 30 инд. от вида (предимно през септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Видът не е бил наблюдаван по време на теренните проучвания през размножителния сезон на 2021 г., но трябва да се отбележи, че в близост има активни гнезда на вида о. Персин и района на с. Татри и птиците могат да използват територията на СЗ „Свищовско-Беленска низина“ за улов на плячка.

Основните заплахи за малкия креслив орел са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, сблъсък с електропроводи и токови удари от необезопасени ел. стълбове, отравяне по хранителната верига, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30 инд.	На база информацията от доклада за есенната миграция през 2011 г. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на мигриращата популация на вида в размер от най-малко 30 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури (N12)	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			като субоптимално местообитание и откритите водни площи (N06).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за числеността на мигриращата популация на вида в зоната, предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Актуализиране на кода и научното наименование на вида според Докладването по чл. 12 от 2019 г.;
- Промяна в минималната численост на популацията от неизвестна на 30 инд., предвид доклада от есенната миграция през 2011 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A858	<i>Clanga pomarina</i>			c	30	37	i		G	C	A	C	A

Специфични цели за A092 *Hieraaetus pennatus* (малък орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 47 - 55 cm, размах на крилата: 110 - 120 cm. Възрастните имат две фази на оперението. При светлата фаза отгоре е светлокафяв с кафяви пъстрини по средата на перата, а отдолу е белезникав с надлъжни петна по гърдите и черни махови пера. Това оперение наподобява възрастен египетски лешояд. При тъмната фаза главата и тялото отдолу са тъмнокафяви, а опашката – по-светла; на предните ръбове на крилата при главата има две характерни бели петна, които липсват при всички други дневни грабливи птици. Има и междинна фаза. Младите са белезникави, с повече напетнявания по тялото. Отличава се от женските и младите на тръстиковия блатар, по късите и широки крила, опашка и хоризонтален профил при реене (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Съотношението на екземплярите със светла и с тъмна фаза на окраската по време на миграции е 7:4. По време на прелет е често срещан, особено по Черноморското крайбрежие (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Гнезди основно в Широколистни листопадни гори в полупланинските и хълмисти райони до около 2000 м н. в. и ниските части на по-високите планини и по-рядко в Смесени гори или в

Алувиални и много влажни гори и храсталаци (главно покрай Дунавското и Черноморското крайбрежие). Гнездовото му разпространение в голяма степен зависи от наличието на стари гори или запазени групи стари дървета сред по-младите гори. Понякога заема гнезда на други дневни грабливи птици. (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Предимно в Източна България, с най-плътно разпространение в Източните Родопи, Сакар и хълмистите райони по поречието на р. Тунджа, Източна Стара планина, Странджа, Добруджа и отчасти Лудогорието. Гнездовища в съседни квадрати и в Средна гора, долината на р. Струма, Тракийската низина. В Западна България предимно с разпръснати единични находища. Почти отсъства от Дунавската равнина (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 240 и 250 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е нарастваща и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция е нарастваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, B01, B02, B03, B06, C03, D02, E01, F03.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 200 и 2000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция не е посочена.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, D06, F03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на малкия орел се оценява на до **2 индивид**, което е **0,1 % от националната мигрираща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Малкият орел е сравнително рядък мигриращ вид по поречието на река Дунав и в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на есенната миграция през 2009 г. са установени само 2 инд. за целия сезон (Cheshmedzhiev et al., 2019). През 2011 г., при наблюдения на есенната миграция при с. Ореш са регистрирани общо 9 инд. от вида

(повечето през септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Видът не е бил наблюдаван по време на теренните проучвания през размножителния сезон на 2021 г.

Поради ниската численост на малкия орел в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ не могат да се посочат детайлни заплахи за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	На база публикуваната информацията за есенната миграция на вида през 2009 г. в района на блато Кайкуша. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на мигриращата популация на вида в размер най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 4000 ha	Включва % местообитания N07, N08, N09, N15, N23 от СФД. Тук попада и гнездовото местообитание. Изключени са обширните зърнени култури (N12) като субоптимално местообитание и откритите водни площи (N06).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 4000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за числеността на мигриращата популация на вида в зоната, предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Промяна в минималната и максималната численост на популацията от до 2 инд. на 2 – 9 инд., предвид публикуваната информация за 2009 г, и доклада от есенната миграция през 2011 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A092	<i>Hieraaetus pennatus</i>			c	2	9	i		G	C	A	C	A

Специфични цели за A094 *Pandion haliaetus* (орел рибар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-60 cm, размахът на крилата – 155-165 cm., тегло 1200-2000 гр. При възрастните оперението отгоре е тъмнокафяво, с изкл. на бялото теме, а отдолу – белезникаво с черни петна в основата и по върховете на първостепенните махови пера;

главата е с малка качулка. При младите върховете на перата по горната част на тялото са белезникави, а първостепенните махови пера отгоре – черни. В реещ и планиращ полет има характерен начупен профил (подобно на чайка), по който лесно може да се отличи от другите по-едри грабливи птици (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен и преминаващ вид. Пролетна миграция - февруари- април и есенна миграция - август- декември (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Разнообразни естествени и изкуствени влажни зони със стоящи или течащи води, предимно по блата и езера и много рядко край големи, богати на риба рибарници. Основно изискване към местообитанието е наличие на значителни хранителни ресурси (предимно риба) в съчетание с подходящи места за гнездене (стари дървета в заливни гори, стълбове на далекопроводи и др.). При търсене на храна се отдалечава до 10–20 km. (Симеонов и др., 1990, Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3260 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Стенофаг. Храни се с риба (99% от диетата му) с тегло 150–300 гр. и дължина около 25–35 см. При мътна вода не може да си набавя храна и лови жаби, мишевидни гризачи, зайци, земноводни, други птици и малки влечуги. В България храната е изследвана от гушите и стомашното съдържание на 6 екз. Установени са остатъци от 4 шарана, 4 костура, 2 скобара, 1 червеноперка и 2 водни жаби (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение покрай язовири и рибарници, главно в Тракийската низина, Източните Родопи, Западна и Източна Стара планина. Отделни находища с по-ниска степен на достоверност и по Дунавското крайбрежие (между о. Персин и ез. Сребърна) и долините на реките Струма и Места. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A07, A09, B02, D02, F03, G01, H01, A08

Мигриращата национална популация е оценена на 100 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: D02, F03, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, речният орел е мигриращ вид. Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на максимум **2 индивида**, което е **1,3 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Орела рибар е сравнително рядък мигриращ вид в границите на СЗЗ „Свищовско-Беленската низина“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). Видът не гнезди в зоната. На 10.06.2009 г. е наблюдаван възрастен орел рибар в реещ и планиращ полет над блато Кайкуша, но гнездене не доказано (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени общо 2 инд. от вида (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш също са наблюдавани 2 птици (Матеева & Янков, 2013). Според доклада за есенна миграция през 2011 г. в района на с. Ореш са наблюдавани общо 8 инд. от вида (повечето септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Орел рибар е наблюдаван и на 06.09.2021 г. в границите на СЗЗ (Чешмеджиев, непубл. данни).

По време на теренното проучване през 2021 г. не са регистрирани заплахи за вида в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Мин. 2 инд.	На база публикуваната информация и СФД. Мигриращи/преминаващи птици. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 163 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът се храни и извън територията на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 163 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
(JDS4-Fish)			устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на вида в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в стойността на минималната и максималната численост на вида в зоната по време на миграция от до 2 инд. на 2 – 8 инд., според доклада за есенната миграция от 2009 и 2011 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A094	<i>Pandion haliaetus</i>			c	2	8	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A096 *Falco tinnunculus* (черношипа ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 см., размах на крилата: 72-78 см. Мъжкият е със сиво-сини глава и опашка (на върха с широка черна ивица) и червено-кафяв гръб, изпъстрен с черни шрихи, по които се отличава от мъжката степна ветрушка; отдолу е светлокафяв с редки черни шрихи. Женската отгоре е кафява с черни шрихи, отдолу – кремава с черни шрихи по гърдите и подкрилията; маховите пера са изцяло сиви; има добре очертани бакенбарди. Младите наподобяват женските, но са по-светли с размити петна по тялото. При всички възрасти и полове опашката е дълга с черна ивица накрая, а ноктите – черни. (Симеонов и др., 1990; Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и постоянен. Пролетният прелет е през март, есенният - септември - октомври. През размножителния период е повсеместно разпространен вид в равнини и планини до най-високите алпийски терени. През зимата се среща рядко в равнини и планински склонове до около 1000 m надм. в. (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Скалисти и карстови терени, проломи, дефилета, ждрела, долини на реки с отвесни пясъчливи, лъсови брегове и оврази, лесостепни, крайнини на разредени гори, полета с единични стари дървета и оазисни гори (Симеонов и др., 1990).

Хранене

Хранят се предимно с дребни бозайници, включително полевки (*Arvicoline*) и мишки (напр. *Arodemus sylvaticus*). Понякога се хранят със земноводни, влечуги и други птици. Ловуват, като се издигат на 10 до 20 м над земята и бързо се гмуркат върху плячката си. Те могат също да се наблюдават да ловят на земята дребни бозайници и насекоми, ходейки. В някои

райони са ключови хищници за малки, тревопасни бозайници, включително полевки и мишки, и помагат за контролиране на популациите на гризачи и дребни бозайници.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен в по-голямата част от страната както в равнините, така и в планините, където достига до алпийските им части. Отсъства или е рядък в гористите райони, особено в планините (Янков *отг. ред.*, 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) видът се опазва като гнездящ с популация между 4400 и 9600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) е стабилна, а дългосрочната тенденция в развитието на популацията (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Не са посочени заплахи и влияния.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 10 000 – 15 000 инд. Краткосрочната (2007 – 2018 г.) и дългосрочната (1980 – 2018 г.) тенденция е стабилна. Посочени са следните заплахи и влияния: A02.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) видът се опазва и като мигриращ с популация между 800 и 1000 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е преминаващ. **Мигриращата** популация се оценява на до 7 индивида, което е 0,7 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина е чест мигриращ вид. Пролетният прелет е през февруари-март, а есенният – през септември-ноември (Шурулинков и др., 2005). В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. е установено, че в Дунавската равнина черношипата ветрушка прелита на широк фронт, като по-голям брой индивиди са наблюдавани в западните части на равнината. В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи черношипи ветрушки са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (7 индивида) (Матеева и Янков, 2013). Според доклада за есенна миграция през 2011 г. в района на с. Ореш са наблюдавани общо 33 инд. от вида ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Трябва да се има предвид, че преминаващите птици, които не са маркирани, трудно могат да бъдат разграничени от постоянно пребиваващите инд. на вида, и в тази връзка, мигриращата популация може да бъде надценена. По време на теренните проучвания в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ през май-юни 2021 г. са наблюдавани 5 индивида. По всяка вероятност в зоната гнездят поне 3 двойки.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
-----------	---------------	-----------------	-------------------------	---------------------------

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 7 индивида	Определена на база публикуваната информация и данните от есенната миграция през 2011 г.	Поддържане на популацията – мин. 7 инд.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 5000 ha	Включва цялата площ на зоната след изваждане на % местообитания N06 и N07. Ще зависи и от концентрацията на плячка в зоната (дребни бозайници през есента и насекоми и влечуги през пролетта).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 5000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на вида в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в стойността на минималната и максималната численост на вида в зоната по време на миграция от до 7 инд. на 7 – 33 инд., според доклада за есенната миграция от 2009 и 2011 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A096	<i>Falco tinnunculus</i>			c	7	33	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A097 *Falco vespertinus* (вечерна ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 27-33 cm, размахът на крилата - 70-74 cm. Дребна граблива птица с големина колкото обикновената ветрушка. Крилата дълги и остри. При възрастните краката са оранжеви или оранжево червени. Мъжкият е тъмносив до черен, с ръждивочервена задна част на корема и подопашката. При женските плещите и опашката са тъмносиви, а главата и тялото отдолу – ръждивокафяви. Младите женски отдолу са с много петна. Мъжкият се отличава от тъмната фаза на средиземноморския сокол по големина и червената подопашка (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен. Пролетният прелет е април—май, а есенният от края на август до октомври. По време на прелет образува и големи ята от 150—200 екз., най-значимото място за концентрация по време на есенната миграция в Европа е Атанасовското езеро, където са регистрирани до 3100 инд. По време на есенната миграция се среща по-често по Черноморското крайбрежие, нос Емине (223 инд.), курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Луда Камчия, Кресна, Пловдив, Софийската котловина, Мусала, Радовец, долното течение

на река Арда, Котленска планина. Най-висока миграционна активност има през втората половина на септември (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Открити местообитания, оградени с малки гори, групи дървета и обработваеми площи с единични дървета и малки горички, разредени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер, обширни земеделски местообитания, където предпочитат култивирани мозайки с наличие на угар, пасища или люцерна. Използва изградени гнезда на вранови птици (Симеонов и др., 1990). През размножителния период индивидуалната хранителна територия при женските е 38 - 322 ha, а при мъжките - 310 - 3467 ha (Daskalova & Shurulinkov, 2018).

Хранене

Вечерната ветрушка е универсален хищник, най-често срещаната му плячка са безгръбначни, земноводни и дребни бозайници. През размножителния период, се храни със следните пропорции - насекоми (10,2 % – 40 %), земноводни (3,8 % – 23,2 %), влечуги (8,8 % – 38 %), птици (9,4 % – 12,2 %), бозайници (7,6 % – 61,5 %) (Zoltán & László, 1988). По време на есенната миграция (Кипър) храненето е изключително с насекоми – 99,9% (Alivizatos & Kassinis, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Предимно в откритите равнинни части на Северна и Източна България, по-групирано в Добруджа и в района на Златията. Разпръснати непостоянни единични гнездовища в ниските части на Южна България (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – NT (Near Threatened) (BirdLife International, 2017), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 15 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A07, C03, D02, F03, J01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 16000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A07, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, вечерната ветрушка е гнездящ и мигриращ вид. Според СФД гнездящата популация на вида се оценява на **1 двойка**, което представлява **6,7 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на вечерната ветрушка се оценява на максимум **2 индивида**, което е **0,01 % от националната мигрираща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Вечерната ветрушка е сравнително рядък мигриращ вид в района на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Вечерната ветрушка не гнезди в границите на зоната (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен.

По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша са установени 2 инд. (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш е наблюдавана 1 червенонога ветрушка на 27.09.2011 г. (Матеева и Янков, 2013). При проучване на есенната миграция в района на с. Ореш през 2011 г. са установени общо 37 инд. от вида (повечето през август) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). Пролетта, 13 инд. са регистрирани на 15.04.2019 г. в района на АЕЦ – Белене (Чешмеджиев, непубл. данни). Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг по време на пролетната и есенната миграция за изясняване на числеността на вида през този период на годината.

Поради ниската численост на вечерната ветрушка в СЗЗ, не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район. Разораването на ливадите, изсичането на ивиците дървета и химизацията в селското стопанство биха имали негативно влияние върху вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 1	Видът не гнезди в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина. Целевата стойност няма да бъде изпълнена без подобряване на гнездовото местообитание за вида в зоната	Подобряване на гнездовото местообитание чрез редица мерки за предоставяне на подходящи условия за гнездене и хранене на вида. Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 2 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание	ha	Неизвестна	Поради факта, че вида не гнезди в зоната през последните 10 г. е необходимо набелязване на подходящите места и предприемане на мерки за подобряване на местообитанието	Междинна цел: Да се определи площта на подходящото местообитание до 2025 г.
Местообитание на вида: площ на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 5000 ha	Включва цялата площ на зоната след изваждане на % местообитания N06 и N07. Ще зависи и от концентрацията на плячка в зоната (дребни бозайници през есента и насекоми и влечуги през пролетта).	Поддържане на подходящи местообитания в размер най-малко 5000 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата и концентриращата се по време на миграция популация на вечерната ветрушка в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в минималната и максималната стойност на мигриращата популация на вида от до 2 инд., на 2 – 37 индивида, съобразно публикуваните данни;
- Промяна в стойността на съхранение на вида в зоната по време на миграция от отлична „А“ на значима „С“
- Промяна в минималната численост на гнездовата популация на вида от 1 на 0 дв., предвид липсата на гнездене на вида през последните 10 г. Предлагаме и в оценката за гнездовата популация на вида от „С“ на „В“ предвид на все пак високия процент от националната популация, който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A097	<i>Falco vespertinus</i>			c	2	37	i		G	C	A	C	C
B	A097	<i>Falco vespertinus</i>			r	–	1	p		G	B	B	C	C

Специфични цели за A099 *Falco subbuteo* (сокол орко)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 см., размах на крилата: 85-90 см. Възрастните главата и тялото отгоре са синьосиви, а гърлото и главата отстрани са бели с добре забележими раздвоени

бакенбарди; гърдите и коремът са светлокремави с добре изразени и многобройни черни стреловидни петна; подопашката при мъжките е ярко червена, а при женските – охриста. При младите окраската е по-светла с белезникави ръбове на перата. Лети с голяма скорост и акробатични изпълнения при преследване на плячката. Макар и трудно, може да се отличи от младата вечерна ветрушка по окраската, по-дългите крила и по-късата опашка, която отгоре е без препаски (Симеонов и др., 1990; Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен. Пролетният прелет започва в началото на април и продължава до средата на май. Есенният прелет е от последната десетдневка на август до края на октомври. Най-интензивен е есенният прелет през септември, мигрира на широк фронт поединично или на малки ята (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Обитава редки, просветливи широколистни листопадни гори, смесени и иглолистни гори с поляни и с ниска растителност. Малки оазисни гори и крайречни дървета алувиални и много влажни гори и храсталаци, също в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, често покрай реки течащи води, в близост до пасища, ливади, обработваеми площи и други открити пространства. Обитава райони с надморска височина 0–2000 м н.в. (Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015). Ловува предимно птици и насекоми в широк кръг от местообитания, обикновено под 400 м до 1100 м, понякога над 1700-1900 м. Основните местообитания включват интензивно или екстензивно управлявани земеделски земи, блата, реки, езера, тръстикови масиви, крайбрежни лагуни, блатни долини (BWPi, 2006).

Хранене

Храната си лови предимно във въздуха. Хранителният спектър се състои от насекоми и дребни птици, по-рядко с прилепи, малки наземни бозайници и влечуги (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато на територията на цялата страна, както в равнини, така и високо в планините. Разпространението по-плътно по поречията на повечето по-големи реки, както и по цялото Северно Черноморско крайбрежие (включително Добруджа), в Източните Родопи, хълмистите райони около р. Тунджа, северната част на Дунавската равнина, Източна Стара планина и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 600-1100 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018) популационна тенденция е увеличаваща се. За гнездящата популация не са посочени заплахи и влияния.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г. (периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 900 – 1000 инд. Тенденцията в популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща. Посочени са следните заплахи за вида - Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне) (A02); промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания вследствие на отреждането им за търговски или промишлени цели (с изключение на отводняване и изменение на състоянието на брегови линии, устия или крайбрежия) (F03).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Според СФД за зоната, сокола орко е само мигриращ (с концентрация). Мигриращата популация на сокола орко се оценява на до **39 индивида**, което е **3,9 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина соколът орко е чест мигриращ вид (Шурулинков и др., 2005). В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като мигриращи соколи орко са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (39 инд.) (Матеева и Янков, 2013). При проучване на есенната миграция в района на с. Ореш през 2011 г. са установени общо 23 инд. от вида (повечето през септември) ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)). По време на теренното проучване в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ на 06.05.2021 г. е наблюдавана 1 двойка в подходящ гнездови хабитат.

Основните заплахи за сокола орко са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Оценката на база теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 23 инд.	Определена въз основа на доклада за есенната миграция през 2011 г. и СФД.	Поддържане на популацията – мин. 23 инд..
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 272 ha	Включва площта на местообитания N08, N09 и N23, където може да има подходящи биотопни дървета за гнездене на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 272 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3900 ha	Включва площта на местообитания N08, N09, N15 и N23 – открити пространства, обработваеми площи. Пригодността на местообитанието ще зависи от концентрацията на плячка като едри насекоми и дребни птици.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3900 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата численост на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД (маркирани в червено):

- Добавяне на минимална стойност за мигриращата популация, от неизвестна на 23 инд., предвид информацията от доклада за есенната миграция през 2011 г.;
- Добавяне на параметри за гнездова популация, предвид установената двойка в зоната през проучването през 2021 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A099	<i>Falco subbuteo</i>			c	23	39	i		G	B	A	C	A
B	A099	<i>Falco subbuteo</i>			r		1	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A511 *Falco cherrug* (ловен сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 47–55 cm. Размах на крилата : 105–129 cm. Най-едрият сокол в България. Горната част на тялото и крилете са кафяви, гърдите и корема са светли с тъмни напетнявания, гащите са тъмни. Подкрилията са с по-светла предна част и по-тъмна задна, контрастираща с по-светлите махови пера. Главата е светла с ясно изразена по-светла вежда и тънък тъмен „мустак“. Младите са с по-тъмно оперение и по-силно напетнени отдолу.

Характер на пребиваване в страната

В България ловният сокол е гнездещо-прелетен, постоянен и преминаващ вид (Симеонов и др., 1990). У нас зимуват индивиди от по-северни европейски страни. Есенната миграция е най-ясно изразена през септември.

Характерно местообитание

През размножителния период ловният сокол обитава обширни открити територии в хълмисти, нископланински и равнинни местообитания с наличие на скали, но също долини, проломи, ждрела. Ловните територии са открити пространства, влажни зони, нискостъблени гори, храсталаци по открити места с нисък тревостой и наличие на достатъчен брой дребни гризачи (особено полевки *Microtus spp.* и лалутери *Spermophilus cillellus*) или птици (обикновено с големина от скорец *Sturnus vulgaris* до яребица *Perdix perdix*). През зимата

соколите се срещат в места с висока концентрация на различни видове птици, използвани за храна – крайбрежия и други влажни зони, населени места, складове и силози за зърно, където ловуват на полудиви гълъби *Columba livia f. Domestica* (Янков и др., 2013). Гнезди в скални ниши и в стари гнезда на други птици на дървета. Снася 3-6 яйца, като има едно поколение годишно в периода март-юли. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0, 6110, 8120 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В България хранителният спектър на ловния сокол е слабо проучен и данните се базират предимно на отделни наблюдения. Съществуват сезонни, локални и индивидуални различия относно най-често използваната храна, освен това видът има способността бързо да се адаптира към най-изобилната и лесно достъпна храна в даден момент (Янков и др., 2013). Проучвания в края на ХХ в. показват, че лалугерът (*Spermophilus citellus*) съставлява около 90% от храната на ловния сокол в България (Симеонов и др., 1990). Освен с лалугери, видът се храни и с различни видове мишки и полевки, както и с някои по-дребни видове птици (Янков и др., 2013).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати и изолирани находища предимно в скалистите части на Стара планина, планините на Западна България, Родопите, Сакар и Странджа. Наблюдаван е през гнездовия сезон и в някои равнинни или хълмисти райони и в по-високи части на планините (Янков отг. ред., 2007). През 2018 г. бе открито заето гнездо от вида в Южна България.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на ловният сокол според IUCN е EN (Endangered) (BirdLife International, 2017). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 10 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 5 – 10 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 50 – 80 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A04, G05, F03, A02 и D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, ловният сокол е гнездящ и мигриращ вид. Гнездящата популация на вида се оценява на до **1 индивид**, което представлява **5 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД, мигриращата популация на ловният сокол се оценява на **1 индивид**, което е **1,25 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Ловният сокол е изключително рядък вид в района на СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. **Ловният сокол не гнезди в границите на зоната.** Липсват сигурни данни за наблюдение на вида в границите на зоната през последните 10 години. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. Единични птици са наблюдавани в района на река Дунав по време на миграции и скитане, но не в конкретната СЗЗ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на специализирани проучвания върху есенната миграция на реещите се птици (септември – октомври 2009 г.) от стационарна точка в източния край на блато Кайкуша видът не е установен (Чешмеджиев, 2013). По време на проучвания върху есенната миграция на птиците в периода 05.08.2011 – 30.10.2011 г. в района на с. Ореш ловният сокол също не е наблюдаван (Матеева и Янков, 2013). Нужно е да се проведе допълнително проучване върху пролетната и есенната миграцията на реещите се птици, за да се изясни числеността на вида.

От 2008 г. насам се провеждат сателитни проследявания на млади ловни соколи от Унгария, а по-късно и от Словакия и Украйна, като поне 9 птици са преминавали през България, като минимум 1 инд. е преминал над територията на СЗЗ (Матеева и Янков, 2013).

Поради липсата на наблюдения на ловен сокол в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ последните години, не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Към момента не е регистрирано гнездене на вида в зоната. Необходими са усилия по подобряване на местообитанието и условията за гнездене, и присъствието на поне 2 инд. за да се образува двойка.	Подобряване на популацията до достигане на минимум 2 инд.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Рядко срещан по публикувани и лични данни в зоната. Не всяка година могат да бъдат наблюдавани скитащи/преминаващи индивиди от вида.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 4950 ha	Площта е определена на база % местообитание N08, N09, N12 и N15 от СФД. Като цяло зоната не предлага оптимално	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
на вида			местообитание за вида. Основна плячка на вида са лалугерите, които могат да обитават евентуално местообитание N09 – сухи тревни съобщества и степи (54 ha).	вида в размер най-малко 4950 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата и концентриращата се по време на миграция популация на ловния сокол в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Добавяне на знак за неприсъствие (колона NP) на вида през размножителния сезон, поради липса на наблюдения през последните 10 г.
- Промяна в оценката за гнездящата популация от „С“ на „В“, поради по-високия процент (> 2%) от националната популация, която зоната може да поддържа;
- Промяна в минималната стойност на мигриращата популация на вида, предвид липсата на наблюдения на вида по врем на миграция;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A511	<i>Falco cherrug</i>		x	r		1	i		G	B	B	B	B
B	A511	<i>Falco cherrug</i>			c	-	1	i		G	C	B	B	B

Специфични цели за A123 *Gallinula chloropus* (зеленоножка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32-35 см., размах на крилата: 50-55 см. Главата, вратът, шията и гърдите са черно-сиви. Горната страна на тялото маслинено кафява. Коремът е тъмносив. Челната пластинка яркочервена. Краката са жълтеникаво-зелени. Двата пола трудно различими един от друг. Плува, като в такт с движението на краката си поклаща главата. Подплашена бяга по водната повърхност като си помага с крилата (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид по Черноморското крайбрежие и в Тракия и прелетен в останалата територия на страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е март-април и септември-октомври. Както в миналото, така и сега е широко разпространена гнездяща птица във влажни зони от всякакъв размер и характер. Размножителния период е от април до август.

Характеристика на местообитанието

Обитава разнообразни влажни зони както в равнините, така и в планините до към 1000 м. надморска височина (Симеонов и др., 1990). Гнезди в растителност по периферията на водоеми във влажни зони с различен характер и размери. Гнездото е разположено сред папур или тръстика. Изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. Проучване проведено в различни местообитания в Полша, установява, че всяка двойка защитава гнездова територия по протежение на водоема в размер на 60-180 м. Най-предпочитаните от зеленоножката водоеми имат следните характеристики: имат малка площ и са плитки (5-100 см); имат широка ивица от крайбрежна растителност, като в най-голямо количество трябва да е папура (*Typha* sp.) (Семпулик, 1993). В езерото Ери в САЩ гнездовата плътност варира между 0,2 и 4,6 дв./1 ха. Плътноста на гнездящите индивиди е най-голяма в полупостоянни наводнени влажни зони с теснолистна крайбрежна растителност, с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1 (Brackney and Bookhout, 1982). Подходящи вероятно са местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени *Coleoptera* – ларви, *Dytiscidae* – ларви, *Hydrophilidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение в равнинните и низинните части на цялата страна, най-широко покрай р. Дунав и в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие, по поречията на по-големите реки. На места и в по-ниските части на планините, в преобладаващо гористи (Странджа) или сухи каменисти (Източни Родопи) райони, където гнезди и в много малки влажни зони с блатна растителност (Янков, отг. ред., 2007). В равнините и планините се среща до 1000 м надморска височина (Симеонов и др., 1990).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 5000 – 12 000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна. Не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ (постоянен), като популацията се оценява на 5-10 двойки, което представлява 0,1 – 1,0 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е многочислен и повсеместно разпространен гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Размножава се във всички влажни зони, в които има тръстика

или папур, включително и в такива без голяма открита водна площ (Шурулинков и др., 2005). В периода 2010 – 2012 г. в блато Кайкуша са установени 5 – 10 двойки (Матеева и др., 2013). По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 4 двойки от вида в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящ и двойки	Най-малко 5 двойки	Определена на база СФД и данните от теренното проучване през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.						
Местообитание на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база местообитание N06 и N07 от СДФ. Обитава разнообразни влажни зони (както малки, така и големи) с крайбрежна растителност (папур, тръстика), с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1. Надморска височина – от 0 до 1000 м. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A125 *Fulica atra* (лиска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 36-42 cm, тегло 0,6 - 1,2 kg., а размахът на крилата - 70-80 cm. Оперението е сиво-черно, матово, със синкав отенък по корема. На челото има бял, рогов израстък, вратът е сиво-черен, а шията - черна. Има възрастов диморфизъм. Младите индивиди са сиви или тъмнокафяви и бялото петно на челото липсва. Клюнът при възрастните екземпляри е млечнобял, а при младите тъмносив. От водата излита тежко, набирайки скорост с тичане по водната повърхност. Често излиза на брега (Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен (за южна България), гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др. 1990). По време на миграционния период ята от лиски могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по крайбрежието на Черно море. Птиците напускат местата на гнездене през август и първата половина на септември, а на пролет пристигат края на февруари, началото на март месец. По Черноморието, зимуващи птици се наблюдават от август до март (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Гнезди по периферията на водоеми, различни по характер и размери блата, стоящи пресни води (обрасли с водолюбива растителност плитки части на язовири и микроязовири, рибарници, водоеми в баластриери, стари речни корита), както и в лагуни, стоящи бракични води, по-рядко в крайбрежната растителност на течащи води – предимно по-големи реки. Важно условие е наличието на открито водно огледало, избягва изцяло обраслите с блатна растителност водоеми. След 1990 г. все по-голямо значение за вида придобиват изкуствени водоеми – рибарници, баластриери, язовири (Янков отг. ред., 2007). Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m (BWPi, 2006). Разстоянието между гнездата 30-50 m (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с растителна храна *Ceratophyllum* sp., *Myriophyllum* sp., *Nymphaea* sp., водорасли (*Enteromorpha* sp.), по-малко количество скариди, насекоми, дребни мекотели, червеи, пиявици, хайвер, жаби, много рядко с дребна риба, яйца и новоизлюпени птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в равнинните и низинните части на страната. Най-плътно гнезди в Дунавската равнина (особено покрай р. Дунав и някои от по-големите острови, по поречието на по-големите реки, в рибарници и язовири), в Тракийската низина (по реките Марица, Тунджа и притоците им и в други влажни зони), по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле. Изолирани гнездовища и в Лудогорието, по поречието на реките Струма, Арда, Места, в Странджа, Западните Родопи и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017), за територията на континентална Европа – NT (Near Threatened). Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Обект на лов в страната, но не е много популярен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 1700 – 3000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) флукутираща. Посочени са следните заплахи и влияния: F01, F06.

Зимуващата популация е оценена на 30 000 – 82 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща. Посочени са следните заплахи – строителство или преустройство (напр. на жилища и населени места) в съществуващи градски или ваканционни зони (F02) и изграждане или развитие на спортна, туристическа и развлекателна инфраструктура (извън градски или ваканционни зони) (F05).

Мигриращата национална популация е оценена на 10 000 – 50 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща. Посочени са следните заплахи – отводняване, пресушаване и превръщане на влажни зони, блата, тресавища и т.н. в жилищни или ваканционни зони (F26), Производство на соларна енергия, включително развитие и експлоатация на съпътстваща инфраструктура (D03), строителство или преустройство (напр. на жилища и населени места) в съществуващи градски или ваканционни зони (F02) и изграждане или развитие на спортна, туристическа и развлекателна инфраструктура (извън градски или ваканционни зони) (F05).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ (постоянно пребиваващ). Гнездящата популация се оценява на 10-15 двойки, което представлява около 0,5 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Поради широкото си разпространение и ниския природозащитен статус лиската се оказва слабо проучен вид както за страната, така и за дунавските влажни зони. Лиската е втория най-многочислен гнездящ вид във влажните зони по Дунавското крайбрежие след белобузата рибарка. В средна Дунавска равнина гнезди в почти всички влажни зони с тръстика и папур и поне малко открита водна площ (Шурулинков и др., 2005). През гнездовия период на 2010 и 2012 са установени 10 – 15 двойки, а през 2011 г. – 5 – 10 дв. (Матеева и др., 2013). По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 5 инд. в подходящо гнездово местообитание в блато Кайкуша. В зоната вероятно към монета гнездат поне 5 двойки.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата	Брой гнездящи	Най-малко 5	Определена на база настоящия теренните проучвания през 2021 г. Ще зависи до голяма степен от	Поддържане на популацията на вида в зоната в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
популация	двойки	двойки	нивото на водата в блато Кайкуша и наличието на водно огледало.	размер от най-малко 5 гнездящи двойки.						
Местообитание на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база % местообитание N06 и N07 от СФД. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m. Обитава разнообразни влажни зони с тръстика и папур по периферията и с наличие на водно огледало.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 326 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за настоящата численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A131 *Himantopus himantopus* (кокилобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 35-40 cm, размах на крилата: 67-83 cm. Лесно забележима птица с изключително дълги крака. Оперението е основно бяло с черен гръб и криле. Червени крака и черен клюн. Кръста е бял с триъгълна форма. При младите гърба и крилете са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и преминаващ вид за страната. В миналото по влажните зони по р. Дунав, в Софийското поле и Черно море. Понастоящем гнезди в Бургаските влажни зони,

Дуранкулашко и Шабленско езеро, покрай р. Дунав –най-малко в 7 локалитета, в различни разливи в Северна България, в много на брой оризища, микроязовири и рибарници в Горнотракийската низина (Янков ред.2007, Shurulinkov, Tsonev 2009, Shurulinkov et al.2013, Големански гл. ред., 2015, Shurulinkov et al.2019). Гнездовия сезон е май-юли. Есенната миграция е през август и септември, а пролетната от средата на март до края на април (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди най-често в солници или край други плитководни водоеми лагуни и засолени терени с халофитна растителност, а в по-редки случаи по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води, където устройва гнездата си в тревна растителност по периферията на водоеми с 0 – 200 m н.в. (Янков отг. ред., 2007). У нас гнезди поединично или в колонии от по 10 - 50 двойки. Определящо е хидрологично състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините. Подходящите местообитания са разнообразни влажни зони, вероятно с кодове: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 1530 и 6440 и др. влажни зони според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Основно възрастни и ларви на водни насекоми (Coleoptera, Ephemeroptera, Trichoptera, Hemiptera, Odonata, Diptera, Neuroptera and Lepidoptera), паяци, миди, ракообразни, червеи, хайвер на жаби и риби, попови лъжички и рядко семена и плодове на водолубиви растения (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение, основно по Черноморското крайбрежие, в Тракийската низина, покрай р. Дунав и близко разположени водоеми в Дунавската равнина. Изолирани, вероятно епизодични гнездовища и в други части на страната. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като **застрашен EN**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **300 – 400 двойки**. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **стабилна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **стабилна**.

Преминаващата популация, според Докладването от 2019 г. е оценена на **1000 – 2000 индивида**.

Посочени са следните заплахи и влияния: K03, C01, J02, F26, E01 (само преминаващата популация). Според Червената книга на България: загуба и деградация на подходящите местообитания, промяна на водните нива в солниците по време на гнезденето безпокойство от хората, убиване на новоизлюпените птици от хищници (Големански гл. ред., 2011).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и преминаващ. Гнездящата популация се оценява на **5 двойки**, което представлява **1,5 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на

разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация не е оценена количество, има недостиг на данни – Data Deficient. Необходими са допълнителни проучвания за разрешаване на този въпрос. Оценките са същите както за гнездовата популация.

4. Анализ на наличната информация

Видът гнезди с флукуираща численост по влажните зони по р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019a). В рамките на зоната видът е намерен като гнездец още през 2005 г. – 2 дв. югоизточно от гр. Белене (Shurulinkov & Tsonev 2009). По време на теренните изследвания 2 дв. бяха установени в разливи в югоизточната част на зоната, на 7 май. На същото място една двойка е наблюдавана и на 16 април, но това може и да са пролетни мигранти.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага провеждането на мониторинг през август-септември и особено в периода 20 март – 10 май, който да изясни тази численост.

Заплахи за вида са засушливите години, т.е. липсата на разливи в зоната, подпалването на околноводната растителност, употребата на химикали в селското стопанство.

Подходящи за вида гнездови местообитания са разливите в централните и югоизточни части на зоната. Приблизителната им максимална площ е около 1690 ha., но през отделните години варира от 0 до тази стойност. В години без разливи кокилобегачът нито гнезди в зоната, нито спира по време на миграции. Тези местообитания представляват всъщност наводнени ниви. Местообитанията на вида по време на миграция съвпадат в случая с гнездовите. Разливите имат вода в зависимост от нивото на р. Дунав и на валежите от февруари до юни, което е достатъчно за пролетната миграция и гнездовия период на кокилобегачите. През лятото и есента тези разливи пресъхват.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 двойки	На база публикувана информация, данните от теренните проучване и СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и от валежите в края на зимата и през пролетта.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходимо е провеждането на адекватен мониторинг в периодите август - септември и март-май.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни /по време на миграция/ местообитания на вида	ha	Най-малко 845 ha	Изчислена чрез функцията полигони в Гугъл Земя плюс. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и от валежите. Може силно да варира от 0 до 1690 ha. Приемаме за целева стойност средното положение като най-реалистично за постигане.	Поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 845 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация не е възможна актуализация на СФД.

Специфични цели за A133 *Burhinus oedicnemus* (турилик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 38 – 45 cm. Размах на крилата: 76 – 88 cm. Възрастните отгоре са със сиво-кафяво оперение с по-тъмно напетняване, което ги прави трудно забележими, когато са кацнали сред тревата. Крилата отдолу са светли с тъмна ивица по задния ръб, а върховете отгоре са черни с бели петна – ясно видими в полет. Среща се предимно привечер, сутрин рано и нощем, рядко денем. Лети и бяга добре. Излита след леко разбягване.

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Отглежда 2-3 малки, които излитат през юли. Пролетния прелет е в началото на април. Есенния прелет започва още през юли и птици се забелязват по откритите степни и пясъчливи участъци на Черноморското крайбрежие, а също в долините на реките в южна България (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди предимно по открити степни или други каменисти райони, основно степни и суходобиви тревни съобщества по варовити терени и тревни съобщества по сухи силикатни терени, най-често използвани като пасища. Размножава се и по пустеещи земи и чакълести острови, заравнени чакълести или пясъчни речни тераси и други подобни участъци на речни долини по долните и средните течения на реки (Янков отг. ред., 2007). Мъти поединично. Гнездото е разположено на земята в малка трапчинка, без строителен материал или с няколко сухи клечки и камъчета. Подходящите местообитания вероятно са с кодове: 6220, 6240, 6250, 6260 и 62С0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с правокрили насекоми (скакалци, шурци и др.), гущери, охлюви, мравки, паяци и дори дребни бозайници.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Черноморието, най-много в Добруджа и по-рядко в Бургаско, а също и във вътрешността на страната – Софийско, долините на реките Марица, Тунджа, Струма, Места, Арда и др. Понастоящем са установени над 90 гнездови находища с различна достоверност за гнездене, от които 50 – със сигурно гнездене и 160-360 гнездещи двойки. След 1990 г. са установени нови гнездовища – в района на Белене, до с. Алеково, Свищовско, в района на Златията, по Суха река и др. Като цяло видът показва стабилност, особено в основната си популация в крайбрежната част на Добруджа (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017), за територията на континентална Европа – LC. Включен в SPEC3 за България. Включен в Червената книга на България като **уязвим VU**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 300 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е **стабилна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: А02, А04, К03. Според Червената книга на България: пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води, унищожаване на яйцата от хищни бозайници, скитащи кучета и добитък (Големански гл. ред., 2015).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Според СФД на зоната, вида е **гнездящ** с численост 2 двойки. Това представлява 0,7 - 1,3 % от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка за значимостта на зоната за опазване на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина единични гнездови находища на турилика съществуват край р. Дунав в местността Йоза между Белене и Никопол. Там на 12.07.2000 г. са наблюдавани две възрастни птици заедно с две млади. На 26.04.2001 г. на същото място е установена 1 двойка. Мястото представлява обширно депо за чакъл. Освен това, видът е наблюдаван и при с. Обнова – на 14.04.2000 г. – вероятно пролетен мигрант. Виждан е и през юни в долината на р. Студена при с. Алеково. В миналото е намиран при р. Вит (вероятно по хълмовете срещу с. Ясен) край Плевен – май, 1929 г. и отново край Плевен на 19.08.1970 г. (Шуруликов и др., 2005). При проучванията през размножителния сезон на 2021 г. турилика не беше установен в зоната. Не са ни известни публикувани данни за гнездене на вида в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. Единствената информация за размножаването на вида в зоната е от СФД.

Сред заплахите за вида в зоната са разораването и опожаряването на пасища и степи, замърсяването им с битови отпадъци, превръщането им в лозя и овощни градини. Също – химизацията в селското стопанство. Изоставянето на пасища и обрасването им с храсти и дървета.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД. Няма друга информация, която да потвърждава гнезденето на вида в зоната. Предлагаме провеждане на целенасочен мониторинг за актуализиране на СФД.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 дв.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 54 ha	Изчислена на база % местообитание N09 – сухи тревни съобщества и степи от СФД.	Поддържане на площта на гнездовите местообитания на вида в размер на най-малко 54 ha.
Местообитание на вида: поддържане на пасищата	Брой овце/100 ha пасища	Не по-малко от 60	Възможно е да се поддържа и с паша на коне.	Поддържане на паша от овце с интензивност не по-малко от 60 овце/100 ха

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A142 *Vanellus vanellus* (обикновена калугерица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 28 – 31 cm. Размах на крилата: 70 –76 cm. С размерите на гълъб. Оперението по гърба е зеленикаво-черно с метален отблясък, коремът е бял, главата е с качулка. В полет прави впечатление контрастът между белите подкрилия и корем и черните махови пера. Обитава влажни ливади и обработваеми земи.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на земята. Снася 3 – 4 яйца, има едно поколение годишно през периода април-юни. Зимува по Средиземноморието. Миграционния период е февруари – март и септември – октомври (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Растителността в гнездовите местообитания през пролетта трябва да е ниска (под 15 cm). Поддържането на местообитанията може да става чрез опасване от домашни животни. Предпочита влажни почви с наличие на повърхността и под повърхността на почвата на различни видове насекоми и техните ларви (BirdLife International, 2021). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Диетата му се състои от възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, щурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в низинните и равнинни части на страната, най-плътно – в Тракийската низина, Софийското поле, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, Дунавското крайбрежие и понижения с влажни зони в Дунавската равнина, а с по-малко групирани находища – и в някои по-влажни части на Лудогорието, Добруджа, Предбалкана и дори около яз. Батак, където има традиционно гнездовище, известно от XIX в. Разпространението се мени през годините, поради гнезденето на редица места във временни пролетни разливи в нивите в рамките на 0 – 1110 м н.в. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable). Включен в SPEC1 за България. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 800 – 1500 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е намаляваща. Посочените са следните заплахи и въздействия: Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания вследствие на отреждането им за търговски или промишлени цели (с изключение на отводняване и изменение на състоянието на брегови линии, устия или крайбрежия) (F03); Сладководен риболов и улов на черупчести организми (професионален) (G05).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **мигрираща** популация на вида се оценява на 250 – 1000 индивида. Заплахи и влияния: Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне) (A02); Изграждане или развитие на спортна, туристическа и развлекателна инфраструктура (извън градски или ваканционни зони) (F05); Отводняване, пресушаване и превръщане на влажни зони, блата, тресавища и т.н. в жилищни или ваканционни зони (F26); Водовземане от подземни, повърхностни или смесени водоизточници (K01); Отводняване (K02); Изграждане и експлоатация на язовири (K03).

Според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **зимуваща** популация е оценена на 5 – 320 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е флукуираща както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018), която също е флукуираща. Посочени са следните заплахи и въздействия: Замърсяване на въздуха от смесени източници (J03).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ, като популацията се оценява на до 3 двойки, което представлява 0,2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина е чест гнездящ вид, като гнезди на много места във влажни или мочурливи ливади, ниви в близост до водоеми, рибарници и др. Видът е по-многочислен, когато годините са по-влажни (Шурулинков и др., 2005). Според Матеева и др. (2013 г.), през 2010 г. в зоната са гнездили 3 дв. По данни от теренните проучвания през 2021 г. установени общо 23 двойки по разливите в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 12 двойки	Определена на база средната стойност на двойките, установени по време на проучването през 2021 г. При благоприятни в хидрологично отношение години (високи нива на р. Дунав и валежи през пролетта) се очаква	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 12 гнездящи двойки.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			целевата стойност да бъде изпълнена. Вида няма да гнезди в зоната при липса на разливи в обработваемите площи.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 845 ha	Изчислена чрез функцията полигони в Гугъл Земя плюс. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и от валежите. Може силно да варира от 0 до 1690 ha. Приемаме за целева стойност средното положение като най-реалистично за постигане.	Поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 845 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

На база актуалната информация за гнезденето на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в максималната численост на гнездовата популация на вида от 3 дв. на 23 дв., предвид данните от наблюденията през размножителния сезон на 2021 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A142	<i>Vanellus vanellus</i>			r		23	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A861 *Calidris pugnax* (бойник)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22,5 – 33 cm. Размах на крилата: 50 – 59 cm. Необичаен и характерен вид дъждосвирицова птица, с висока изменчивост, както по размер, така и по оперение и оцветяване на голите части. През брачния сезон при мъжките индивиди темето, удължените пера на тила, вратът, шията и гушата, а също гърбът и плещите са оцветени изключително разнообразно при различните индивиди. Зимно оперение – тялото отгоре сивокафяво, с тесни белезникави кантове на перата. Вратът сивкав или бял. Страните на главата мръснобели. Долната част на тялото бяла със сивокафяв налеп по гушата, гърдите и страните на корема (Beaman & Madge 1998, Message & Taylor 2005, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид, разпространен в Евразия от Британските острови на изток до Берингово море. Мигрира на широк фронт в цяла Европа. Гнезди от май до август, като мъжките се събират в подходящи токовища, а женските гнездят самостоятелно или в полуколониални групи (BirdLife International, 2021, Нанкинов и др. 1997). Многочислена на Черноморското, а също около подходящи водоеми по Дунавското крайбрежие и в страната.

Характерно местообитание

Евритопна птица, която се среща по морския бряг, езера, сегашни и бивши блата, мочурища, влажни ливади, хвостохранилища, старйци, разливи и делти на реки, язовири, рибарници, оризища, канали с тинесто дъно, по малки или временно образувани водоеми сред полета, по пасища, в покрайнините на населените пунктове и др. (Нанкинов и др. 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Основната храна са водни и наземни насекоми и техните ларви: комари, бръмбари, ручейници, дървеници, скакалци, а също дребни миди, охлюви, ракообразни, дъждовни червеи, рядко семена и зелени части на плевелни и културни растения (Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се с най-висока плътност по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро по време на миграция, пролет – от февруари до май, и есен – от август до ноември, както и с по-ниска численост около естествени и изкуствени водоеми из страната – Обнова, комплекс Калимок, язовир Пясъчник, рибарници Мечка, рибарници Хаджи Димитрово, к-с Камчия (Dimitrov et al. 2005, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 1 и 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). SPEC 2 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 10 – 60 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **флукутираща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **флукутираща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 20000 – 45000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: F26 и F03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Бойникът не е включен в СФД на зоната.

4. Анализ на наличната информация

По време на теренните проучвания през 2021 г. (16 април), са установени 396 индивида които се хранят по разливи в обработваемите площи в южната част на СЗЗ Свищовско-Беленска низина. Предвид на консервационната значимост и концентрацията на вида в СЗЗ, предлагаме неговото включване в СФД и задаване на съответните параметри за мигрираща популация. За сравнение, по данни от Докладването по чл. 12 от 2019 г., националната мигрираща популация на вида е в размер 20000 – 45000 инд., т.е. в зоната се концентрират 0,8 % от националната популация на вида.

Основна заплаха за вида може да е отводняването на заливните територии, където се храни и безпокойство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 40	Определена на база установената бройка на птиците по време на теренните проучвания през 2021 г. Вида няма да се концентрира в зоната при липса на разливи в обработваемите площи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 396 инд. Междинна цел до 2025 г.: регулярен мониторинг.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 845 ha	Изчислена чрез функцията полигони в Гугъл Земя плюс. Може силно да варира от 0 до 1690 ha. Приемаме за целева стойност средното положение като най-реалистично за постигане.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 845 ha.
Местообитание	5	2-Добро	Екологично състояние	Поддържане /

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели					
на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	степенна скала	или 1-Отлично	<table border="1"> <tr><td>1-Отлично – High</td></tr> <tr><td>2-Добро – Good</td></tr> <tr><td>3-Умерено – Moderate</td></tr> <tr><td>4-Лошо – Poor</td></tr> <tr><td>5-Много лошо – Bad</td></tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
1-Отлично – High									
2-Добро – Good									
3-Умерено – Moderate									
4-Лошо – Poor									
5-Много лошо – Bad									

6. Предложение за включване в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

На база актуалната информация за концентрацията на вида в СЗЗ, предлагаме следните параметри в СФД:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A861	<i>Calidris pugnax</i>			c		396	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A156 *Limosa limosa* (черноопашат крайбрежен бекас)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40 – 44 cm. Размах на крилата: 70 – 82 cm. Едър, дългокрак бекас с дълъг, прав клюн. Отличава се във всички оперения от пъстроопашатия бекас по бялата лента по дължината на горното крило и черната опашка; тези характеристики, обаче, са лесно видими само по време на полет (или при разтягане на крилото). Други отличителни белези са относително по-дългите крака (особено пищяла) и почти правият (а не леко извит) клюн, в основата оранжев, към върха тъмнокафяв (Beaman & Madge 1998, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид с разкъсан ареал. Разпространен в Исландия, Централна и Северна Европа, прибалтийските държави, Беларусия, Украйна, Русия, Централна и Северна Европа, Западна Азия, Източен Сибир, о-в Сахалин, п-ов Камчатка, на изток до устието на р. Анадир. Размножава се от април до средата на юни в рехави, полуколониялни групи. Птиците, които не се размножават, остават на ята, често в близост до гнездовите колонии (BirdLife International 2021). Среща се през цялата година по влажните зони на Черноморието, край р. Дунав, в Дунавската равнина и

Добруджа, в Софийско, Подбалканските полета, Горнотракийската низина и долините на реките Струма и Места (Нанкинов и др. 1997).

Характерно местообитание

Размножава се в низинни оводнени ливади, тревисти блата и влажни пасища. В извънразмножителния сезон предпочита приливни кални площи, сладководни или бракични езера и блата и наводнени пасища, рибарници, крайбрежия на язовири, ливади, разливи на реки (Beaman & Madge 1998, Нанкинов и др. 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Събира храната си в плитките водни участъци (като често потапя във водата и главата, и шията), в тинята или по повърхността на земята. През лятото се хранят и по ливади, пасища, степни участъци и обработваеми полета. Хранят се с рачета, дребни миди, охлюви, червеи, водни насекоми и техните ларви, а също така наземни твърдокрили, скакалци, гъсеници на пеперуди, луковици и семена на растения (Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и зимуване, от средата на февруари до май и от август до началото на ноември, по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро; по Дунавското крайбрежие и около водоеми: рибарници Мечка, комплекс Калимок, язовир Пясъчник, рибарници Челопечене (Dimitrov et al. 2005, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable) (BirdLife International 2015). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на 0 – 15 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 250 – 2700 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, F08, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Черноопашатия крайбрежен бекас не е включен в СФД на зоната.

4. Анализ на наличната информация

По време на теренните проучвания през 2021 г. (16 април), са установени 326 индивида които се хранят по разливи в обработваемите площи в южната част на С33 Свищовско-Беленска низина. Предвид на значителната концентрация на вида в С33, предлагаме неговото включване в СФД и задаване на съответните параметри за мигрираща/концентрираща се популация. За сравнение, по данни от Докладването по чл. 12 от 2019 г., националната мигрираща популация на вида е в размер 250 – 2700 инд., т.е. в зоната се концентрират над 12 % от националната популация на вида.

Основна заплаха за вида може да е отводняването на заливните територии, където се храни и безпокойство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30	Определена на база установената бройка на птиците по време на теренните проучвания през 2021 г. Вида няма да се концентрира в зоната при липса на разливи в обработваемите площи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 326 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 845 ha	Изчислена чрез функцията полигони в Гугъл Земя плюс. Може силно да варира от 0 до 1690 ha. Приемаме за целева стойност средното положение като най-реалистично за постигане.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 845 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Предложение за включване в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

На база актуалната информация за концентрацията на вида в СЗЗ, предлагаме следните параметри в СФД:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A156	<i>Limosa limosa</i>			c		326	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A165 *Tringa ochropus* (голям горски водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 21 – 24 см. Размах на крилата: 57 – 61 см. Дребен водобегач със сравнително къси, сивкаво-зелени крака, които изглеждат тъмни на разстояние. Най-тъмният вид от рода; горните части имат почти маслиново-кафяв оттенък и множество малки бели петна. Къса първична проекция; крилата изпъкват точно зад върха на опашката. Прилича на малкия горски водобегач (*Tringa glareola*), но се отличава от него по чисто бялото надопашие, почти черния гръб и прибраните при полет крака (Beaman & Madge 1998; Message & Taylor 2005; Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014, Големански гл. ред., 2015). Палеарктичен вид. В Европа гнезди на Скандинавския полуостров, в северната и централната част на Европейска Русия, в Прибалтика, Беларусия, Полша, Украйна, Германия, Чехия и много рядко в Дания, Австрия, Словения, Хърватска, Словакия, Унгария, Румъния, България и Македония. Среща се главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Плитки крайбрежия на реки и стоящи водоеми, влажни ливади и пасища в близост до микроязовири. Заблатени гори и горски участъци близо до водоеми, обрасли с дървета и храсти брегове на езера, блата, реки, канали, край мочурища и ливади. Обитава по-често край бавнотечащи водоеми със спокойна водна повърхност. Избягва бързо течащите реки (Нанкинов и др., 1997; Големански гл. ред., 2015). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с различни водни и околководни безгръбначни – червеи, дребни охлюви и миди, плодчета и много насекоми и техните ларви: бръмбари (бегачи, водолюбчета, хоботници), ципокрили (мравки), полутвърдокрили, пеперуди, двукрили (дългоножки, комари), водни кончета, а също паяци и риби, както и растителни фрагменти (BirdLife International, 2021; Нанкинов и др., 1997; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен гнездящ вид покрай реки и потоци както в равнинните, така и в планинските части на страната. Отбелязван в Тракийската низина (по реките Тополница и Марица), в Западните Родопи, по поречията на реките Струма, Искър, Тунджа, в Софийското поле, в Добруджа, в Източна Стара планина, до Мандренското езеро. След 1950 г. са установени редица нови находища – в Добруджа, в Тракийската низина, по р. Струма, по Черноморското крайбрежие (до Балтата; до Шабленското езеро; до Несебър; в Атанасовското езеро), в Западна Стара планина, покрай р. Дунав (в Никополско; до с. Басарбово, Русенско, в рибарниците Калимок), в Розовата долина, в Дунавската равнина, в Източна Стара планина, в Софийското поле. Съгласно ЧКБ, в повечето от старите гнездови находища не е потвърден през периода 2001 - 2011 и се среща главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие, с епизодично гнездене на отделни двойки в средните течения на реки, край язовири и рибарници (Големански гл. ред., 2015).

По време на миграция и зимуване се среща по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005; Michev & Profirov, 2003; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др., 1997).

Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Включен е в Червената книга на България в категория застрашен вид EN.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 40 – 90 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на 50 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 1999 – 2018) за популацията е **флукутираща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **флукутираща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 100 – 500 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: за националната гнездяща популация и зимуваща популация – не са посочени; за националната мигрираща популация – Отводняване (K02); Изменение на хидродинамичните характеристики (K04); Изграждане или развитие на спортна, туристическа и развлекателна инфраструктура (извън градски или ваканционни зони) (F05); Отводняване, пресушаване и превръщане на влажни зони, блата, тресавища и т.н. в жилищни или ваканционни зони (F26).

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на до 1 двойка, което представлява 1,1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на мониторинг на водолюбивите птици в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ през 2010 г. край блатото Кайкуша е установено гнездене на 1 двойка (Матеева и др., 2013). По време на теренните проучвания е наблюдаван 1 индивид на 16.04.2021 г. Данните от eBird не дават резултати за района и около зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой двойки	Най-малко 1 двойка	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.).	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Данните са взети от СФД като % на местообитание: N06 - вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода) и N07 - мочурища, блата.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 326 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A743 *Chlidonias hybrida* (белобуза рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 23-25 cm. Размах на крилата: 74-78 cm. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са сиви; челото, темето и тилът са черни, а крилата отдолу са бели; клюнът е тъмночервен През другите сезони челото е бяло, темето - изпъстрено с черни ивици, а тилът е черен. Младите са с петна по гърба, а главата е като на възрастните в зимно оперение; може трудно да се отличат от младите на черната и белокрилата рибарка по окраската на гърба и главата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Гнезди на малки колонии. Има едно поколение годишно през периода май-юни (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Блата, мочурища, постоянни сладководни езера, рибарници, гъсто обрасли с надводна и околводна растителност. По време на миграция се среща и в соленоводни водоеми.

Предпочита литоралната зона с дълбочина на водата от 1 до 2 м (Nesterenko, 2000). Гнезди върху листа на водни лилии с плътност 25-40 двойки на около 40 м² (Kambourova, 2005). Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни рибки, жаби и голям брой насекоми, които лови предимно над водата и в полет.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото е гнездил в единични находища: Свищовско, Беленски острови, ез. Сребърна, възможно в Бургаските езера. Сега се среща предимно в големите крайдунавски водоеми. По време на миграции се наблюдава в редица вътрешни водоеми и микроязовири, както и по Черноморското крайбрежие и крайчерноморските езера (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория уязвим (VU). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (BirdLife International, 2021). Включен в Директивата за птиците (Приложение 1).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **320-1680** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: Военни, паравоенни или полицейски учения и операции по суша (H01); Интензивно пашуване или преизпасване от селскостопански животни (A09); Строителство или преустройство (напр. на жилища и населени места) в съществуващи градски или ваканционни зони (F02); Замърсяване на морски води от смесени източници (морски и крайбрежни) (J02); Водовземане от подземни, повърхностни или смесени водоизточници (K01).

Мигриращата национална популация се оценява на **5000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания вследствие на отреждането им за жилищни, градоустройствени или ваканционни цели (с изключение на отводняване и изменение на състоянието на брегови линии, устия или крайбрежия) (F01); Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания вследствие на отреждането им за търговски или промишлени цели (с изключение на отводняване и изменение на състоянието на брегови линии, устия или крайбрежия) (F03); Отводняване, пресушаване и превръщане на влажни зони, блата, тресавища и т.н. в жилищни или ваканционни зони (F26).

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени интензификация на сладководното рибовъдство, случайна смъртност при риболов с мрежи, природни бедствия.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, белобузата рибарка е гнездящ вид с популация до **5 двойки**, което представлява **0,3 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Белобузата рибарка е сравнително рядък гнездящ вид в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“. Видът гнезди изключително нередовно в блато Кайкуша. Оценката на гнездящата популация в блатото по в периода 2010 – 2018 г. е: 0 – 5 дв. през 2010 г., 0 – 3 дв. през 2011 г., в периода 2012 – 2017 г. белобузата рибарка не гнезди в блато Кайкуша, 0 – 7 дв. през 2018 г., 0 – 10 дв. (Чешмеджиев, 2018). През 2019 г. оценката на гнездящата популация в ЗМ „Кайкуша“ е 0 – 10 дв., а през 2020 г. – 0 – 6 дв. (Чешмеджиев, непубл. данни). По време на теренното проучване през 2021 г. белоблузи рибарки не бяха установени като гнездящи в границите на зоната.

Основната заплаха за вида в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“ е загубата на подходящи гнездови местообитания. Бъдещ проект за възстановяване на водния режим в блато Кайкуша ще има изключително положителен ефект върху популацията на белобузата рибарка в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Мин. 5 дв.	Целевата стойност е определена на базата на полеви проучвания и на данните от СФД на СЗЗ.	Поддържане на популацията.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 163 ha	Изчислена на база площта на блато Кайкуша, попадащо в границите на СЗЗ „Свищовско – Беленска низина“. Нужно е да се предприемат дейности по възстановяване на водния режим във влажната зона.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 163 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 326 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела (163,1 ha) и N07 - площ на блато Кайкуша (163,1 ha).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 326 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата популация на белобузата рибарка в зоната, предлагаме следната промяна в СФД (в червено):

- Промяна в максималната стойност на гнездящата популация на вида;
- Актуализиране на научното наименование и кода на вида, съобразно Докладването по чл.12 от 2019 г.

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A743	<i>Chlidonias hybrida</i>			r		10	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A229 *Alcedo atthis* (земеродно рибарче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 16-17 см. Горната страна на главата зелена с напречни сини и синьозелени препаски. Гърбът и надопашката сини до лазурно сини със слаб метален блясък. Плещите тъмозелени, а надкрилията със светлосини петна. Маховите пера чернокафяви със сини вътрешни ветрила. Опашка тъмносиня. Отстриани на шията по едно белезникаво петно. Гърло бяло. Гърдите и коремът ръждиви до ръждивокафяви. Клюнът черен. Крака коралово червени. Женските с по-бледо оперение, матово, без метален блясък по гърба, кръста и надопашката. Основата на подклюнието светлочервено (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ вид. През зимата напуска водоемите, които обитава през гнездовия сезон и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и др. В ез. Сребърна се среща най-късно до началото на ноември и се появява в края на април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване по поречието на р. Дунав в Словакия (Turčoková et al., 2016) установява гнездова плътност от 23-27 дв./ 55 км речен участък и разстояние между гнездата около 816 м. Следователно може да кажем, че на една двойка и трябва около 1-2 км речно течение. Друго изследване (Vilches et al., 2012) установява, че за гнезденето на земеродното рибарче е важно водата в речните течения да е богата на кислород и да не е дълбока, тъй като максималната дълбочина, на която се гмурка рибарчето е около 30 см. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 3260, 3270, 1130 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Предимно с дребни риби с дължина 6-7 см.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и линейно разпространение, свързано с речната мрежа. Водоеми в равнините и хълмисти части на цялата страна. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Приложение 2 на ЗБР. С категория SPEC3 за България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **900 – 3600 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на 2-4 двойки, което представлява 0,11-0,22 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Земеродното рибарче е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по р. Дунав и в Дунавската равнина (Шуруликов и др., 2005; Янков отг. ред., 2007). По време на теренните проучвания през гнездовия период на 2021 г. видът не е наблюдаван. В ebird.org и observation.org, липсват данни за вида в С33. Има вероятност земеродното рибарче да гнезди по бреговете на отводнителните канали в зоната, но е необходимо системно проучване, за да се добие нова информация за гнездовата популация.

Определената от Докладването единствена заплаха за гнездящата популация K04 - Изменение на хидродинамичните характеристики е валидна с пълна сила и за СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ както и за всички зони по р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.). Необходимо е систематизиран мониторинг, за да се установи актуалната численост на популацията.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание за вида	ha	Най-малко 163 ha	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. Данните са взети от СФД като % на местообитание: N06 - вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода).	Поддържане на подходящото местообитание на вида в размер най-малко 163 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Няма актуална информация за популацията на вида в зоната и не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A230 *Merops apiaster* (обикновен пчелояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 27-29 cm. Темето, гърбът и крилата кафяви. Челото светло, безцветно със синьозелено петно. Двете средни опашни пера силно удължени. Гърлото жълто оградено с черна огърлица. Клюнът черен. Останалата долна страна синьозелена.

Характер на пребиваване в страната

В България видът е гнездящо-прелетен. Мигрира най-често на ята по 10-50 индивида. През пролетта е наблюдаван най-рано в средата на април, а през есента – до средата на октомври. Масовият прелетен прелет е през май, а есенния – от август до средата на септември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Открити и песъчливи места, отвесни песъчливи и глинести брегове на различни водоеми, оврази, склонове и свлачища, ерозирани долове, понякога каменни кариери (Нанкинов и др., 1997).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Ентомофаг. Храни се с над 60 вида насекоми, като пчелите съставляват 19,57% от храната (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен в почти цялата страна в ниските, равнинни и хълмисти части (до 875 м н.в.). (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Природозащитен статус в България – не е застрашен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **20 000 – 60 000 двойки**, като краткосрочната тенденция на популацията е оценена на **нарастваща**. Дългосрочната тенденция (1980-2018 г.) на популацията също е **нарастваща**.

Мигриращата популация се оценява на **80 000 – 120 000 индивида**. Не са посочени тенденции в популацията.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е мигриращ и гнездящ. **Мигриращата** популация се оценява на до 375 индивида, което е 0,3 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Гнездящата популация в СФД се оценява на 50 двойки, което представлява 0,08 - 0,25 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина е многочислен и почти повсеместно разпространен гнездящ, прелетен вид. Гнезди поединично или колониално в земни дупки в отвесни или полегати склонове. Прелетът е най-силен в първата половина на май, но продължава и до края на май. Мигрира най-често на ята по 10-50 екз. През есента мигрира от края на юли до края на септември. (Шурулинков и др., 2005). В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като значителен брой мигриращи пчелояди са установени да прелитат в района на блатото Кайкуша (332 инд.) (Матеева и Янков, 2013 г.). През 2011 г. са установени общо 1373 инд.

да прелитат по време на есенната миграция в района на с. Ореш ([Доклад есенна миграция 2011 г.](#)).

По време на теренните проучвания през 2021 г. през май са наблюдавани 80 индивида, а през юни – 58 двойки. Колонията от пчелояди е разположена на границата на СЗЗ, по пътя за с. Божурлук. Площта на гнездовото местообитание е 8,7 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 50 двойки	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.) и данните от теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 50 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 375 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение на резултат на адекватен мониторинг в периода август – септември и април – май.	Поддържане на популацията в размер най-малко 375 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 8,7 ha	Колонията от пчелояди е разположена на границата на СЗЗ, по пътя за с. Божурлук. Мястото на гнездене не е на територията на зоната, но птиците се хранят и в зоната	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 8,7 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 3900 ha	Изчислена на база % на откритите местообитания N08, N09, N15 и N23 от СФД.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3900 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Употреба на пестициди в подходящото хранително местообитание на вида в СЗЗ	% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната, в които не се използват пестициди или те са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	В 100% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната не се използват пестициди или се използват пестициди, които са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	Видът ловува във въздуха и по тази причина не е пряко свързан с типа земеползване, при условие, че начинът на управление на земеделските земи не води до намаляване на наличието на плячка, 20% от която са пчели. В този смисъл, качеството на местообитанието може да се влоши при използване на пестициди, намаляващи количеството на пчелите. За да бъдат опазени пчелите, законодателството на ЕС прилага следната устойчива употреба на пестицидите. С Регламент (ЕО) № 1107/2009 се въвежда понятието „продукти за растителна защита с нисък риск“. Към настоящия момент не е налична информация в какъв процент от земеделските земи се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“. Поради тази причина е формулирана междинна цел.	Междинна цел: Да се установи процента на земеделските земи, в управлението на които се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“, чрез набиране на информация от земеделските стопани до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Предвид наличната информация за числеността на популация на пчелояда в зоната, предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Промяна в максималната и минималната численост на мигриращата популация от до 375 инд., на 375 – 1373 инд., предвид публикуваната информация в доклада за есенната миграция през 2011 г.;
- Промяна в максималната численост на гнездящата популация от 50 двойки на 58 дв., предвид данните от проучването през 2021 г.;

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A230	<i>Merops apiaster</i>			c	375	1373	i		G	C	B	C	B
B	A230	<i>Merops apiaster</i>			r	50	58	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A231 *Coracias garrulus* (синявица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 30-32 см. Главата, шията и долната страна на тялото светлосини със зеленикав оттенък. Гърбът и плещите ръждивокафяви. Крилата синкави с почти черни махови пера. Надопашката тъмносиня. Средните опашни пера тъмнозелени, останалите възчерно тъмносини със светли върхове. Клюнът черен (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и прелетен вид. Размножителния период е от средата на май до края на юли. Пролетният прелет през втората половина на април и през май, когато се среща на групи. Есенният прелет от края на юли до втората половина на септември. Единични екземпляри наблюдавани и през октомври (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Единични стари дървета, крайречни насаждения, крайнини на гори (Нанкинов и др., 1997). Ивици дървета, храсти и мозайки от тях, широколистни листопадни гори, овощни градини, дървесни и храстови плантации, скали и скални стени в равнините, (Янков отг. ред., 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 8210, 91F0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С различни безгръбначни, предимно насекоми и дребни гръбначни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В равнините и някои нископланински части на страната. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди по поречието на р. Дунав и притоците ѝ, Лудогорието, Добруджа, Югоизточна България, на много малко места в Западна България, предимно по долината на р. Струма. Най-многобройна е по поречието на р. Дунав. (Големански гл. ред., 2015)

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според Червената книга на Р България – VU. Включен в ЗБР Приложения 2, 3. Международен: IUCN – NT (Near Threatened).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.), гнездящата популация е от **2000-4500 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018) на популацията е оценена на **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: А07, А02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и прелетен с численост 15-20 двойки. Това представлява 0,4 - 0,8 % от националната гнездяща популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „А“.

Синявицата се опазва в зоната и като **мигриращ** вид според СФД, но числеността на популацията е неизвестна поради липса на данни (DD). Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „А“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. в зоната бяха установени 5-6 дв. синявици. Вероятно тези птици гнездят в хралупи в стари върби и тополи. Повечето са в югозападните части на зоната. Доколкото не са проучени всички възможни локации за вида, и с оглед на това че в последните години видът е регистриран и в други локации в зоната считаме, че числеността на СФД е реална и не се нуждае от корекция.

Типичните гнездови местообитания за вида са върбово-тополовите естествени гори, но тези части от тях които не са много гъсти и млади. Това са гори с възраст над 30 г. и със сравнително ниска склопеност или крайнини на по-гъсти гори. Отговарят на местообитания с кодове 91F0 и 91E0. Общата площ на тези местообитания в зоната е минимална, нямат площна оценка в СФД, но има ивици от тополи и върби покрай пътища и канали, които са напълно подходящи за вида.

Хранителните местообитания на вида са главно пасища, ливади и степи. Тяхната площ също е минимална и няма площна оценка в СФД. Храни се и в обработваеми земи, ако степента на химизация в тях е ниска. Площна оценка няма как да се определи нито за гнездовите нито за хранителните местообитания на вида в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездещи двойки	Най-малко 15	Определена на база средна стойност на гнездящите двойки от СФД.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 17 двойки.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящите биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 5 биотопни дървета/ha	Видът гнезди в хралупи на стари върби, тополи, брястове и др. Това са биотопните дървета за него. Гнездата нормално са на височина около 3-7 м от земята.	Поддържане на целевите стойности за биотопни дървета и кацалки. Кацалки да се поставят само в места без дървесна растителност и без ел. стълбове. Междинна цел: да се изясни броя на
	Брой на кацалките за улов на плячка	Най-малко 10 кацалки за улов/ha	Ловува едри насекоми от кацалки на подходяща височина по открити места.	

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				подходящите за гнездене дървета и броя на кацалките в зоната до 2025 г.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой гнездилки	Най-малко 1 гнездилка на ha	Гнездилките са подходящи за привличане на вида и увеличаване на числеността му в райони, където няма стари дървета или льосови откоси. Поставяне на изкуствени/дървени/гнездилки за вида на помлади тополови и върбови дървета.	Подобряване на състоянието по параметъра

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A338 *Lanius collurio* (червеногърба сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 16-18 cm, тегло 23-42 гр., дължина на крилото 89 - 99 mm. (Svensson et al., 2009). Има ясно изразен полов диморфизъм. Мъжките имат сива глава с черна ивица през окоето. Гърбът е кестенявокафяв. Гърдите и коремът са бели с лек розов оттенък. Опашката е дълга, черна, с бели страни. Клюнът е черен, мощен, със зъбче на горната получовка. Женската е с кафява глава и слабо изразена кафява ивица през окоето. Гърбът и е ръждивокафяв, коремът е бял с тъмно напетняване. Младите са подобни на женските, но тъмното напетняване е изразено на темето, гърба и крилата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Транзитната миграция е много добре изразена. Среща се в България от втората половина на април до края на октомври – началото на ноември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в храстови местообитания – формации на глог, шипка, драка, трънка, къпини и много други. Често и в крайнини на широколистни гори. Рядка в полезащитни пояси и крайселищни паркове и градини. Оптималните местообитания са ливадни или степни осеяни с много храсти. Среща се в равнини, в хълмисти и предпланински райони, рядко и в планински ливади с храсти, от морското равнище до около 1900-2000 мнв.

Хранене

Червеногърбата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари (Carabidae,

Cerambycidae, Tenebrionidae), скакалци, шурци, цикади, водни кончета, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни гризачи, влечуги, малки пойни птици (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Червеногърбата сврачка е широко разпространен вид и гнезди в цялата страна. В повечето райони предлагащи подходящи местообитания е многобройна, дори изобилна на места. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 300 000 – 700 000 двойки (Янков отг. ред., 2007). Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е в рамките на 170 000 – 380 000 двойки. Тенденцията в числеността е отрицателна, при това доста значителна - с 30-40% в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 -2013 г. показва слабо намаление на вида с 14% в 129 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Христов и Петков, 2013).

При Докладването по чл.12 като заплахи за вида са посочени прекомерно интензивната паша, липсата на паша и изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, унищожаването на храстите за поддържане на пасищата, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др. Червеногърбите сврачки много често ловуват по крайпътните храсти и са една от най-честите жертви на интензивния автомобилен трафик.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и преминаващ по време на миграция. Гнездовата численост е 40 двойки. Това представлява 0,02 % от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, опазването на вида е добро -оценка „В“, оценката за изолация е „С“ (неизолирана популация) и общата оценка също е „С“.

Миграционната численост не е изяснена, има недостиг на данни (DD). Необходими са допълнителни проучвания, включващи и улов и опръстеняване на червеногърби сврачки през периода на миграция. Пролетната миграция на вида е от края на април до края на май, а есенната –от края на юли до началото на октомври.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г видът беше установен като сравнително чест в подходящите местообитания в зоната. Общо бяха установени 6 двойки или пеещи мъжки през гнездовия период. С оглед на проучената част от защитената зона считаме че посочената численост в СФД е напълно реална.

Типичните гнездови и хранителни местообитания за вида в зоната са ивици и участъци покрити с храсти или ниска рядка дървесна растителност. Видът се храни и в ливади и пасища в зоната Общата площ на тези гнездови и хранителни местообитания на вида в зоната е около 108 ha.

Заплахи за вида в зоната представляват изкореняването и изгарянето на храсти и ниски дървета и разораването на синори и малките участъци с храстова и ливадна растителност.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 40 дв.	Изчислена на база мин. стойност от СФД. Необходимо е щателно целево картиране на	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			гнездещите двойки в зоната.	малко 40 двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна		Необходимо е провеждане на проучване върху миграцията на вида до 2025 г. с използване на метода за улов и опръстеняване на птици.
Гнездово местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово и хранително местообитание	ha	Най-малко 108 ha	Тук се сумират площите на местообитания с кодове N08 и N09 в зоната. Видът гнезди и изсинори в обработваеми площи, но с много по-малка гъстота на популацията. Те не са изчислени към общата площ.	Поддържане на площта на гнездовите местообитания в зоната под 108 ha.
Местообитание: Качество на местообитанието по показател покритие с естествени храсти	Площ заета с храсти	Между 15 и 20 % на покрити с храсти	Идеалното гнездово местообитание е открито с групички от ниски дървета и храсти. Обилието на хранителна база от едри насекоми също е определящ фактор.	Поддържане на открито тревисто местообитание с 15 – 20 % храстова растителност

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A339 *Lanius minor* (черночела сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 19-21 cm, тегло 43-57 g, дължина на крилото -114-126 mm. (Иванов, 2011). Половете са трудно отличими по оперение. Мъжките имат сива глава с черна ивица през окото, която обхваща и челото. Гърбът е сив. Маховите и опашката са черни. Коремът и гърдите са светлорозови, гърлото бяло. Клюнът и краката са тъмносиви до черни. Младите са изпъстрени с тъмни петънца по гърба, челото им не е черно.

Песента е представлява продължително тихо стържене. Имитира и гласове на други видове пойни птици. Често издава и серии от остри металически крясъци. Гнезди най-често на дървета. Защитен вид.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Среща се в България от началото на май до края на август –средата на септември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в ивици или групи дървета сред агроландшафти, пасища, степи. Честа и в крайречни гори, включително тополови и акациевы култури. Многобройна в полезащитните пояси в Добруджа. Среща се и в крайнини и прореждания на равнинни дъбови и липови гори. Понякога формира рехави колонии. Среща се в равнини и низини, доста по-рядко и в хълмисти и предпланински райони, от морското равнище до около 1000 м.н.в.

Хранене

Черночелата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари, попови прасета, скакалци, шурци, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни и насекомоядни бозайници, гущери, малки пойни птици. Рядко яде и плодове –череша, черници и др. (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Черночелата сврачка гнезди в почти цялата страна с изключение на високите планини и обширните компактни горски масиви в Странджа. Има висока численост на места в Дунавската равнина –главно по поречието на реките, в Лудогорието, Добруджа, Горнотракийската низина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007; Даскалова и др., 2020). Малобройна е в Софийско и високите полета на Западна България. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 5 000 – 15 000 двойки (Янков отг. ред., 2007). Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е в рамките на 6 000 – 20 000 двойки. Въпреки увеличението в числеността между двете оценки тенденцията в числеността посочена като отрицателна, при това доста значителна - с 30-40% в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 - 2013 г. показва силно намаление на вида с около 83% в 65 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Христов и Петков, 2013).

При Докладването по чл.12 като единствена заплаха за вида е посочено изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са сечта на крайречните гори и полезащитните пояси, химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др.

3. Състояние в СЗЗ BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и преминаващ по време на миграция. Гнездовата популация е посочена с численост 20 двойки. Това представлява 0,15% от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

Миграционната численост не е известна, има недостиг на данни за тази зона. Оценките съвпадат с тези за гнездовата популация. Необходимо е провеждането на специализирани изследвания за изясняване на този въпрос, включващи и улов и опръстеняване на птици от този вид. Пролетната миграция на вида в зоната е през май, а есенната –през август-началото на септември.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г., видът беше установен като рядък в зоната. Общо бяха регистрирани 4 дв. черночели сврачки през гнездовия период. С оглед на проучената част от защитената зона считаме че посочената численост в СФД е напълно реална.

Типичните гнездови и хранителни местообитания за вида в зоната са разредени широколистни гори – както естествени така и топовели и акациеви култури. В зоната гори почти няма. Има ниска дървесна растителност с храсти, ивици от тополи и върби покрай канали и пътища и отделно стоящи дървета. Те също са гнездови местообитания на вида. Общата площ на гнездовите и хранителни местообитания за вида в зоната е около 108 ha, като включва класове местообитания N08 и N09. Понякога видът се храни и в обработваеми площи.

Сред основните заплахи за вида са химизацията в селското стопанство, разораването на пасища и ливади и отсичането на големите тополи и върби по полето.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20	Определена на база СФД. Необходимо е щателно целево картиране на гнездените двойки в зоната	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна		Необходимо е провеждане на проучване върху миграцията на вида до 2025 г. с използване на метода за улов и опръстеняване на птици.
Гнездово местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово и хранително местообитание	ha	108	Видът гнезди и из обработваеми площи, на единични стари дървета – брястове, тополи.	Поддържане на площта на пасища, ливади и степи с храсти или дървета под 108 ha.
Местообитание: Качество на местообитанието по параметър единични биотопни дървета до открити площи за лов	Брой дървета в открити площи на ha	Най-малко 20 дървета на ha	Идеалните места за гнездене на вида са единични или малки групички дървета до открити тревисти местообитания за улов на плячка. Гнездовият успех на вида зависи и от обилието на плячка от едри насекоми.	Поддържане на подходящото местообитание с най-малко 20 биотопни дървета/ha

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“

Не са необходими промени за този вид.

Цитирана литература:

- Големански, В. и др. (Eds) (2015). Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 250 стр.
- Даскалова Г., Шурулинков П., Ангелов И., Петров П. (2020). Птиците на Тунджанската хълмиста низина. Globe Edit 408 стр.
- Демерджиев, Д. (2000). Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни“.
- Иванов Б. (2011). Фауна на България. Том 30. Част III. Акад. издателство „Проф. Марин Дринов“, 407 с.
- Иванов, Б. и Муравеев, Ю. (2002). Национален план за действие за опазването на малкият корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*) в България, 2002–2006 г. – В: Янков, П. (отг. редактор). Световно застрашени видове птици в България. Национални планове за действие за опазването им, Част 1. БДЗП – МОСВ, Природозащитна поредица, Книга 4, БДЗП, София, 13–37.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ (2009). Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“
- Матеева, И., Стойчев, С., Василев, В., Плачийски Д., Янков, П., Сиердсема, Х. (2013). Проучване на гнездящите птици в защитени зони за птици от Натура 2000. Доклад. Обединение ЕКОНЕКТ.
- Матеева, И., и Янков, П. (2013). Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания. Доклад, МОСВ, <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports>. Нанкинов Д. 2009. Изследвания върху фауната на България. Птици – Aves. София. 405 стр.
- Мичев, Т. и Профиров, Л. (2010). Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг и Методика за мониторинг на реещите се мигриращи птици. НСМБР – ИАОС.
- Мичев, Т., Симеонов, Д., Профиров, Л. (2012). Птиците на Балканския полуостров. Екотан, София, 296 с.
- Нанкинов, Д. Н. (2004). Численост на националните популации на гнездящите в България птици. Екип "Орнитофауна" към Работна група "Фауна" по проект на ДЕРА НАТУРА в България. Зелени Балкани.
- Нанкинов, Д. Н. (2012). Сведения о некоторых видах птиц в суровую зиму 1984/85 года в Болгарии (результаты анкетного опроса). Русский орнитологический журнал, 21(811).

- Нанкинов Д., Шуруликов П., Николов Б., Николов И., Христов И., Станчев Р., Далакчиева С., Дуцов А., Саров М., Рогев А. (2004) Гъскоподобните птици (Anseriformes) във влажните зони край град София. Българска орнитологическа централа-ИЗ,БАН,София, 135 с.
- Нанкинов, Д., Симеонов, С., Мичев, Т., Иванов, Б. (1997). Фауна на България. Т.26. Aves, част II. С. АИ „Проф. М. Дринов“.
- Петков, Н. и Илиев, М. (2014.) План за действие за опазване на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) в България за периода 2015 – 2024 г. Българско дружество за защита на птиците. София, 2014.
- Плачийски, Д., Демерджиев, Д., Попгеоргиев, Г., Петков, Н., Корнилев, Ю. (2014). План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С., Мичев, Т., Нанкинов, Д. (1990). Фауна на България. Том 20. Aves, част I. София, Издателство на БАН. 350 стр.
- Стойчев С., Герджиков Г., Демерджиев Д., Борисов Б. (2008). Птиците на Сакар планина. София, 56 с.
- Тодоров, Е., Петков, Н., Костадинова, И., Янков, П. (2007). „Свищовско-Беленска низина“ – В Костадинова, И. и Граматиков, М. (ред.). Орнитологично важните места в България и Natura 2000. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 11, София, БДЗП, стр. 406-408.
- Христов, Й. и Н. Петков, (2013). Състояние на широкоразпространените видове птици в България 2005–2013 г. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица. Книга 27 БДЗП. София.
- Чешмеджиев, Св. (2013). Блато Кайкуша – проучване и мониторинг на ефективността от възстановяването на водния режим по проект „Зелени граници“ LIFE+ NAT/RO/000681. Доклад.
- Чешмеджиев, С. и Петков, Н. (съст). (2014). План за действие за опазване на белооката потапница (*Aythya nyroca*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП: 61 с.
- Чешмеджиев С., Попгеоргиев, Г., Петров, Ц., Корнилев, Ю., Спасов, С., Стойчев С. (ред.). (2016). Белият щъркел в България през 2014-2015 г. БДЗП, Природозащитна поредица, книга 31, София, 60 с.
- Шуруликов П. (2014) План за действие за опазване на големия воден бик (*Botaurus stellaris*) в България, 2013-2024 г. Утвърден РД: 347/12.05.2014 на Министъра на околната среда и водите. 50 стр.
- Шуруликов, П., Даскалова, Г., Делов, В., Далакчиева, С., Борисов, Б., Стоянов, Г., Ангелов, И., Цветков, П. (2015). Методика за мониторинг на гнездящите видове птици. НСМБР – ИАОС.
- Шуруликов П., Цонев Р., Николов Б., Стоянов Г.П., Асенов Л. (2005). Птиците на Средна Дунавска равнина. Федерация Зелени Балкани, София, 120 стр.
- Янков, П. (отг. ред.). (2007). Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София. 679 стр.

- Янков, П. и Добрев, Д. (2017). План за действие за малката белочела гъска, *Anser erythropus* (Linnaeus, 1758) в България за периода 2017 – 2026 г., МОСВ, София, 69 с.
- Янков, П., Г. Стоянов, Д. Рагъов. 2013. План за действие за опазването на ловния сокол (*Falco cherrug* Gray, 1834) в България, МОСВ, София, 91 с.
- Alivizatos, H., Kassinis, N. (2021). Diet of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in Cyprus during autumn migration. *Ornis Hungarica* 2021. 29(1): 120–125
- Alves, M., J. Ferreira, I. Torres, C. Fonseca. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola: International Journal of Ornithology* 61(2):351-366.
- Andone, G., H. Almasan, D. Rudu, L. Andone, E. Chirac, G. Sclarletescu. (1969). Cercetare asupra pasarilorichiofage din delta Dunarii. *Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari* 27: 133–183.
- Bakaloudis, D., C. Vlachos, G. J Holloway. (1998). Habitat use by Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* and their reptilian prey during the breeding season in Dadia Forest (north-eastern Greece). *Journal of Applied Ecology* 35(6): 821 – 828.
- Beaman, M., S. Madge. (1998). *The Handbook of Bird Identification for Europe and the Western Palearctic*.
- BirdLife International (2017) *European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities* Cambridge, UK: BirdLife International.
- BirdLife International (2021) *Species factsheet*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 07/09/2021.
- BWPi, (2006). *The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides, Shrewsbury*.
- Cardador, L., E. Planas, A. Varea, S. Mañosa. (2012). Feeding behaviour and diet composition of Marsh Harriers *Circus aeruginosus* in agricultural landscapes. *Bird Study* 59(2):228-235
- Cauli F., P. Audisio, F. Petretti, G. Chiatante. (2021). Habitat suitability and nest-site selection of short-toed eagle *Circaetus gallicus* in Tolfa Mountains (Central Italy). *Journal of Vertebrate Biology*, 70(2):21014.1-14
- Cheshmedzhiev S., Shurulinkov P., Daskalova G. (2019). Status and distribution of diurnal birds of prey and the Black Stork along the Bulgarian section of the Danube River. In: Shurulinkov P. et al. (eds.) *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian section of the Lower Danube*. Nova Publishers, New York, 375-398 p.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, H. Jerrentrup. (1996). Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*) in Europe. In: B. Heredia et al. 1996. *Globally Threatened Birds In Europe. Action Plans*. Council of Europe Strasbourg, France.
- Daskalova, G. & Shurulinkov, P. (2018). Characteristics of the hunting behavior of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in South-Eastern Bulgaria. *ZooNotes* 125: 1-4
- Dereliev, S., D. Hulea, B. Ivanov, W. J. Sutherlands & R. Summers. (2000). The numbers and distribution of the Red-breasted Goose *Branta ruficollis* at wintering roosts in Romania and Bulgaria. – *Acta Ornithologica*, 35, 63-66 p

- Essen, L. (1991). A note on the lesser white – fronted goose *Anser erythropus* in Sweden and the result of a re-introduction scheme. – *Ardea*, 79: 305 – 306.
- Gilbert, G., Tyler, G., & Smith, K. W. (2003). Nestling diet and fish preference of bitterns *Botaurus stellaris* in Britain. *Ardea*, 91(1), 35-44.
- Heredia, B., L. Rose, M. Painter. (1996). Globally threatened birds in Europe. Action Plans. Council of Europe Publishing, 408 p.
- Hulea, D., (2002). Winter feeding ecology of the Red-breasted Goose (*Branta ruficollis*) – PhD Thesis, University of East Anglia, Norwich, UK, 154 p.
- Ivanov, B. (2008). Wintering waterbirds in Danube between towns of Somovit and Silistra, Bulgaria. *Acta Zoologica Bulgarica*. 60, (3). 285 – 294.
- Ivanov, B. Iankov, P. Боев, Z. Georgiev, D. Профиров, L. Dimitrov, M. (2014). Списък на видовете птици в България към 31.12. 2014г. List of the birds recorded in Bulgaria (Bulgarian List). [List of species \(bunarco.org\)](http://www.bunarco.org)
- JDS4 (2019-2020). Scientific report: A shared analysis of the Danube river. <http://www.danubesurvey.org/jds4/publications/scientific-report>
- Jones, T., Martin, K., Barov, B., & Nagy, S. (2008). International single species action plan for the conservation of the western palearctic population of the lesser white-fronted goose *Anser erythropus*. AEWa technical series, 36, 1-130.
- Kambourova, N. (2005). The recent status of breeding bird communities of Srebarna Biosphere Reserve (NE Bulgaria). *Acrocephalus* 26 (125): 81–97.
- Kostadinova, I. & Dereliev, S. (2001). Results from the Mid-Winter Counts of Waterbirds in Bulgaria for the period 1997-2001. BSPB Conservation Series. Book 3, BSPB, Sofia, BG, 96 pp.
- Krone O., & Treu, G. (2018). Movement patterns of white-tailed sea eagles near wind turbines. *The Journal of Wildlife Management*, 82:1367–1375.
- Madders M. (2003) Hen Harrier, *Circus cyaneus* foraging activity in relation to habitat and prey. *Bird Study*, 50 (1) 55-60, DOI: 10.1080/00063650309461290
- Maciorowski G., P. Zduniak, M. Bocheński, M. Urbańska, P. Kryl, M. Polakowski. (2021). Breeding habitats and long-term population numbers of two sympatric raptors—Red Kite *Milvus milvus* and Black Kite *M. migrans*— in the mosaic-like landscape of western Poland. *Journal of Ornithology*, 162:125–134.
- Message, S., Taylor, D. 2005. *Waders of Europe, Asia and North America: Helm Field Guide*. Helm, London.
- Michev T., & Профиров, L., (2003). Mid-winter numbers of waterbirds in Bulgaria (1977 – 2001): Results from 25 years of mid-winter counts carried out at the most important Bulgarian wetlands. Pensoft Publishers, Bulgaria. 160 p.
- Michev T.M., Профиров L., Michev B., Hristov L., Ignatov A., Stoynov E., Chipev N. (2018). Long-term changes in autumn migration of selected soaring bird species at Burgas bay, Bulgaria. *Acta zoologica bulgarica*, 70 (1): 57-68.

- Michev T., Profirov L., Nyagolov K. & Dimitrov M. (2011). The autumn migration of soaring birds at Bourgas Bay, Bulgaria. *British Birds* 104: 16-37.
- Nesterenko, M. A. (2000). Habitat use of Whiskered tern (*Chlidonias hybrida*) in the Danube delta at breeding. *ODU Bulletin*, no. 5, pp. 172-175.
- Nikolov I. (2004) Shoveler (*Anas clypeata*). *Acrocephalus*. 25(122): 173.
- Petkov, N., I. J. Øien, T. Aarvak. 1999. Occurrence of Lesser White-fronted Goose in north-east Bulgaria in February 1998. - In: Tolvanen, P., Øien, I.J. & Ruokolainen, K. (eds.). 1998. Fennoscandian Lesser White-fronted Goose conservation project. Annual report 1998. WWF Finland Report No. 10 & Norwegian Ornithological Society, NOF Rapportserie Report No. 1-1999, 9-11.
- Ruokonen, M., Kvist, L., Aarvak, T., Markkola, J., Morozov, V. V., Øien, I. J., ... & Lumme, J. (2004). Population genetic structure and conservation of the lesser white-fronted goose *Anser erythropus*. *Conservation Genetics*, 5(4), 501-512.
- Sándor A.D., V. Alexe, M. Marinov, A. Doroşencu, C. Domşa, B. J. Kiss. 2014. Nest-site selection, breeding success, and diet of white-tailed eagles (*Haliaeetus albicilla*) in the Danube Delta, Romania. *Turkish Journal of Zoology*, 38: 1-9.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S. (2019a). Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Cheshmedzhiev, S., Kirov, K., Koev, V., Dinkov, H., Hristov, I., Nikolov, I., Michov, S., Kutsarov, Y. (2019b). Heron and cormorant colonies along the Bulgarian-Romanian section of the Danube river: Status and trends, 2010-2014, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov P., I.Hristov, K.Hristov, I.Nikolov, B.Nikolov, S.Velkov, H.Dinkov, A.Ralev, N.Chakarov, D.Ragyov, R.Stanchev, L.Spassev, I.Hristova (2007) Birds of Dragoman marsh and Chepun hills, W-Bulgaria –checklist, status and recent development of water birds populations. *J.Balkan Ecology*, 10(3): 251-264.
- Shurulinkov P., Daskalova, G., Tzonev, R. (2013). Breeding Waterbirds in Temporally Flooded Wetlands in Northern Bulgaria. *Acta Zool. Bulgarica* 65(2): 207-215.
- Shurulinkov P., Tsonev, R. (2009) Die Wasservogel der unteren Donau-Niederungen während der Sommerfluten 2005 und 2006. *Ornithologische Mitteilungen*. 61 (10): 317-324.
- Štastný K., Hudec K. (2016) *Fauna CR. Ptáci –Aves*. 3, Academia, Praha 2016.
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2009). *Collins Bird Guide*, 2nd ed. HarperCollins. p. 416.
- Tanferna A., L. López-Jiménez, J. Blas, F. Hiraldo, F. Sergio. (2013). Habitat selection by Black Kite breeders and floaters: Implications for conservation management of raptor floaters. *Biological Conservation*, 160: 1-9.

- Todorov E., Daskalova, G., Shurulinkov, P. (2015). Current Breeding Distribution and Conservation of White-tailed Eagle, *Haliaeetus albicilla* (L.) in Bulgaria. *Acta zool. bulg.*, 67 (1): 3-10.
- Turcokova L., M. Meliskova, M. Balazova. (2016). Nest site location and breeding success of Common kingfisher (*Alcedo atthis*) in the Danube river system. *Folia Oecologica*, 43: 74-82.
- White, G., Purps, J. & Alsbury, S. (eds.) (2006). *The bittern in Europe: a guide to species and habitat management*. — The RSPB, Sandy.
- Wilson M. W., D. Fernández-Bellon, S. Irwin, J. O'Halloran (2017). Hen Harrier *Circus cyaneus* population trends in relation to wind farms. *Bird Study*, 64 (1): 20–29. <http://dx.doi.org/10.1080/00063657.2016.1262815>
- Velevski M., Grubač, B. (2008). Distribution and estimation of the population size of the Short-toed Snake-eagle, *Circaetus gallicus* in Macedonia. Proceedings of the III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation, 06-09.10.2007, Struga. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.
- Vilches A., R. Miranda, J. Arizaga, D. Galicia. 2012. Habitat selection by breeding Common Kingfishers (*Alcedo atthis* L.) in rivers from Northern Iberia. *Ann. Limnol. - Int. J. Lim.* 48: 289–294.
- Vlachos C. G. & Papageorgiou, N. K. (1994). Diet, Breeding Success, And Nest-Site Selection of The Short-Toed Eagle (*Circaetus gallicus*) In Northeastern Greece. *J Raptor Res.* 28(1): 39-42.
- Ziesemer, F., & Meyburg, B. U. (2015). Home range, habitat use and diet of Honey-buzzards during the breeding season. *British Birds*, 108, 467-481.
- Zoltán, F., László, S. (1988). Contribution to the food biology of the Red-Footed Falcon (*Falco tinnunculus*). *Aquila - Conservation of the Red-footed Falcon*. 174 -181pp.